

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

<p>Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.</p> <p>Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.</p>	<p>Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.</p> <p>Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadási felelős: Rubinek Gyula az OMGE. igazgatója. Felelős szerkesztő: Buday Barna.</p>	<p>Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-utca 8. Kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám. Kéziratokat a szerkesztőségnek küld vissza.</p>
--	--	---

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1908 nov. 19. d. u. 4 órákor. Műszaki bizottság ülése.
" 20. d. u. 4 órákor. Állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály ülése.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
állattenyésztési és állategészségügyi szakosztályának
1908. évi november hó 20-án (péntek) d. u. 4 órákor a „Köztelken” tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. Szakosztály és bizottságok újjáalakítása.
2. Vásárrügy szabályozása s az ipar gyakorlásáról szóló törvényjavaslat erre vonatkozó intézkedéseinek tárgyalása.
3. Földmiv. miniszter leirata állami ojtóanyag termelése tárgyában.

Budapest, 1908 november 12.

Rubinek Gyula s. k.,
igazgató.

Felhívás.

Ö Felsőge a király *Desseffy Aurél* gróft, az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek, ugyanis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének volt elnökét az e minőségében kifejtett negyedszázados működése során szerzett élvilágban érdemei elismerésül legfelsőbb kitüntetésben részesítette.

Tavozó elnökünk iránt való mély tiszteletünk, változhatatlan ragaszkodásunk és általunk legjobban ismert érdemeinek legfelsőbb helyről jövő méltánylásán érzett örömünk-

nek kifejezése, öszinte szerencsekívánatainknak tolmácsolása czéljából *Desseffy Aurél* gróf tiszteletére f. évi december hó 5-én szombaton este 8 órákor a Hungária-nagyszálló különtermében

ünnepi társaslakomát

rendezünk, amelyen való részvételre ezennel meghívjuk az OMGE. és a társegyesületek igen tisztelt tagjait.

A lakoma részvételi díja — italt és kenyeret beleértve — személyenként 7 (hét) korona.

Jelentkezni — csakis a részvételi díjnak és 20 fillér választványnek előzetes beküldése mellett — december hó 1-ig bezárólag az OMGE. titkári hivatalánál, amely a lakomán való részvételre jogosító jegyeket kívánt címre a jelentkezések sorrendjében fogja szétküldeni.

A rendelkezésre álló helyre való tekintettel részvételi jegyeket csak korlátozott számban adhatunk ki, minél fogva ajánlatos a részvételi díjat sürgősen beküldeni; előzetesen megváltott jegy nélkül a lakomán senki részt nem vehet.

Budapest, 1908 november hó 12-én.

Bujanovics Sándor s. k.,
alelnök.

Felhívás.

Az egyesület alapszabályainak 50. §. értelmében „a szakosztályok tárgyalásaiban és működésében az igazgató-választmány által választott szakosztályi tagok, valamint az egyesület többi tagjai közül is azok, akik az egyik vagy másik szakosztályban való közreműködésre az illető szakosztály elnökénél a szakosztály megalakulása előtt vagy azt követőleg négy héten belül jelentkeznek, tanácskozási és szavazati joggal bírnak.”

A választott tagok mandátuma 3 évre terjed, míg a jelentkezett tagoké 1 évig tart. A múlt évben 3 év tartamára megválasztott tagok névjegyzéke az évkönyvben foglaltatik.

Tekintettel arra, hogy a múlt évben jelentkezett szakosztályi tagok csak újabb jelentkezés esetén gyakorolhatják szavazati jogukat az egyes szakosztályokban, ebből folyólag felkérem az egyesület azon t. tagjait, kik szakosztályaink valamelyikének (1. közzgazdasági, 2. irodalmi és tanügyi, 3. földmívelési és növénytermesztési, 4. állattenyésztési és állategészségügyi, 5. mezőgazdasági, ipari, üzemi és műszaki szakosztály) tagjaivá lenni kívánnak, ebbeli szándékukat az illetékes szakosztály elnökénél (Budapest, Köztelek) bejelenteni sziveskedjenek.

Budapest, 1908 nov. 11.

Rubinek Gyula
igazgató.

Országos tenyészállatkiállítás Budapesten.

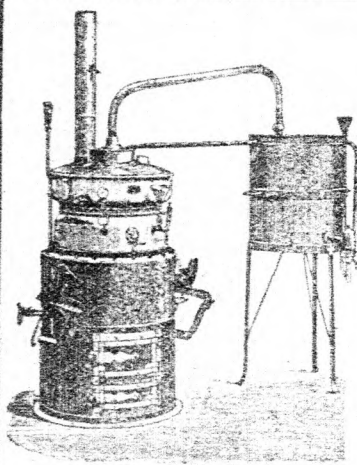
(1909. június havában.)

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület *Darányi Ignác* dr. földmívelésügyi m. kir. miniszter felkérésére és támogatásával országos jellegű tenyészállatkiállítást és vásárt rendez a jövő év június havában az ugyanakkor megtartandó nemzetközi tejgazdasági kongresszus alkalmával, azon czélzattal, hogy a világ minden tájékáról a kongresszusra összeseregülő nagyszámú külföldi gazdáknak Magyarország állattenyésztésének fejlettségéről hű képet nyújtson.

A rendező-bizottság gondoskodni fog arról, hogy a keleti szomszédállamok gazdaközönségének figyelme e kiállításra jó eleve felhívassék.

Ujabb időben különösen romániai gazdák sűrűn keresik fel országunkat nemes fajállatok beszerzése végett s így előrelátható, hogy azok örömmel fogják felhasználni ezt az alkalmat, hogy legkiválóbb tenyésztőink kiállított anyagát egy helyütt megszemlélhessék és a legjobb beszerzési források felől tájékozódjanak.

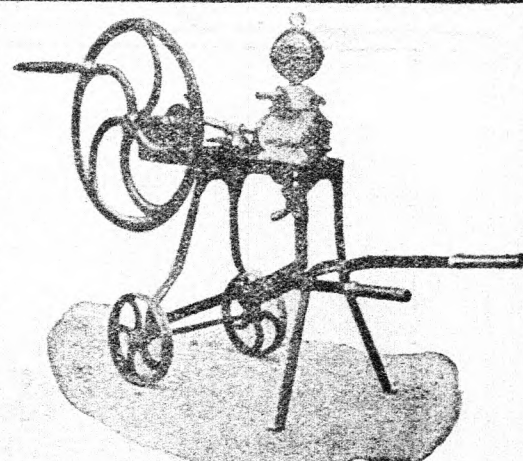
Az OMGE. által minden év tavaszán rendeztetni szokott tenyészállatvásárt ezuttal az országos állatkiállítással kapcsolatban fogjuk megtartani.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 31.

Ajánlja az idény alkalmával a **legtökéletesebb pálkafőző-készülékeket, bor-
szivattyu és borszűrőket** valamint a szűréshez és derítéshez szükséges anyagokat. Továbbá kipróbált pontosan adagoló **szénkénegezöket.**

Árjegyzékkel és külön árajánlatokkal készséggel szolgálunk.

Az országos állatkiállítás díjazási céljaira a földművelésügyi miniszter 17,000 koronát helyezett kiállításra. Az ezen összegből alakítandó állami díjakon kívül magánosok által adományozandó értékes díjak kitűzéséről is történik gondoskodás.

A kiállításban való részvétel tehát több irányban is előnyösnek ígérkezik s ezért t. Gazdátársaink figyelmét az országos állatkiállításra már jó előre is felhívjuk, hogy idejük legyen a kiállításra szánt állatokat kiválasztani és előkészíteni.

A kiállítás tervezett, mihelyt azt a rendező-bizottság véglegesen megállapította, szét fogjuk küldeni s kérjük az érdeklődőket, hogy részvételi szándékukat már lehetőleg most a kiállítás rendező-bizottságával közölni sziveskedjenek, annál inkább, mert a kiállítható állatok száma korlátozva van, amennyiben 600 drb szarvasmarha, 500 drb juh és 500 drb sertés számára épülnek csak istállók.

Az országos állatkiállítás rendező-bizottsága nevében:

Jeszenszky Pál s. k., Széll Kálmán s. k.,
főtájtár. v. b. t. t. elnök.

A bortörvény.

Az új bortörvény legközelebb a Ház asztalára kerül. Nemesak a hazai közgazdaság egyik fontos tényezője, a szőlőművelés szempontjából kívánatos, hogy az új alkotás jobban feleljen meg rendeltetésének, mint a régi, 1893-ban hozott bortörvény (1893. évi XXIII. t. cz.), hanem az egész ország közönsége is méltán elvárja, hogy ezentul hathatósabb eszközökkel akadályoztassák meg a borhamisítást.

A borhamisítás rontotta el a magyar borok hitelét úgy a bel-, mint a külföldön: a régi jó hírnévnek helyreállítása érdekében tehát most mindent el kell követni, mert az ország bortermelése fokozatosan és lényegesen növekszik és biztos, kielégítő elhelyezésre csak úgy fog találni, ha a bor megbízható, tiszta állapotban kerül a fogyasztó asztalára.

Ezt kell a bortörvénynek garantálnia. És ezt garantálhatja is, ha a törvény végrehajtása körül a kellő szigorral járnak el az erre illetékes tényezők. Ezen fordul meg a dolog. Reméljük, hogy e tekintetben nem fognak csalódnai az elsősorban érdekelt szőlősgazdák, de a nagy fogyasztóközönség sem. Ujból nemzeti itallá a bor csak a bortörvény következetes és szigorú végrehajtása esetén fog válni.

A borhamisításnak és hamisított bor forgalombahozatalának tilalmazásáról szóló törvényjavaslat ez év május 21. és 22. ik napján egy országos ankét elé került, amelyen alaposan megvitatták a különböző érdekeltségek: a ter-

melői és kereskedői körök és a meghívott vegyész-szakemberek.

Miután még az illetékes miniszteriumok: a földművelés-, kereskedelem-, belügyi és pénzügyi miniszteriumok, valamint a horvát-szlavonországi bán, a büntető határozatok szempontjából pedig az igazságügyminiszterium is tárgyalás alá vette azóta, most már végleges alakjában fekszik előttünk és megvitélhetjük: mint rendelkezik és mit várhatunk tőle. A parlamenti bizottság és maga a plénum azon már alig fog változtatni, márcsak azért sem, mert rendelkezései már ugyanis nemzetközi érvényűek.

Hat fejezetre oszlik az új bortörvény: Az 1-ső fejezet általános rendelkezéseket tartalmaz, azaz az okszerű pinczekezelés szempontjából szükséges és megengedett eljárásokat ismerteti; a 2-ik fejezet a tokaji borokra vonatkozó különleges rendelkezéseket tartalmazza; a 3-ik fejezet a borseprőről, törkölyborról, gyümölcsborról, pezsgőről és habzóborról szól; a 4-ik a büntető határozatokat foglalja magában; az 5-iknek czime: eljárás, hatóságok, borvizsgáló és boremelőbizottságok; végül a 6-ik a záróhatározatokat tartalmazza.

Az egyes fejezetek határményai a gazdák szempontjából fontosak lévén, a leglényegesebbeket az alábbiakban ismertetjük, hogy azután levonhassuk a következtetést, hogy meg lehetünk-e elégedve az új törvényvel vagy sem.

Régi bortörvényünkkel összehasonlítva ezt a javaslatot, azt találjuk a *borkezelési eljárásokról* szóló 1-ső fejezetben, hogy a régi törvényből eltérően nemesak a racionális borkezelés szempontjából meg nem engedhető, de a megengedett eljárásokat, illetőleg anyagokat is felsorolja, ami félreértések elkerülése szempontjából helyes dolog.

A szesz használatát borerősítés vagy szaporítás céljából tiltja. Csupan hordók vagy palackok tisztítására, bizonyos horderítő szerek előkészítésére, beteg vagy hibás borok kezelésére, sőt az okszerű pinczekezelésnél elismert eljárások korlátai közt engedi meg. De akkor is 95%-os raffinált szeszt vagy tiszta borpárlatot (konyakot) szabad csak használni és ezen a réven 1 térfogat-százaléknál több alkoholt nem szabad a borba jutnia.

A cukrozást is általában tiltja. Csak rossz évrétegekben szabad előzetes engedély alapján és kellő ellenőrzés mellett cukrot használni, de csak a must érjedésének befejezése előtt, a szűretől legfeljebb ugyanazon évi november 10-ig, továbbá a cukortartalmat csak annyira szabad emelni, amennyi az adott viszonyok között normális években szokott lenni és egy hektoliter musthoz négy kilogrammnál több cukor semmiesetre sem adható. Olyan bort vagy mustot, mely cukrozva van, tilos „természetes” vagy „valódi” jelzővel ellátni.

Tilos anyag a víz, mazsolaszőlő, szárított gyümölcs (füge, szentjánó-konyér) stb. Eszerint edes borokat sem szabad ezentul készíteni. Ez

a rendelkezés a kereskedők részéről nagy ellenzésre talált az országos ankéten, mert néhány bornagykereskedőnek fényes jövedelmű forrása volt az édes bor készítése és forgalombahozatala. Minthogy azonban a tokaji borok terfoglalásának egyik legjelentékenyebb akadálya éppen az édes bor volt, csak helyeselni lehet, hogy az új törvény ennek készítését és forgalmazását megtiltja.

Tilos a mustot vagy bort olyan borvidékre, községekre, bortermőhelyre utaló jelzéssel vagy elnevezéssel forgalomba hozni, amely nem felel meg az illető must vagy bor tényleges származásának.

A törvénynek a must, bor stb. készítésére, kezelésére, raktározására vagy forgalombahozatalára vonatkozó rendelkezései nyomtatásban a pinczekben, présházákban, erjesztő vagy más helyiségekben kifüggesztve tartandók, ha a must, bor stb. eladásra vannak szánva. Azokra, akiknek 2 kat. holdnál nagyobb szőlőjük nincs és borarúsítással nem foglalkoznak, ez a kifüggesztés nem kötelező.

Az a bortermelő, aki évi termésének saját szükségletét meghaladó részét értékesíti, köteles a forgalombahozott bor- vagy mustmennyiséget nyilvántartani.

A második fejezet a *tokaji borokról* szól. Felsorolja elsősorban a tokaji borvidékre tartozó községeket. Továbbá kimondja, hogy a tokaji borvidék területén termelt bor vagy must cukrozása tilos. „Tokaji”, „Szamorodni”, „Hegyaljai” vagy általában a tokaji borvidékre vagy ezen borvidékbe tartozó valamely községre vagy bórtermő helyre utaló elnevezés alatt csak oly bort szabad forgalomba hozni, amely kizárólag a tokaji borvidék területén fekvő hegyi szőlőben termelt.

A tokaji borvidéken hegyi szőlőben termelt bort, a tokaji borvidék határában belül, csakis olyan borral szabad bázisítani, amely szintén ugyanezen borvidéken és ugyancsak hegyi szőlőben termelt.

A tokaji borvidék hegyi szőlőben termelt bor seprőjére vagy törkölyre más borvidéken termelt mustot vagy bort felőnteni tilos.

A tokaji borvidékre más borvidékről származó akár hazai, akár külföldi bort csakis az ottani helyi fogyasztás céljaira és csak külön engedéllyel szabad bevinni, illetőleg ott raktáron tartani. A tokaji borvidékre behozott idegen bort a mellett a tokaji borvidéken termelt bortól elkülönítve kell tartani. A borvidék területéről tilos oly bort kivinni, amely nem ott termelt.

A harmadik fejezet a *borseprőre, törkölyborra, gyümölcsborra, pezsgőre és habzóborra* vonatkozó rendelkezéseket tartalmaz.

Borseprőből vízzel borhoz hasonló italt előállítani tilos. Bárki, termelő és kereskedő egyaránt, kipróbálhatja a borseprőt, azonban üzletszerűen vele foglalkozni nem szabad.

Törkölybort csak házi szükségletre szabad készíteni, míg forgalombahozatala tilos.

A gyümölcsbor csakis kifejezetten mint gyümölcsbor hozható forgalomba.

A törköly- vagy gyümölcsbort tartalmazó hor-

dóknak „Törköly”-szóval kell ellátni a szeszest bortól.

Pezsgőbor fogva szénsavgalomban. Ha a telt bele, ha a negyedik foglalta magát.

Ennek rendbor, ürmös, vagy habzóbor meg nem eng. 3 hónapig te 1000 K.-ig terjed.

Aki hamisított készletben, a vagy „valódi” forgalomba stb.

Ha a kiágá kimerésére, ill. sítására szóló elvonat és öt.

Kisebb kihá terjedhető elz. ható pénzbünt.

A súlyosabb ítéletben emel. lapi közzététel.

Az ötödik fe. boremelőbiz.

A jelen törv. ügyekben a re. igazgatási hat. a belügyminisz. a szőlősgazdák. kodást harmad. ügyi miniszter. gazdákknak mo.

A borvizsgál. tékes hatóság. lokat és any. vizsgálói és s. törvénybe ütk.

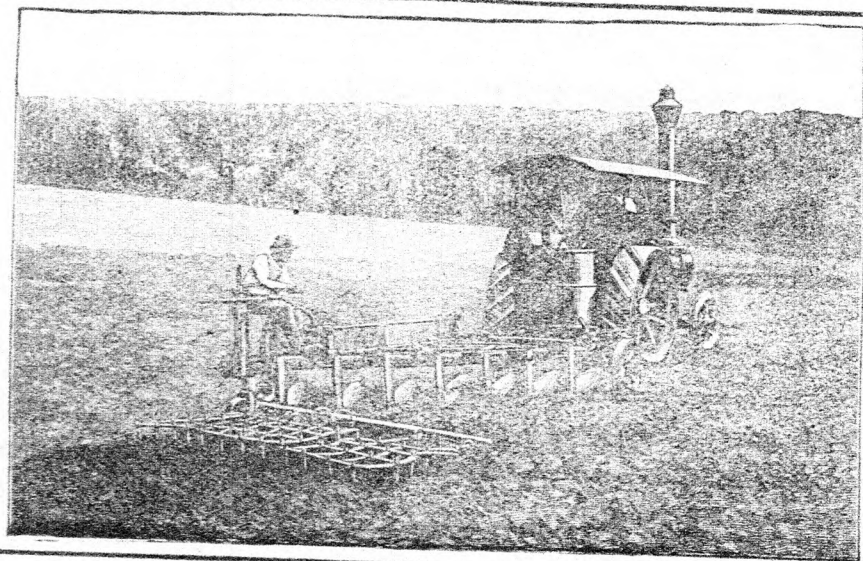
A boremelő. ütköző kihág. elsőfoku hat. alább egyilyen.

Kiemelendő. mivélsügyi m. sítatnak, hogy. italok ellenőrz. állandó megbiz. vényhatóság. a hivatalos sz. fogják teljesit. realissá válása.

A hatodik. tartalmazza. E. tésével az 189. és a törvény v. kereskedelemüg. terek, Horvát-S. van megbizva.

A törvény re. kezökben fogl.

Uj bortörvén. nak megfelelő.

Uj! Egygéprendszerű gőzszántás Uj!

(egy ölet fogó 7 vasu ekével).

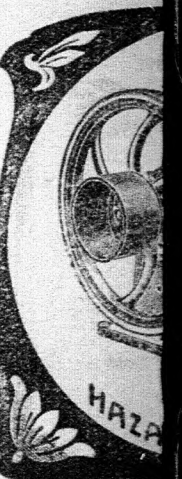
Csekély befektetés. Olcsó üzem.

Tökéletes munka.

Referenciák az egész országból kívánatra rendelkezésre állnak

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.
Budapest, VI., Váci-ut 19. szám.

dóknak „Törkölybor“ vagy „Gyümölcsbor“ jelzéssel kell ellátva lenniök, ezenkívül a természetes bortól allandóan elkülönítve tartandók.

Pezsőbor név alatt csak a természeténél fogva szénsavat tartalmazó bor hozható forgalomba. Ha a szénsav mesterséges uton vitétt bele, „habzóbor“-nak nevezendő.

A negyedik fejezet a *büntető határozatokat* foglalja magában.

Ennek rendelkezései szerint az, aki must, bor, ürmös, törkölybor, gyümölcsbor, pezső vagy habzóbor készítéséhez vagy kezeléséhez meg nem engedett anyagot használ, 8 naptól 3 hónapig terjedhető elzárással és 10 K.-tól 1000 K.-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Aki hamisított bort hoz forgalomba vagy tart készletben, aki cukrozott bort „természetes“ vagy „valódi“ megjelöléssel ad el, törkölybort hoz forgalomba stb., hasonló büntetéssel sújtatik.

Ha a kiágás elkövetőjének szeszitalok kimerésére, illetőleg kis mértékben való elárúsítására szóló engedélye van, ez az engedély elvonatik és öt éven belül új engedélyt nem kap.

Kisebb kiágások esetére 3 naptól 15 napig terjedhető elzárással és 10 K.-tól 800 K.-ig terjedhető pénzbüntetés van kiszabva.

A súlyosabb kiágások eseteiben a büntető ítélethez ennek az elített fél költségén való hírlapi közzététele is elrendelhető.

Az ötödik fejezet a *hatóságok, borvizsgáló és boremellenőrző bizottságok* feladatát szabja meg.

A jelen törvény alapján indítandó kihágási ügyekben a rendőri büntető bíróságot a közgazgatási hatóságok gyakorolják. Harmadfok a belügyminiszter. Itt meg kell jegyezni, hogy a szőlősgazdák régi kívánsága, hogy a bíróságot harmadfokon az illetékesebb földművelésügyi miniszter gyakorolja. Ez a kívánsága a gazdáknak most sem teljesedett.

A borvizsgáló bizottságok feladata az illetékes hatóságok által hozzájuk beküldött italokat és anyagokat vegyelemzés útján megvizsgálni és szakvéleményt mondani, hogy a törvénybe ütközik-e ezek használata.

A boremellenőrző bizottságok pedig a törvénybe ütköző kihágások ellenőrzésére valók. Minden elsőfokú hatóság közigazgatási területére legalább egy ilyen boremellenőrző bizottság alakítandó.

Kiemelendő ujtása a törvénynek, hogy a földművelésügyi miniszter és a horvát bán feljogosítottak, hogy a törvény rendelkezései alá eső italok ellenőrzésére akár esetről-esetre, akár állandó megbízással feleketett állami vagy törvényhatósági közegeket küldjenek ki. Ha ezek a hivatalos személyek tényleg lelkiismeretesen fogják teljesíteni feladatukat, a borforgalom realissá válását nagyban előmozdíthatják.

A hatodik, utolsó fejezet a *zárvételeket* tartalmazza. Ezek szerint a törvény életbeléptetésével az 1893: XXIII. t.-ez. hatályát veszti és a törvény végrehajtásával a földművelésügyi, kereskedelemügyi, belügyi és pénzügyi miniszterek, Horvát-Szlavonországra pedig a bán van megbízva.

A törvény részletes ismertetése után a következőkben foglalhatjuk össze észrevételeinket: Új bortörvényünk az előzetes megállapodásnak megfelelően, hasonló elveken épült fel,

mint a tavaly szentesített osztrák bortörvény. A termelők kívánságainak egy részét teljesíti, mert a borforgalom realissá válásának útját egyengeti. Szigorubb a régi törvénynél és ha erélyes és következetes végrehajtásáról gondoskodni fognak a hatóságok, a boremellenőrző bizottságok és a pincefelügyelők, akkor kedvező hatását remélhetőleg nemsokára éreztetni fogja.

Csak a büntető határozatok enyhék még mindig. Különösen óhajtott volna az elzárásnak hosszabb időre (3 hónapon túl) való kiterjesztése és a pénzbüntetésnek felemelése, mert a nagy hamisítók csak a hosszabb ideig tartó szabadságvesztés és az érezhető pénzbüntetés riaszthatja vissza az egészségbe ütköző mesterségük folytatásától; végül kimondandó lett volna, hogy a jogerős korhamisítási ítélet minden esetben hirtapilag közzéteendő az elített költségén, nemcsak a súlyosabb esetekben. Franciaország és Németország példája mutatja, hogy a peillengere való állítás még a legérzékenyebben sújja a hamisítót.

Végredményében azonban az új bortörvény nyel a gazdaközönség meg lehet elégedve, mert érdekei a kereskedők kontraktarozása daczára meg vannak védve benne. Csak hogy természetesen ennek a törvénynek használata is attól függ, hogyan fogják végrehajtani.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Buzavetőmag-nemesítés.

I.

☞ Nekünk gazdáknak sokkal éetbeavágóbb kérdésünk a buzamag nemesítése, amelyet Székács gazdátársunk a „Köztelek“ 46. és 48. számában kiemelt tanácsok kapcsán figyelmünkbe ajánl, minsem hogy ahhoz most, a buzavetés idejében hozzá ne szólnék és sok évi tapasztalataimmal e kérdés megvilágításához hozzá ne járulnék.

Már többször volt alkalmam ugy előadások, mint cikkekben — e lap hasábjain is — a buzanemesítésről szólni, de most Székácsnak sokban dicséretes, de szerintem éppen a lényegében téves felfogása készlet a felszólalásra, nehogy ő és esetleg utána induló gazdátársaim csak évek múltán jöjjenek rá nagy ambícióval folytatott fáradságos munkájuk eredménytelen voltára.

Nézünk csak, hogy mit akarunk tulajdonképpen a buza nemesítésével elérni. A válasz erre igen rövid és határozott. Biztosabb és nagyobb termést. E két dolognak együtt kell megoldva lennie, mert különben nem megoldás. Hat q. biztos terméssel épp oly keveset érünk, mint 10 q. bizonytalanul, amely éppen bizonytalansága folytán egy pár évi átlagban esetleg ugyan-csak 6 mázsát eredményez. Nos Székács gazdátársam minden jót ajánl, ami a termést biztosabbá tehetné, de semmit sem, ami azt

nagyobbá is tenné; sőt tapasztalataim után meg vagyok róla győződve, hogy eljárásával gyönyörű buzamagra fogna szert tenni, de annak termőképessége föltétlenül csökkenne.

Székács mar a cenzentrifugálás által szelektált mag elvetésében is eredményt lát, mert az 80 kilós buzát termelt. De tessék arról is meggyőződni, hogy vegeredménytelen nagyobb hasznot adott-e, mint a nem szelektált mag és ha igen, vajjon nem-e azért adott többet, mert mint magbuzára, kiváló gond fordítottatott reája, amennyiben jó erejű és kiválóan megmunkált földbe vettették? Ha az így körülmények között létesült mag aztán ismét a rendes mostoha viszonyok között jön a földre, ott már bizonyára elveszti képzett jó tulajdonságát, sőt merem állítani, hogy a rendes buzánál — amelyből kiválasztott — is kisebb hozamu lesz.

Elvitázhatalan tény, hogy egyenlő viszonyok között az erőteljesebb és jobban kifejlett mag után tökéletesebb és egészségesebb növény is fejlődik, de ne hagyjuk számításon kívül az egyed nagy átöröklődő képességét, mely nemcsak az előnyös, de a rossz tulajdonságra is kiterjed. Ha kutatjuk, hogy miért is lett az a szem, amelyet a nagy rakásból — tehát nem a kalászból — mint a legökéletesebbet, leg-súlyosabbat választottunk ki, nagyobb és szebb mint a többi, csak akkor látjuk, hogy ilyen eljárással ugyan szebb buzát nyerünk, de a nemesítésnek épp az ellenkezőjét érjük el, mert a hozamot csökkentjük.

A különben egyenlő magból a nagy szem ugyanis rendszeren ott fejlődik, ahol a kalásznak kevesebb szeme van, mert a tápanyagból, amelyet a szár a kalászba visz, sokkal több jut egy szemre egy oly kalásznál, amelyben pl. 30 szem van, mint egy olyanál, ahol annak 50 szemre kell elosztódnia. Már most az átöröklődés törvénye szerint e nagy szemek utódai ugyancsak harminczszemes kalászokat fognak teremni, vagyis nagy szemeket, de keveset és így a termést csak csökkentjük.

Épp így kisebbitenék termésünket, ha teljes egészében megfogadjuk Székács gazdátárs tanácsait a nemesítésre nézve. Ő ugyanis nagyban kárhoztatja a buza nagy bokrosodását, amely csak csut tere n, meg rozsdát nevel és oly buzavetőny nemesítését ajánlja, amely csak két anyakalászt nevel minden sarju nélkül, vagyis főképp fehérkalászu buzát ajánl, mint amelynek a bokrosodási képessége csekélyebb a vöröskalászu egyedekénél. Hát bizony ilyen kiindulópontnál előbb egy pár évig kisebbitjük buzamagunk termőképességét és csak aztán fejlesztjük azt, vagyis jó pár évvel meghosszabbítanánk a buzanemesítés munkáját.

A mi buzavetőnyünk a rossz viszonyok közt és a sok egymásután való vetés folytán elstanyult, degenerálódott és ezért elsősorban annak termékenyebbé és tökéletesebbé tételére kell törekednünk. Ha mi bokornélküli kétszárú buzát akarunk elérni, akkor csak degeneráljuk még egy kissé buzánkat, vessük két-háromszor egymásután és pedig jó sűrűn egymasmellé, abból aztán örökidőre kétszárú mellékajtás nélküli buza lesz, de ettől az lsten is óvjon, legyen az bár rozsdamentes és birjon az összes

WOHANKA FÉLE

NYERSOLAJ-(NEM BENZIN) MOTOROK

és LOKOMOBILON

NEM TÜZVESZÉLYES, NEM ROBBANÓ!

LEGOLCSÓBB ÜZEM!

TELJES MALOMBERENDEZÉSEK

WOHANKA ÉS TÁRSA.

BUDAPEST, V., VÁCI-KÖRÚT 76.

HAZAI GYÁRTMÁNY!

HAZAI GYÁRTMÁNY!

többi jó tulajdonokkal is. Kár volt azt a részes aratót például hozni fel, aki csak akkor néz nyugodtan az aratás elé, ha meggyőződött arról, hogy sarjkalász is van, mert ez az aratási munkában megvényt ember tudja, hogy mikor fizet jól a buza. Bár Székács ur helyesen a sűrű vetés hive, mégis azt szeretném látni, hogy bír-e annyit vetni, hogy kétügu buzája — legyen az bár arasznyi kalászu — olyan nagy hozamot adjon, mint egy aránylag ritkább, de sarjkalászos vetés.

Az idei év a legjobb bizonyíték arra, hogy mire képes az a kiküszöbölti való sarju. A buzánk május 1-én oly ritka volt, hogy daczára annak, hogy nem két, de három anyakalász is volt a kilátások szerint, mégis csak 5—6 mázsa biztosítottuk azt jégverés ellen. Egyszerre csak megjelentek a vézna, jelentéktelennek látszó sarjkalászosok és mi 10 q. buzát arattunk. Hogy pedig a sarjbuza nem volt ocsu és nem rontotta a buza kvalitását, mutatja a súly, amely pl. az én buzámánál némely tábla után osztályzatlanul, csupán a gépnél gyengén rostálva, 83—837 volt a hivatalos mérlegelésnél.

A nagy bokrosodás elsősorban az erős életképesség jele, mert egy elsatnyult, elernyedt növény soha sem fog hasonló erősen megbokrosodni birni, még ha bárhol is kedvezünk neki. Ilyen egészséges, még élet-rős növények közül válasszuk elsősorban a nemesítendő elnövénynt.

Székács többi tanácsaihoz az egyed kiválasztását illetőleg már hozzájárulok, bár a buzának épp azt a tulajdonságot adni, amire ő is fősulyt helyez, azt rozsdállóvá tenni, nem igen fog egyhamar sikerülni. Már két ízben kecségtettem magamat abban a hitben, hogy végre sikerült egy páratlan jó tulajdonságú és talán a rozsdának is a rendesnél jobban ellenálló buzát kitenyészteni, amidőn egy-egy erős rozsdáé minden reményemet megdöntötte és fáradságomat illuzóriussá tette. Ne álltunk tehát magunkat avval, hogy egykönnyen rozsdának ellenálló növényt tudunk produkálni, mert keserű tapasztalataim után a baj mérvét nem a növény gyenge ellenállóképességétől függőnek vélem, mint inkább külső, főleg légköri befolyásoknak tulajdonítom azt.

Hányszor fordult már elő, hogy rozsdatermelő években egyes gazdaságokban némely tábla rozsdamentes maradt vagy a rozsdától kevesebbet szenvedett, mint a többi, azt a buzát természetesen bizonyára mindig magnak hagyták meg, hát miért nem dicsekszik ennek daczára senki sem rozsdálló buzával? Mert ugyanez a buza már a legközelebbi rozsdának nem állt ellent, mert más viszonyok között termett. Én ismerék például olyan helyeket, — erdőszögelesek — ahol mindig, még akkor is rozsdás a buza, amikor másfelé még nyoma sincs e veszedelemnek. Ez a hely tisztára egy rozsdatenyésztelep, anélkül azonban, hogy ott sóskafa vagy bengék volnának, amelyek tudvalevőleg a rozsdagomba spóráit juttatják a buzára.

Ilyen külső légköri befolyásokat, amelyek a buza rozsdásodását nagyban elősegítik, többet ismerünk és csakis ezek utból tétele által tudunk eddig valamennyire a rozsdá ellen védekezni. Erősen védett, vagy nagyon lapos helyre pl. buzát ne vessünk, mert a szél át nem

járhatja és ha egy jó májusi vagy juniusi eső után a nap aztán teljes hevével letűz, ugy a gőzölgő párák tisztára melegágyává lesznek a rozsdagomba spóráinak. Ugyanez okból törekedjünk arra, hogy buzánk meg ne dőljön, vagy koránérővé buzánkat. A buza nemesítésénél figyelmünket ily dolgokra is kiterjesztve, közvetve ellenállóbbá tehetjük buzánkat a rozsdá ellen is.

Deutsch Sándor.

GAZDASÁGI VEGYTAN.

Rovatvezető: Kosutány Tamás dr.

A buza értékének meghatározásához.

A Kísérletügyi Közlemények XI-ik kötetében Cserhádi kollégám „A buza tulajdonságaira befolyást gyakorolt tényezők” czimmel egy kísérleti sorozatot közöl s mindjárt azzal nyitja meg értekezését, hogy az én általam ugyancsak a Kísérletügyi Közlemények IX-ik kötetében levezetett szabályszerűségeket kritika tárgyává teszi. Cserhádi ezen kritikájára a Kísérletügyi Közleményben a feldolgozás alatt levő újabb buza és siker tanulmányaim kapcsán akartam reflektálni, tekintve azonban, hogy ennek a legközelebbi számban való megjelenését rajtam kívül álló okok akadályozzák, a Kísérletügyi Közlemények a mostani után következő füzeté talán csak tavaszra lát napvilágot, nem akartam ezen fontos ügyet választalanul, illetve függőben tartani.

Ezen tanulmányában ezt állítja Cserhádi, hogy „határozottan téves eljárás a protein vagy siker némi növekedéséről a buza minőségének javulására következtetni, mert a buza minősége elsősorban a siker minőségétől függ, amelynek megállapítására pedig eddig megbízható mérőszűrünk nincs”.

Továbbá miután én a siker minőségének megállapítására a Rejtő-féle gépet is használtam s azt vezettettem le, hogy az általa nyert diagrammagasságára jelentékeny befolyása van a liszt sikértartalmának, Cserhádi kijelenti, hogy „Nem áll amit Kosutány állít, hogy minél nagyobb a sikértartalom, annál magasabb diagrammot ad az”. Én midőn ezen állításomat számadatokkal támogatom, hozzáteszem, („Magyar buza magyar liszt” 244. oldal), „Nem hallgathatom el azonban, hogy ezen szabálytól igen nevezetes eltéréseket kell konstatálnunk”, itt példák következnék s végül kijelentem, „biztosra vehető, hogy ezen szabálytalanság csak a siker különböző minőségének tulajdonítható”. Nyitott ajtót dőnget tehát Cserhádi, mert ezen idézetek bizonyítják, hogy nekem a siker minőségéről és annak a diagramm alakjára gyakorolt befolyásáról, mint azt számos ábrával is bizonyítom, tudomásom van.

A középértékek fogalma azonban a közölt számadatok alapján kényszerített ezen szabályszerűség kimondására. A középértéktől mindig van, kell is lenni jobbra és balra is eltérésnek, hiszen pl. világszerte tudjuk, hogy a nő 10—12 centiméterrel alacsonyabb a férfinél, de ez egyáltalában nem zárja ki, hogy ne legyenek nők, akik az átlagos férfinél magasabbak, de

sok százezer, sőt talán millió mérés a nagy kivételek daczára mégis az előbbi kijelentésnek ad igazat; vagy általánosan ismeretes, hogy a május hónap a melegebb hónapok közé tartozik, de azért akárhányszor májusban fűteni kell s noha a májusi fagyok bizony sokszor tönkre teszik a gazda reményét; a májusi átlagos hőmérsékek nagyon csekély ingadozást mutatnak.

Veszedelemnek tartom azonban Cserhátinak egy pár másik kijelentését. Nevezetesen: „a buza egyik tulajdonsága sem használható a buza minőségének értékmérőjéül”. A hektolitersúlyra nézve már a Kísérletügyi Közlemények VII. kötetének 314-ik lapján kijelenti, hogy „csak egy bizonyos vidékről származó ugyanazon fajtahoz tartozó buzára lehet értékmérő és a különböző származású fajtájú buzák minőségére a hektolitersúlyból következtetést vonni nem lehet”. Ugyanílyen nézeteket vall az abszolút súly, lisztesség, proteintartalom stb.-re nézve; a sikerre nézve pedig egyenesen kijelenti, hogy az a buza minőségének értékmérőjéül nem használható, mert e tekintetben annak minősége a határozó s ezen az alapon a nemrégiben megjelent füzetben — kijelenti — „határozottan téved Kosutány, midőn a protein és siker mennyiségének növekedéséből a minőség javulását következteti és a protein és siker mennyiségének különbözőségéből messzemenő következtetéseket von le, mint például azt, hogy a gondosabb művelés, bővebb trágyázás stb. folytán megfelelőbb buzatermő területen nem csak több, hanem sikéredusabb s ennél fogva jobb és értékesebb buza terem; vagy pedig, hogy a buza sikértartalmát nitrogéntrágyák okszerű alkalmazása által emelni lehet anélkül, hogy egyidejűleg annak minősége is megromlanék”.

Ezen kijelentésekkel szemközt állást kell foglalni a gazdaközönség azután saját tapasztalatai alapján döntse el a kérdést. Nagyon rövidesen végezhetnék ugyan a kérdéssel, midőn csak arra utalok, hogy a bürzei árjegyzések szerint a nagyobb malmok a buzát hektolitersúly alapján vásárolják, akár tetszik ez valakinek, akár nem s ha valaki azt mondaná is, hivatkozva a Cserhádi cikkére, hogy az én buzám 76 kg.-os ugyan, de jobb a 82 kg.-osnál, egyszerűen kinevetnék s miután mi a buzát nem a magunk gyönyörűségére természetjük, hanem azért, hogy pénzt lássunk belőle, a vevőink gusztusához kell igazodnunk s annak örülünk, ha nagy hektolitersúlyu, aczélos és nagy protein-s mi azzal együtt jár, nagy sikértartalmu buzánk terem.

A malmok ezenkívül meghatározzák a siker mennyiségét is, aszerint állítják össze az őrletet (maltet), mert a pékek tapasztalatai szerint a liszt kiadósága elsősorban a siker mennyiségétől függ, ezt bizonyítják az én kísérleteimen kívül jóformán az összes vizsgálók. Így pl. legújabbban Harry Snyder amerikai szakkémikus így nyilatkozik: Flours wit high gluten content have the greatest capacity for absorbing water; while flours of low gluten content absorb less water. The determination of total nitrogen is mainly of indirect value in flour mill operations. Determination of the wet and dry gluten give more information in regard to the commer-

cial való nitrogénnyára eltérések akkor még képpen Most

„hogy sem az ből, sem lati érté hogy ti teszték, buzát dr Tudva

sajtó mi valótlan nak és Cserhádi nak hasz

Cserhá hogy nem minősége a siker n

A mai kotóresze tán előáll a másik a turós, sz való hely

Ha több kadós, r pedig a g kadós a hető belő lapul. Ug

eredmény dományos re, hogy tozik álta

lány, ugy mok csak csak így s sikértartal

nemrégibe régi több adnak, mi tehát egye a korától

buzáknak az eltérése ségbe s diagramm

„A mag könyvembe lalkozom sánál mi szakadás, letügyi Köz

hol az össz jellemző ad mondom, h és glutenin tájékoztat

Teljesen azt mondja minőségéne semmi újat én is, én e Azonban az latánál a m támpontot különbségek veszi, ha ezt azután igen jó szót Cserhádi érte

SZ

Arankamentes lóhere és

Luczernamagért

100 kilónkint 10 koronával magasabb árt fizetek a napi árnál, ah vidéki állomás átvéve és kifizetve.

Ajánlatot és 10 kilós mintát utávvétellel kér, az eladó mennyiség közlésével

MAUTHNER ÖDON

cs. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPEST.

cial value of flour than the amount of total nitrogen. „Nincs szabály kivétel nélkül” bizonyára ezen szabálytól is vannak és lesznek eltérések, de ezek kivétel számba mennek és akkor midőn általános elvről van szó, azt semmiképpen meg nem dönthetik.

Most aztán jön Cserhádi és azt mondja, „hogy nem lehet sem a hektoliter súlyból, sem az aczélosságból, sem protein mennyiségéből, sem a sikér mennyiségéből a buza használati értékére következtetni”, amiből következik, hogy ti magyar és külföldi malmok, helytelenül tesztek, mikor a magyar súlyos, sikérdus, aczélos buzát drágábban fizetik!

Tudva, hogy a külföldi, kivált osztrák szak-sajtó milyen rosszul tud a közöl minden, sőt valótlan dolgokat is, ha azzal a magyar iparnak és gazdának árthat, nem hiszem, hogy Cserhádi ezen álláspontja a magyar buza árának hasznára válnék! De az más lapra tartozik.

Cserhádi továbbá ismételtén hangsúlyozza, hogy nem a sikér mennyisége, hanem annak a minősége határoz, lássuk tehát, hogy mitől függ a sikér minősége.

A mai felfogás szerint a sikérnek két fő alkotórésze van, az egyik a gliadin, amely tisztán előállítva szétfolyó, nyúlós és erőtlen anyag; a másik a glutenin, amely ellenkezőleg törékeny, turós, szakadós anyag. A kettőnek egymáshoz való helyes aránya adja a kifogástalan sikért. Ha több a gliadin, akkor a tészta kemény, szakadós, rétest nyújtani belőle nem lehet; ha pedig a gliadin van túlsúlyban, akkor lágy, szakadós és szép domboru sütemény nem készíthető belőle, mert kelés közben egészen szétlapul. Ugyancsak az én vizsgálataim, melyek eredményét még 1902-ben márciusban a Tudományos Akadémián publikáltam, bizonyították be, hogy a gliadin lassankint gluteninné változik által. A frissen őrölt új buzasikér mindig lágy, ugyanígy, hogy karácsony tájáig a malmok csak ó buzával keverten őrlik meg, mert csak így kapnak megfelelő lisztet, idővel a liszt sikértartalma mindinkább törékenynyé válik, s nemrégiben befejezett vizsgálataim szerint a régi több éves buzalisztek olyan diagrammot adnak, mint akár a kukoriczliszt. A minőség tehát egybek közt a buzának és a lisztnek a korától függ s így ugyanazon évben termelt buzának egyidőben őrölt lisztjét ha vizsgáljuk, az eltérések rendszerint csak a sikér mennyiségébe s így az esetek nagyobb részében a diagramm magasságában nyilvánulnak.

„A magyar buza és a magyar liszt” ről szóló könyvemben megfelelő helyen részletesen foglalkozom a sikér kémiai arányával és a sikérmódsáznál mindig ki lett tüntetve, hogy a sikér szakadós, nyúlós vagy ruganyos-e? (Lásd Kisérletügyi Közlemények IX. köt XXXIII táblázatot, hol az összes sikérré feltalálhatók a minőséget jellemző adatok.) Továbbá a c) pont alatt azt mondom, hogy a diagramm mutatja a gliadin és gluteninnek egymáshoz arányát is; tehát tájékoztat a sikér minőségéről.

Teljesen igaz van tehát Cserhádinak, midőn azt mondja, hogy a buza minőségére a sikér minőségének befolyása van, de ezzel nem mond semmi újat és semmi meglepőt, mert azt már én is, én előttem mások is régen kimondottuk. Azonban az ugyanazon évjáratu buzák vizsgálatánál a mennyiség is a legtöbb esetben kellő támpontot nyújt s a minőségben mutatkozó különbségeket már maga a sikért mosó észreveszi, ha számokban kifejezni nem is tudja, ezt azután a diagramm mutatja meg. E célra igen jó szolgálatot tesz a Hankóczy-féle gép is. Cserhádi értekezéseiből tehát azon meggyőződést

merithetjük, hogy a buza és liszt használati értéke a sikér minősége az egyedüli irányadó, s ez helytelen; szerintem a sikér minősége is határoz, de nem egyedül s a földolog különben hasonló évbéli romlatlan buzából kifogástalanul őrölt lisztnél a sikér mennyisége.

Felöttébb csodálkozom azon kijelentésen, amelyben tagadja, hogy megfelelő helyen, alkalmas trágyázás folytán sikérdusabb s ennél fogva jobb és értékeesebb buza terem. Ha ez nem áll, akkor az ellenkezőjének kellene állania, már pedig ez képtelenség! A sikér egy nitrogén-tartalmú anyag, amelynek képződéséhez tehát elsősorban nitrogéntartalmú táplálékra van szüksége a növénynek. A sikérképződés továbbá a foszforsav táplálékkal is kapcsolatban van, így ezen két főanyagunk feltételül bőségesen kell jelen lenni, hogy egyébként kedvező viszonyok között sikérdus buza teremjen. Ezt csak az nem látja be, aki belátni nem akarja! Ezen kijelentéssel arra akarja buzdítani Cserhádi a magyar gazdákat, hogy ne műveljék meg jobban buza alá a földet mint eddig, ne trágyázzák jobban a szokottnál, (?) mert hiszen avval nem érnek semmit sem!

Ezen fejtegetésekből kiderül, hogy nem én vagyok az, aki messzemenő következtetéseket vonok le, hanem Cserhádi, ki a hazai és külföldi malmokat arra tanítja, hogy ne fizessék jobban a nagyobb hektolitersúlyú és nagyobb sikértartalmú buzát; s a magyar gardát pedig, hogy ne művelje jobban a földjét s ne trágyazza jobban földjét, mint eddigelő!

A Rejtő-féle gépet és a buza- és lisztvizsgálati módokat én sem tartom ezidőszent csálhatatlanoknak, de már midőn tudom, hogy a nagyobb hektolitersúlyú buzát jobban fizetik, hogy a sikérdusabb lisztből több és táplálób kenyer készült, mert hiszen a protein s a sikér legelső fontossága emberi és állati táplálóanyagok, megmaradok az én meggyőződésem mellett s folytatom a vizsgálatokat, nem úgy mint Cserhádi, ki következtelen, midőn kijelenti, hogy: „a buza minőségének megállapítására megfelelő módszerünk nincs, a buza tulajdonságainak vagy összetételének megállapításából annak minőségére következtetést vonni nem lehet”, de ennek dacára „mégis éveken át foglalkozik a magnemesítés szempontjából azon kérdéssel, minő befolyással vannak a külső körülmények a buza egyes tulajdonságaira”. 254 old. utolsó bekezdése.

Ezen közleményben azután kihozza, hogy a buza minőségére igen nagy befolyása van az éghajlatnak és az időjárásnak, amit én már 1900-ban állítottam s amelyre nézve a buza és liszt ről szóló könyvemben a 152-ik oldalon a következőképpen nyilatkozom: „tejes határozottsággal és meggyőződéssel kimondhatjuk eanél fogva, hogy egyébként egyező körülmények között a buzának sikértartalma az időjárásal van legszorosabb kapcsolatban s ha a múlt század utolsó éveiben a magyar buzák és a magyar lisztek nem voltak olyan kitünők, mint annakelőtte, az nem a magyar buza degenerálásában, hanem a kedvezőtlen nyirkos időjárásban leli magyarázatát”.

Tehát legalább ezen egy pontban egyezünk! A régi vizsgálati módokat diszkreditálni csak annak szabad, aki annál jobbat, tökéletesebbet alkotott, ezt pedig Cserhádi nem tette, tegye ezt tehát, állítson fel jobb ismertető jeleket a buza minőségének megállapítására, mint azt jelenleg teszszük, s ekkor nemcsak én, de az egész világ szakemberei meghajolnak előtte, de addigvárni fogunk.

Kosutány Tamás dr.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Ifj. Sporzon Pál

A magasnyomású gazdasági lokomobilokról.

A fejlődő technikanak egyik legszebb feladatai közé tartozik a természet által adott nyers erőt minél kevesebb veszteséggel hasznos munkává átalakítani.

Eme törekvés egyik — még a laikus előtt is — szembetűnő jelensége az, hogy a gőzgépek s köztük a mezőgazdaságiak is, ma már kétszer oly nagy gőzfeszültséggel dolgoznak, mint alig egy évtized előtt. Ezerszámra dolgoznak még ma is hazánkban a 4 atm. gőzgépek, de kinek jutna ma eszébe ily új gépet venni, mikor tudja és tapasztalja, hogy a nagyobb nyomással dolgozó gépekkel ugyanazon munkát kevesebb költséggel érheti el? És ki nem üdvözölné azon törekvést, mely céltudatosan halad ezen az úton tovább, nem elégedvén meg az eddigi eredményekkel, hanem még jobban meg akarja közelíteni a tüzelőanyagmegtakarítás elérhető határát anélkül, hogy az üzembiztonság veszélyeztetve lenne?

Annál nagyobb meglepetéssel olvastuk Thallmayer Viktor tanárnak az „Oesterreichisch Ungarische Landwirtschaftliche Maschinen-Zeitung” f. év április 1-i számában megjelent „Höhe des Dampfdruckes für Druschlokomobilen” (A cséplésre való gőzgépek gőznyomásnagysága) című közleményét, mely igen alkalmasnak látszik arra, hogy a magasnyomású gőzgépek előnyeit még nem teljesen ismerő gazdaközönséget tév-utra vezesse.

Felhasználjuk ezen alkalmat, hogy bebizonyítsuk a gazdaközönség előtt is a magasnyomású dolgozó gőzgépek tényleges, kézzelfogható előnyeit.

Mikor ezen bizonyításunk során Thallmayer tanár urnak fent idézett cikkében felhozott érveket sorba vesszük, ezt teszszük azért, hogy teljesen világos képét nyújtsuk a magasnyomású gőzgépek használatának és meg vagyunk róla győződve, hogy e sorok olvasása után a gazdaközönség teljesen ismerni fogja a különbséget a mai modern magasnyomású gép és a régiek között.

Legyen szabad elsősorban kimutatnunk az alacsony- és magasnyomású lokomobilok gőz-, illetőleg szénfogyasztásai közötti különbségeket, hogy azután ezekből az üzembiztonságkülönbségekre következtetést vonhassunk. E célból át-terünk a számításra és hogy számításaink helyességét bármikor tényleg bizonyítani is tudjuk, a gyakorlatból merített két példát választunk, melyek a nálunk leginkább elterjedt névleges 8 lóerjű géptípusra vonatkoznak 7 és 10 atmoszféra gőznyomásnál és mindkét esetben ugyanazon fordulónál; vagyis a következő számításoknál tisztán csak a magasabb gőznyomásnak befolyását kívánjuk kimutatni a gép gőzfogyasztására és ezzel kapcsolatban szénfogyasztására vonatkozólag, a nagyobb fordulatszámú eredő előnyökről lemondunk, de viszont a cikkiró által a nagy fordulatszámú rovasára irt, de nem helytálló állítólagos hátrányokat magunktól elhárítjuk. A számításnál legelőször is a hengerátmérőkre van szükségünk, mint a gőzfogyasztásra nézve legfontosabb tényezőre.

A gép percenkénti fordulatszámát (n) és löketét (s) mindkét esetben egyenlő nagyokra felvéve, kapjuk a dugattyu középsebességét (c) a következő képletből:

Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár
GARVENSWERKE,
WIEN, II., Handelsquai No. 130.
Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

$$c = \frac{sn}{30}$$

Legyen $s = 0.3$ méter; $n = 140$,

$$\text{akkor } c = \frac{0.3 \times 140}{30} = 1.4 \text{ méter.}$$

A gőzhenger keresztmetszete (F) m²-ben a következő képletből adódik:

$$F = \frac{75}{10000} \times \frac{Ni}{c} \times \frac{1}{pi} \times 1.03 = \frac{75}{10000} \times \frac{1}{n} \times \frac{N_{eff}}{c} \times \frac{1}{pi} \times 1.03$$

hol Ni = az indikált löerök száma,
N_{eff} = az eff-ktív löerök száma,
pi = az indikált középnyomás atm.-ban,
c = a dugattyu középsebessége méterben,
n = 0.78 = a hatásfok.

pi kiszámítása a következő képletből történik:

$$pi = fp - f'p,$$

$$\text{hol } p = 0.9 \text{ po} - 0.5,$$

po = a gőz abszolút nyomása atmoszférákban.

f és f' feszítési tényezők, melyek a gőzhenger töltési fokától függnek és melyek kísérleti uton megállapítottak. Ezen képletekbe a megfelelő értékeket behelyettesítve, kiszámítjuk először a 10 atm., azután a 7 atm. gépre vonatkozó adatokat.

$$p = 0.9 \times 11 - 0.5 = 9.4 \text{ atm.}$$

$$(35\% \text{ töltésnél}) \text{ pi} = 0.65 \times 9.4 - 1.185 \times 1.45 = 1.51 \text{ atm.}$$

$$F = \frac{75}{10000} \times \frac{1}{0.78} \times \frac{22}{1.4} \times \frac{1}{4.51} = 0.034636 \text{ m}^2$$

$$\text{vagyis } \frac{d^2 \pi}{4} = 0.0344636 \text{ m}^2$$

Innen a henger átmérője:

$$d = \sqrt{\frac{0.034636 \times 4}{3.14}} = 0.210 \text{ m.}$$

Azaz a 10 atm. gőzgép hengerátmérője:

$$d = 210 \text{ mm.}$$

Ugyanezen számítást a 7 atm. gépre végezve,

$$p = 0.9 \times 8 - 0.5 = 6.7 \text{ atm.}$$

$$(45\% \text{ töltésnél}) \text{ p} = 0.735 \times 6.7 - 1.185 \times 1.26 = 3.43 \text{ atm.}$$

$$F = \frac{75}{10000} \times \frac{1}{0.78} \times \frac{22}{1.4} \times \frac{1}{3.43} = 0.045238 \text{ m}^2$$

$$= \frac{d^2 \pi}{4}$$

$$d = \sqrt{\frac{0.045238 \times 4}{3.14}} = 0.240 \text{ m.}$$

Azaz a 7 atm. gőzgép hengerátmérője:

$$d = 240 \text{ mm.}$$

Ki lévén számítva a gőzhengerek átmérője, áttérhetünk bizonyításunk tulajdonképpeni céljára, vagyis arra, hogy magasabb nyomású gőz alkalmazása és ennek megfelelőleg a gőzgép méreteinek helyes megválasztása által oly gőz-

megtakarítást érünk el, melylyel a gépszerkesztőnek számolnia kell s mely nemcsak elméleti szempontból bír érdekességgel, hanem kísérletileg bizonyított üzemaóltósgmegtakarítást von maga után és így köteleességévé teszi a gépgyárosnak, aki a fogyasztó, vagyis a gazdaközönség érdekeit szem előtt tartja, bármily áldozatok árán is ezen körülményt gépeinek gyártásánál figyelembe venni.

Számításunknál egy pontosabb eljárást kívánunk használni, mint aminő a fent idézett cikkben van.

A gőzfogyasztás két főtenyezőből áll, u. m. a hasznos gőzfogyasztásból, mely direkt munka végzésére fordítatik és a káros fogyasztásból, vagyis veszteségekből. Állapítsuk meg ezen fogyasztásokat külön-külön és pedig óránként és effektív löerőnként úgy a 10 atm., mint a 7 atm. gépnél.

Legyen C₁ indikált löerőnként és óránkénti gőzfogyasztás.

Legyen C_{1'} indikált löerőnként és óránkénti gőzhasznos fogyasztás.

Legyen C_{1''} indikált löerőnként és óránkénti hüllési veszteség.

Legyen C_{1'''} indikált löerőnként és óránkénti tömitetlenség.

$$C_1' = V_0 (:) E + E_1 (j -) E_2 + E_1 (j_1 :) 2. n. 60$$

$$N_1$$

Hol $v = \frac{d^2 \pi^2}{4} s =$ a gőzhenger egy löketnek megfelelő köbtartalma

E = töltésfok % -ban;
E₁ = káros tér % -ban;
E₂ = kompresszió % -ban;
j = a belépő gőz fajsúlya;
j₁ = a fáradt gőz fajsúlya.

Ezen képletbe a megfelelő értékeket behelyettesítve, kapjuk a 10 atm. gépnél

$$C_1' = \frac{0.0103 (:) 0.35 + 0.5 (4.82 -) 0.25 + 0.05 (0.66) 2 \times 140 \times 60}{28.2} = 10.6 \text{ kg.}$$

Ebből az effektív löerőnkénti és óránkénti hasznos gőzfogyasztás $C_n = \frac{C_1}{n} = \frac{10.6}{0.78} = 13.6 \text{ kg.}$

Ugyanezt elvégezve a 7 atm. gépnél, kapjuk, hogy

$$C_n' = \frac{0.0135 (:) 0.45 + 0.05 (3.5 -) 0.05 + 0.20 (0.66) 2 \times 140 \times 60}{28.2} = 12.8 \text{ kg.}$$

$$C_n' = \frac{12.8}{0.78} = 16.4 \text{ kg.}$$

Vagyis a 10 atm. gépeknél a hasznos gőzfogyasztás effektív löerőnként és óránként 10.6 kg., a 7 atm.-nál pedig 12.8 kg. Ezek volnának mindkét esetben a hasznos gőzfogyasztások, melyek egész pontosan theoretikus uton kiszámíthatók. Kényesebb a helyzet a gőzvesztések számításánál. Ezeket a gépszerkesztő, egy,

még kivételre nem került gőzgépnél minden egyes esetben tág határok között kiszámíthatja, azonban felesleges és csak közelítő munkát végezni jelen esetben, midőn már kivételre került gépekről van szó, melyekkel már számos esetben végeztek fékezési kísérletek és melyeknek így már gőzfogyasztási adatai ismertek. Ezen gőzfogyasztások 10 atm. gépeknél effektív löerőnként és óránként 14 kg., 7 atm. gépeknél pedig 17 kg.

Ezen értékekből a hasznos gőzfogyasztást levonva, kapjuk, hogy a 10 atm. gőzgép effektív löerőnkénti és óránkénti gőzvesztése 0.4 kg., míg a 7 atm. gőzgépé 0.6 kg., vagyis ebből világosan láthatjuk, hogy magasnyomású és kisebb töltésű gőzgépeknél úgy a hasznos gőzfogyasztás, mint a gőzvesztések egyaránt kisebbek, mint az alacsonyabb nyomású és a nagyobb töltésű gépeknél.

Nincs szükségünk tehát a jelzett közleményben felsorolt, rendkívül tág határu tényezőkre, hanem oly adatokat szolgáltatunk, melyeket bármikor mérés által igazolhatunk.

Amint látjuk, a fékezett löerőnkénti és óránkénti gőzmegtakarítás a 10 atm. gépeknél 3 kg. Feltéve, hogy a gép naponként 15 órán át dolgozik, úgy az egy nap alatti gőzmegtakarítás $22 \times 15 \times 3 = 990 \text{ kg.}$ Hazai szénfeltételezve, melynek kg.-ja 4 kg. vizet képes elgőzöltetni:

$$\frac{990}{4} = 247.5 \text{ kg.,}$$

vagyis kereken 2 1/2 mm-ássa szénmegtakarítást jelent, mi körülbelül 6.5 korona naponkénti üzemaóltósgkülönbözetnek felel meg a magasnyomású gép javára. Tekintve azon körülményt, hogy e gépeket nem pusztán csak a cséplési idény alatt, hanem nagyjából az év többi szakában is alkalmazzzák különféle, a gazdaságokban előforduló munkákhoz, évenként már ily középnyomású lokomobiloknál is körülbelül 800—1000 korona üzemaóltósgmegtakarítás mutatkozik. Eltekintve ezen gépek többi előnyeitől, melyekre később fogunk visszatérni, már ezen tetemes költségmegtakarítás is indokoltá teszi a magasnyomású gépeknek az alacsonynyomásúakkal való előnybehelyezését. Hiába kicsinyi le az illető közlemény ezen évenként ismétlődő megtakarítást, neki kevés, a gazdánál nagyon is szambajóvó!

Szerző cikkének elején, hogy a 7 atmoszférás gépek előnyeit kidomborítsa, nagyon is előrenyúl a lokomobilok történetében és átugorva a 4, 5, majd a 6 atmoszféra-üzemnyomásúakat, rögtön a 7 atmoszférásokra tér át s ezzel mintegy elvonja az olvasó figyelmét a gépgyárosok azon fokozódó igyekezetétől, melylyel mindinkább nagyobb és nagyobb nyomású lokomobilokat iparkodnak előállítani.

A szembeállítás helyes, amennyiben tényleg igen tetemes előnyök érhetők el a gőznyomásnak már ily mértékű emelésénél, az első tévedés azonban már az, hogy a 7 atmoszféránál megáll és az ennél nagyobb nyomású gépek kétségkívül előnyeit el nem ismeri. De a szerző állításait hathatós érvekkel nem támogatja, hanem rá iparkodik mutatni egyes szerkezeti részek ma már nem létező oly hibáira, melyek a gépek fejlődésével párhuzamosan küszöböl-

tettek ki (pl. van már ma elűntetésénél a tulhevitésnél elért ere

Ha az egy alakban és a gőzgép k úgy nemcsak gasnyomasu kimutatott az eddigiékné pedig szinté kat a megfó való ellátás kalmassá te hogy a gőzhe den körüme san működő olajszállitasa felelően állit lás nélkül, u csekélyebb, n gépeknél, ha még nem vá hogy ma oly mg 350—40 nek. A tömit oldva és áll sok egyform 7 és 10 atm mé, hogy a lése is egys csak indulás tölteni, a tö gondos és n lenül megbir tetlensége is tolatyutükör már pedig ez részt pedig C₁ kísérletei sze teség is red anyagként m

Ama állit vastagabb ka szerkezetek n magasabb ny valóban igen kitünik, hog összefüggésb változtatandó magas nyom tehát, hogy t₁ és az e zéseknek, mi készülékekne tések és költ a gyárosok e ezen fontos

Hát a kaz merevitéseket Óriási tévedé ben más és k tának, a sze általában nér zán, nemkülő ujat létrehoz

Nem foglal sal, hogy egy

Fels naponként megelegedé lettük. Kis malomban köveket. E megveteten tett ki szá

KINCSET TALÁLT A GAZDA
száritott hizósertéstrágyában.
Minden gazdasági növénynél,
a szőlőben 100% terméstöbbletet

BUDAPEST-KÖBÁNYAI TRÁGYASZÁRÍTÓGYÁR
Bosányi, Schietrumpf és Társa.

tettek ki (pl. olajozás, tömitőrések stb.). Hol van már ma a gépszerkesztés az ilyen hibák elűntetésénél? Hisz minden szakember ismeri a tüihevítés gépeknél és az automobiliépítésnél elért eredményeket!

Ha az egyes géprészeket még ma is oly alakban és kivitelben készítenék, mint azok a gőzgép kezdetleges stádiumában készültek, úgy nemesak hogy nem érhetnők el a magasnyomású lokomobiloknál a már előzőleg kimutatott kedvezőbb eredményeket, hanem az eddigieknél még sokkal rosszabbakat. Az pedig szintén köztudomású, hogy a dugattyukat a megfelelő számu és minőségű gyűrűkkel való ellátás által magas nyomásra épp oly alkalmassá tehetjük, mint alacsony nyomásra; hogy a gőzhenger kenésére manapság már minden körülmények között biztosan és automatikusan működő kenőkészülékek léteznek, melyek olajszállítása pontosan a szükségletnek megfelelően állíthatók be a legcsekélyebb olajpazarlás nélkül, úgy hogy az olajfogyasztás is sokkal csekélyebb, mint ezelőtt volt az alacsonynyomású gépeknél, hol az ily készülékek alkalmazása még nem vált szükségessé. Az is köztudomású, hogy ma oly kenőolajakat gyártanak, melyek még 350—400° C mellett is kitűnően megfelelnek. A tömitések kérdése pedig régen meg van oldva és áll az is, hogy a surlódások és kopások egyforma fordulatszám mellett ugyanazok a 7 és 10 atm. gépeknél. Elkerülte szerző figyelmét, hogy a modern olajozásoknál a gép kezelése is egyszerűsített, mivel a gépkezelőnek csak indulaskor kell a készülékeket olajjal megtölteni, a többi maga a készülék végzi. Ily gondos és minden körülmények között feltétlenül megbízható olajozásnál a tolattyu tömitetlensége is ki van zárva, mivel tolattyu és tolattyutükör között állandóan olajréteg van már pedig ez egyrészt a kopást csökkenti, másrészt pedig Calendar-Nicholson, valamint Copper kísérletei szerint a tömitetlenség általi gőzvesztés is redukálja, mivel az olajréteg tömitő anyagként működik.

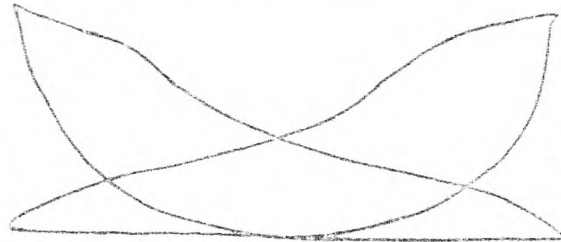
Ama állítás, hogy pusztán merevítések és vastagabb kazánlemezek alkalmazása által a régi szerkezetek minden további átalakítások nélkül magasabb nyomásra is alkalmazhatók volnának, valóban igen nagy tévedés, mert az előzőkből kitűnik, hogy a gőzhenger méretei és ezzel összefüggésben az összes többi géprészek megváltoztatandók, mert csak úgy lehet azokat a magas nyomáshoz alkalmassá tenni. Szükséges tehát, hogy az egész gép alapjában átszerkesztessék és az ezzel járó megfelelő gyári berendezéseknek, mintáknak, szerszámgepeknek és egyéb készülékeknek átalakításával járó óriási befektetések és költségek az igazi okai annak, melyek a gérosok egy nagy részét még visszatartják ezen fontos újítás bevezetésétől.

Hát a kazánszerkezet? A közlemény csak merevítéseket alkalmaz és kész a 10 atm. gép? Óriási tévedés, mert a kazán minden méretében más és ha a 7 atm. gép kazánja megtartatnék, a szénfogyasztásban megtakarítás egyáltalában nem volna elérhető. Új gép és új kazán, nemkülönben új tudás kell ahhoz, hogy újat létrehozzunk.

Nem foglalkozunk hosszasan ama állítással, hogy egy tolattyuval nem lehet kis töltés-

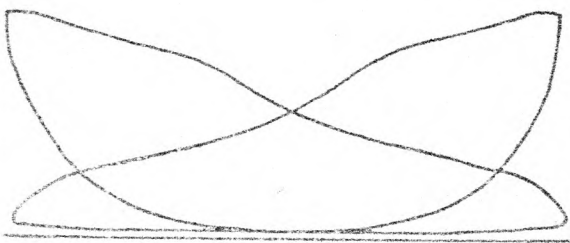
nél czélszerű gőzelosztást kapni. Ennek teljes lerontására szolgáljon az első indikatordiagramm, mely egy csatós (Trick) tolattyuval elhátott gőzhenerről vétetett 35% töltésnél, melyen ezen 10 atm. gőznyomású gépek rendszerint dolgoznak. Mi azonban még tovább megyünk és bel bizonyítjuk, hogy 35%-nál kisebb töltésnél is teljesen jó gőzelosztást érhetünk el egy tolattyuval, mint a 250 ábra diagramm mutat, mely ugyanazon gépről 28% töltésnél lett felvéve.

Hibául rovatik fel a magasnyomású gépek ama tulajdonsága, hogy kevés tüzelőanyagot

249. sz. ábra. 10 atm. nyomással dolgozó gőzgép gőz-elosztásának diagrammja 35% töltésnél.

tűzrakása által a gőznyomás aránylag rövid idő alatt emelkedik. Eppen ez megbecsülhetetlen előnyük, amennyiben a gondatlan és megbízhatatlan fűtő által leejtett gőznyomás ismét rövid idő alatt és pedig kísérletek által, bizonyíthatólag atmoszféránként 2—3 perc alatt emelhető. Ha pedig közvetlenül rövidebb üzemszünet előtt raktunk volna a tüzre, úgy módunkban áll úgy a tűz visszahúzása által mint pedig a hamuláda ajtajának egyidejű lezárása által a gőz rohamos fejlődését megakadályozni, vagy pedig, amint a cikk is említi, víztáplálás által a már meglévő magas nyomást csökkenteni. Azonban elemei és ugyancsak szigorúan bírálható hibába esnénk, ha magunkévá tennők azon állítást, hogy a betáplált víz által a kazán melege elvesztett volna. Az energia megmaradásának elve megdönthetetlen, mely szerint az áll, hogy a tápvíznek átadott meleg nem vészett el, ha-

250. sz. ábra. 10 atm. nyomással dolgozó gőzgép gőz-elosztásának diagrammja 28% töltésnél.

nem csak felhalmozódott abban, mely később, vagyis a gép újabb megindításánál hasznos munka végzésére fordítottak.

Azt kérde a közlemény, hogy minek a jó és széntakarító 10 atmoszférás lokomobil, ha rossz a fűtő? Erre csak azt mondhatjuk, hogy a cséplőüzemlet egy oly mennyiségnek tekinthetjük, melynek egy a lokomobil és cséplő, mint pedig a gépész és fűtő fontos tényezőit képezik. Barmelyik tényező okozta költségek redukciója által az egész mennyiség, vagyis az üzemi költség csökkenni fog. Nagyon helytelen

eljárás volna bevárni azon időpontot, midőn az összes tényezők a legjobban együttműködnek és fatalizmussal azt mondanok: nem szerkesztünk jobb gépet, mert úgy sincs, aki azt helyesen kezeli. Mi javítottuk ott, ahol lehet és haladunk előre, mert jó gép a rossz kezelőnél is jobb eredményeket szolgáltat, mint az elavult, régi gép. Épp oly különös szerző okoskodása, hogy hiába szerkesztjük mi gépeinket magasabb nyomásra, künn a cséplés alkalmával ugyis leejtjük a nyomást. Ha le is ejtenék a gőzt 9—8 atmoszférára, még mindig magas nyomásra dolgozunk és megmarad a gazdaságosabb üzem, habár természetesen a gőznyomás csökkenésével kisebb mértékben. Hogy állunk azonban e tekintetben a 7 atmoszférás gépekkel? Ha ezekenél ugyanaz a fűtő leejti a nyomást 5 atmoszférára, akkor gazdaságosság tekintetében már nagyon közel állunk ama bizonyos kezdetleges 3 atmoszférás lokomobilokhoz, melyekről a cikk is elismeri elején, hogy valóságos gőzfalók voltak. Vagy a 7 atmoszférás gépnél a rossz fűtő nem ejti le a nyomást?

Nem vehetjük komolyan ama kijelentést sem, hogy a magas gőznyomás előnye nem érvényesülhet, mivel naponta háromszor megáll a lokomobil, sőt ha kisebb üzemszavarak fordulnak elő, még többször. Ezen okoskodására csak azt válaszolhatjuk, hogy a magasnyomású lokomobiloknál sem fordul elő több üzemszavar, mint az alacsonynyomásúknál, mondjuk ezt pedig nem minden alap nélkül, hanem állítjuk háromszendős gyakorlat után, mely alatt volt alkalmunk 10 atmoszférás gépeinket üzemből alaposan megfigyelhetni és meggyőződöttünk azok kifogástalan és rendkívül gazdaságos működéséről, könnyű kezelhetőségéről és feltétlen előnyeiről a 7 atm. gépekkel szemben, melyekről különben a gazdaságosság is azok forgalombahozatalának kezdetétől fogva a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik. Egyébként a 7 atm. gépek nem állhatnak-e meg rossz kezelés mellett naponként többször?

Ami a megfelelően szerkesztett kazánokon előforduló hiányokat illeti, amelyek miatt az iparfelügyelők esetleg az üzemi nyomás redukcióját követelhetik, megjegyezzük, hogy annak oka soha sem a gőznyomás magaságában, hanem kivétel nélkül mindig vagy a rossz minőségű tápvízben, vagy a helytelen kezelésben rejlik.

De hát a 7 atmoszférás kazán nyomását az iparfelügyelő nem-e redukálhatja és nem-e csökken ez esetben még inkább a közlemény által legjobbnak állított kazán gazdaságos volta?

Nem hallgathatjuk el a magasnyomású lokomobilok ama kiváló előnyét sem, hogy körülbelül 10%-al könnyebbek a 7 atmoszférás gépeknél, ami a mezőgazdaság körében, hol az állati vonóerő igen drága és hol csak nagyon ritka esetben allanak jó utak rendelkezésre, megbecsülhetetlen előny.

Műndezek után a fentiekkel bebizonyítottuk, hogy:

1. a nagy gőznyomással nem jár szükség-szerűleg együtt a nagy fordulatszám;
2. nem elég a kazánt merevíteni és azt mondani, kész a 10 atm. gép;

Tekintetes

Oberurseli mótorgyárnak

WIEN, VI/2., Gumpendorferstrasse 72.

Felszólításokra értesítjük, miszerint az Önöktől vásárolt három GNOM mótorról teljesen meg vagyunk elégedve. A 3 lóerős mótór évek óta kifogástalanul naponta hajtja a szeszkavagót s kezdése egy egyszerű béresember gondaira van bízva. A két 2 lóerős GNOM mótór, amelyek a cséplőgépeket hajtják, teljes meglegedésünkre üzemből tartják a cséplésüzemletet. Az ilyen Önöktől vett GNOM mótór, úgy mint az előzőleg használt mótór, épp úgy bevált, amint hogy reményeltük. Készen állunk az idén átvett a sárréti uradalomba, ott is, dacára a hosszú rozskéknek, teljesen megfelelt a tőle várt várakozásoknak. A gazdasági malomban is tételt vele kísérlet s miután egyenesen hajtja az ördögöket, jobb és szebb lisztet produkál, mint mikor gőzmozgony tartja. Üzemből a malom köveket. Ezen előnyei mellett kiemelendő, hogy a cséplési költség, a gőzmozgonyt és benzint órtól összehasonlítva, lényegesen a GNOM mótór javára szolgál. Nem megvetendő előnye továbbá az, hogy a régebbi mótór, dacára annak, hogy már 4 év óta dolgozik évente július 15-től október 20—25-ig, a javítási költség alig tett ki száz koronát.

Tisztelettel

méltóságos gróf Wenckheim Géza c. orvosi uradalom: Kraft Viktor igazgató

Csorvás, 1905 október 20-án.

3. a jó fűtő és gépész ideális tökéletessége sem pótolhatja a gépnek rossz vagy elavult szerkezetéből eredő hiányokat;

4. a nagy nyomásból eredő tömitetlenségek meseországába tartoznak;

5. ily tömitetlenségek hiányos kezelés mellett a 7 atm. gépnél is fordulhatnak elő;

6. a víztáplálás nem képez melegvesztést;

7. a jó gépnek előnyeit a gazda tökéletesen élvezheti, ha megfelelő kezelője van; ha pedig nincs, a rossz kezelő éppen úgy rontja a 7 atm. gép jószágát, mint a 10 atm. gépet;

8. a cikkben hozott számítás hibás, csak megközelítő és oly ingadozó, hogy azon elindulni nem lehet;

9. a megtakarítások nem a papíron vannak, hanem tudományos mérések által bármikor beigazíthatók;

ként odaállítva, mely legfeljebb 5 év előtt született meg.

Végül megjegyezzük, hogy a cikkben felsorolt tanácsokat nem követjük. Nem állunk meg ott, ahol az, nem találjuk a legjobbnak azt, ami van, hanem a haladás útján folytatjuk működésünket és ebben nem fog feltartóztatni sem a reakció, sem bármily okból megindított tudományos színezetű akció.

Haraszi Sándor
gépészmérnök.

Hogy a 10 atm. gazdasági eséplő lokomobilok nemcsak nálunk törtek utat, mióta a MÁV. gépgyár már harmadik éve jóformán kizárólag ezeket szállítja, hanem a külföldön is, annak legegyszerűbb bizonyítéka az, hogy Német-

GAZDASÁGI ÉPÍTÉSZET.

Kettős működésű istállószellőző kürtök.

(Megboldogult rovatvezetőnk, Szählender Gyula irodalmi hagyatékából.)

Az istállók közepére állított s az ormon felül nyuló szellőző kürtök tudvalevőleg csak a felmelegedett és elromlott levegő elvezetésére szolgálnak s így a tiszta, friss levegő bevezetéséről más uton kell gondoskodnunk.

E célra szolgálna az istálló falaiban kihagyott vízszintes és merőleges szellőző üregek, kiforgósárnyu ablakok stb. stb.

Lehet azonban mindjárt a kürtöt is úgy szerkeszteni, hogy mind a két célt szolgálja, azaz hogy míg egyik részén a már elhasznált

tetőben vég
kettős falli
tőzeggel av
a benne le
kürtő téli c

A belső k
eresztékeit
ránnyal ki
veljük, ha
bekátrányoz
festékekkel b

Működése
míg az arre
levegőt nyo
kező oldalo
romlott lev
minden au
erejétől és
lá-om szer
ben és fer
érezhető.

Egy ilyen
tehenet lát
ban tehát t
ben tanács
fel, hogy
orom irány
mot keresztl
felé torkol
is a szél,
fekvő s így

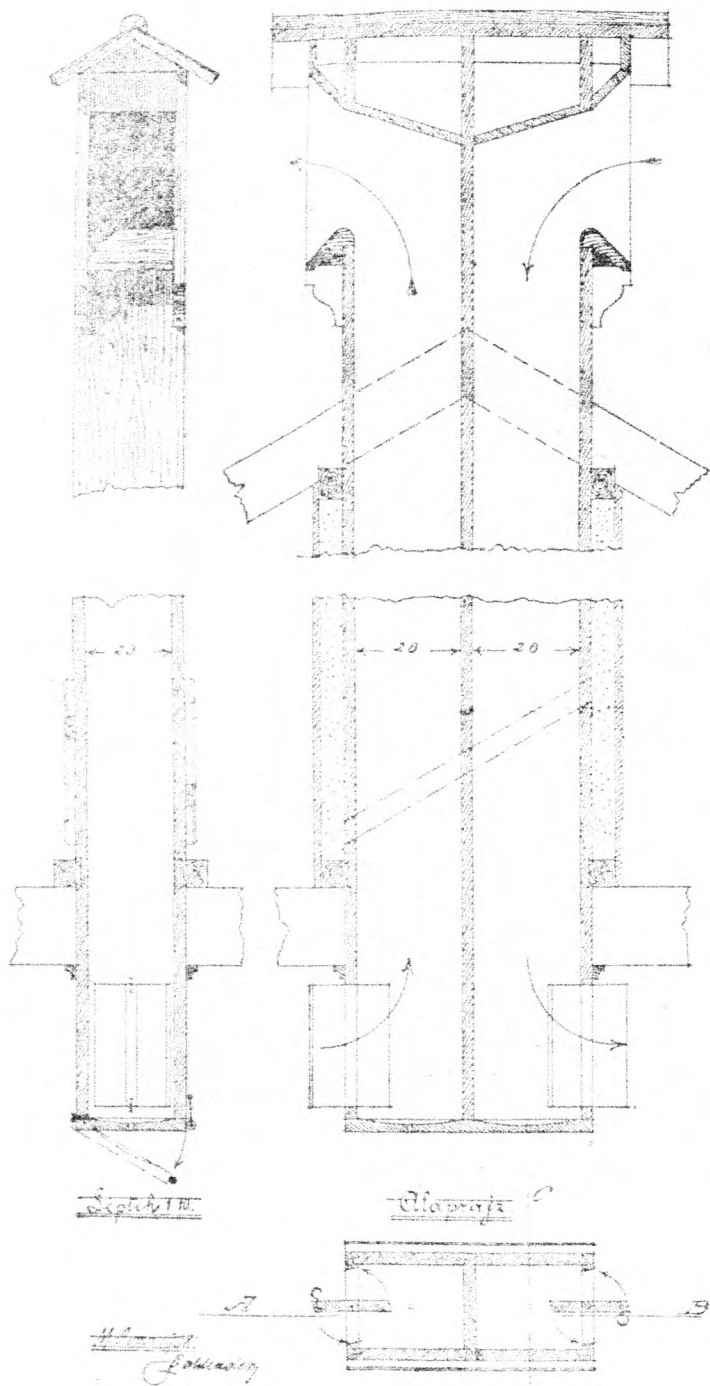
Mivel az e
kitódulást
záró táblát
összekötni,
kinyithatók.

Deszka h
módjára té
oldalfalaira
ben kívána
talán több e
kürtöt felve
ha a padás

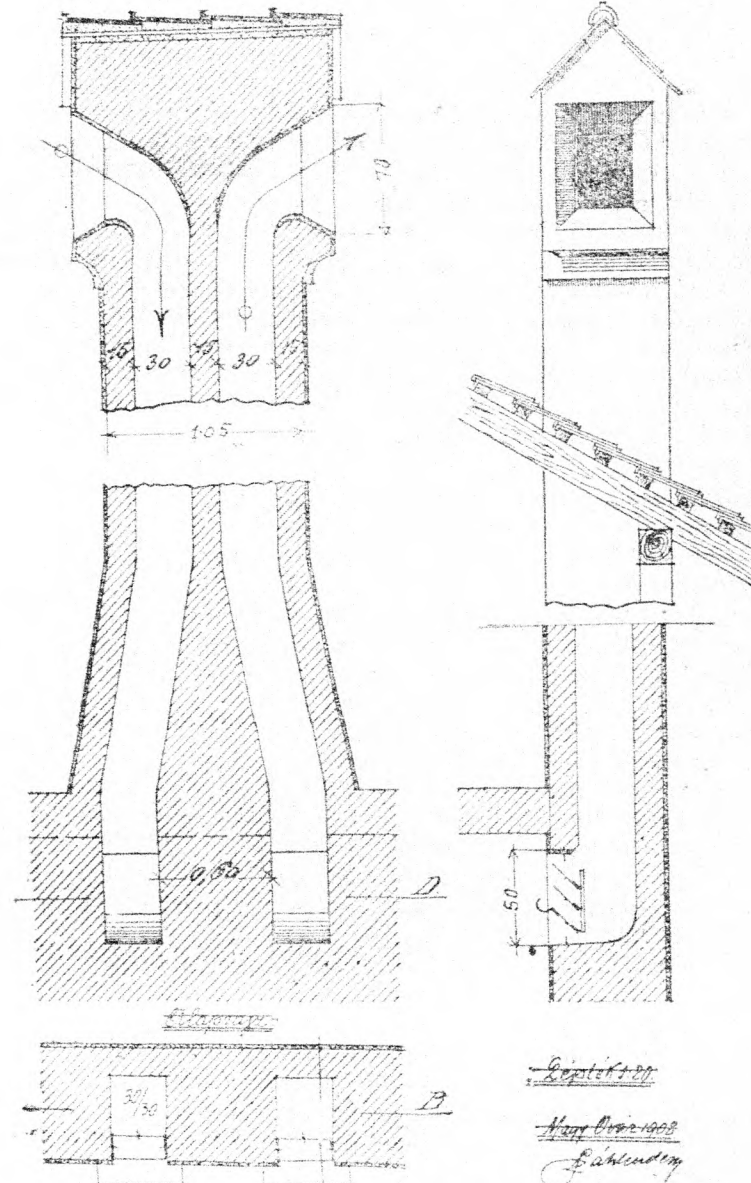
Ha a 252
akkor a pad
hogy inkább
nyílásokat n
kihagyhatjuk

A kettős
szerű s olcs
— abban k
a mennyeze
az állatok leg
a külső alac
hanem pár
szédos kürt
már előmele

A méhész
tanácsadója
irodalom ter
ügyes kis fűz
a tudnivalót
tőleg azokn
foglalkozni s
kezdése előtt
ABC-jét ké

251. ábra. Kettős működésű istálló-szellőző kürtő deszkából készítve.

252. ábra. Kettős működésű istálló-szellőző kürtő téglaiból falazva.

10. a kazán üzemnyomásának csökkentése éppen úgy beállhat a 7 atm. gépre is, mint a 10 atm.-nál, azzal a különbséggel, hogy az előbbinél a netán redukált gőznyomás csak még sokkal rosszabb gazdaságosság szempontjából;

11. egytollatytus szerkezetek el is lehet nagyon megfelelő gőzelosztásokat elérni;

12. gyakorlati tények és eredmények nem hoztak fel, hanem az egész cikk feltételeken alapul és nem helyezkedik meglévő, biztos alapra;

13. csak műszaki reakciónak lehet minősíteni azon állítást, hogy végre is a lokomobilok ősfarmájára kell visszatérni és következtetlenségnek, ha utána rögtön 7 atm. gép van minta-

ország első eséplőgépgyára, a mannheimi H. Lanz-czég és a híres magdeburg-buckauai Wolf-czég is az idei stuttgarteri kiállításon már szintén 10 atm. eséplő-lokomobilokat állított ki. Nem hihető, hogy e nagy czégek csak feltűnési vágyból vállalkoztak volna oly befektetésre, mely egy ily új típus gyártására megkívántatik. A jónak ellensége a jobb s a gazdaközönség csak örülhet, ha e téren is az ő érdekében keresi a technika az előnyösebb megoldást.

Rovatvezető.

kiáramlik, addig a másikon tiszta, friss levegő tödul be.

Ilyen kettős működésű kürtő igen egyszerű s házilag is könnyen elkészíthető alakját vázoljuk a 251. ábrában.

Mint az alaprajzból látjuk, a körülbelül 60 cm. X 23 cm. belvilágu fakürtő 32 mm. vastag deszkából van összeacsolva s közepén kettősosztva. Alul mintegy 40 cm.-re ereszkedik az istállóba, felül 80—100 cm.-rel emelkedik a tetőorom fölé. Az alsórész két oldalán egy-egy kiforgó ajtót találunk, melylyel a ki- és beáramlás tetszés szerint szabályozható. Az oromfőtti részek, mint az ábra tisztán mutatja, oldalt kiöblösödnek és egy pár deszkából összerótt

Mi
Elsőrendű
általános
KALM
Telefon

tehetően végződnek. A padlás terében a kürtő kettős fallal készül s a 10—15 cm.-nyi köz tőzeggel avagy fűrészpórral van kitöltve, hogy a benne levő levegő erősebb lehűlés s így a kürtő téli csepegése megakadályoztassék.

A belső kürtő deszkái belül gyalultak legyenek, ereszteiket kőcczel tanácsos kitömni és kátránnyal kiönteni. Tartósságát lényegesen növeljük, ha az egész kürtőt kívül kétszer forrón bekátrányozzuk, belül pedig kétszer jó olajfestékkel bemazoljuk.

Működése, mint már említettem, kettős, mert míg az arraeső kürtőrész öblös száján a szél levegőt nyom be az istállóba, addig az ellenkező oldalon szívó hatást gyakorolva, az elromlott levegőt szívja fel. Hatásfoka — mint minden automatikus szellőzőnek — a szél erejétől és irányától függ ugyan, de tapasztalásom szerint még lazszólag szélesdedes időben és ferdeirányú légmozgásnál is eléggé érezhető.

Egy ilyen méretű kürtő kb. 12—15 darab tehenet lát el friss levegővel. Nagyobb istállókban tehát több kürtőre lesz szükség s ez esetben tanácsos a kürtőket váltakozva úgy állítani fel, hogy míg egy része a hosszával a tető-óróm irányában fekszik, addig a többi az orom kereszttében metszi. Így mind a négy égtáj felé torkollik 1—2 kürtő s bárholonnan fújjon is a szél, mindig akad egy-két egészen nekifevő s így teljes működésű kürtőre.

Mivel az erősebb beáramlás fokozottabb mérvű kitódulást inoival, ajánlatos az alsó két elzáró táblát együtt járni, illetve olyformán összekötni, hogy csak egy mérvben legyenek kinyithatók vagy becsukhatók.

Deszka helyett lehet e kürtőket a 252. ábra módjára téglából is készíteni és az istálló oldalfalaira építeni. Ez az elrendezés sok esetben kívánatos is lehet, mert pl. tulmagas, talán több emeletű padlásan át bajos a közepén kürtőt felvezetni, de meg kellemetlen is, kivált ha a padást magtarul használjuk.

Ha a 252. ábra mintára falazzuk a kürtőt, akkor a padlásan még nyomát sem látjuk. Igaz, hogy inkább csak új épültre való, hol a nyílásokat minődjárt az oldalfalak felfalazásánál kihagyhatjuk.

A kettős működésű szellőzők előnye — egyszerű s olcsón előállítható szerkezetükön kívül — abban kulminál, hogy a hideg levegőt fent a mennyezet alatt vezetik be, tehát ott, ahol az állatok legkevésbé érzik: továbbá, hogy nem a külső alacsony hőmérséklettel áramlik befelé, hanem pár fokkal melegebben, mert a szomszédos kürtőben kifelé törő meleg levegő már előmelegíti.

Száhlender Gyula.

IRODALOM.

A méhésznövendők mint elemi kezdő első tanácsadója címmel *Lenz Géza*, a méhészeti irodalom terén kiváló munkásságu szakférfiu egyes kis füzetben tömörítette röviden mindazt a tudnivalót, amelyet a kezdő méhésznek, illetőleg azoknak, akik a méhészettel még csak foglalkozni szándékoznak, a méhészkedés megkezdése előtt okvetlenül tudniok kell. Mintegy ABC-jét képezi *Lenz* füzet a méhészet-

nek, mert ebből a legszükségesebb elemi kérdésekre találja meg a választ a kezdő méhész. Nemcsak a méhészet megkezdésének első alapfeltételeit tárgyalja, hanem azt is, hogy melyek a kezdő méhész első lépései. Felvilágosítással szolgál a kaptárakról, a méhesről, a méhek beszerzéséről, egyuttal pedig rövid vonásokkal a méh természetrajzának elemi részét is vázolja. Az egy ivre terjedő füzetet *Lenz*, a füzet írója *Szilassy Zoltán*, az Orsz. Magyar Méhészeti Egyesület igazgató-alelnökének, orsz. képviselőnek ajánlotta.

Magyar Gazdasági Szakkönyvek Jegyzéke 1909. A magyar gazdasáralalom értelmiségének magastoku fejlődését jelzi az a tény, hogy már speciális *gazdasági szakkönyvkereskedésünk* is hatalmas lendülettel fejlődik az olvasni és tanulni akaró gazdasáradalom buzgólkodása folytán. Most jelent meg az 1909. évre szóló *Gazdasági Szakkönyvek Jegyzéke*, melyben a hazánkban magyar nyelven megjelent és most is forgalomban levő összes gazdasági szakmunkák könnyen áttekinthető csoportosítással benne foglaltnak. Gazdasági szakkönyveinknek egyetlen speciális forgalombahozója a *„Patria” r.-t.* (Bpest, IX., Üllői-ut 25.). Most megjelent szakkönyvjegyzékét bérmentve és ingyen küldi meg mindazoknak, akik ezt egy levelező-lapon kérik. Összes olvasóinknak szives figyelmükbe ajánljuk.

Németország köz- és mezőgazdasága. Irta: *érkeserői Balogh Sándor*, a debreczeni m. kir. gazdasági akadémia tanára. Szerző fenti munkájában a földmívelésügyi miniszter megbízásából azon tapasztalatait dolgozta fel, melyeket a múlt évben Németországban tett tanulmányutja alkalmával mintegy 20 mintagazdaságban, a düsseldorfi és mannheimi kiállításokon, több gazdasági szakoktatási, mezőgazdasági kamarai, szövetkezetiügyi intézmény tanulmányozása alkalmával szerzett. Az össze-gyűjtött anyagot szakmák szerint csoportosítva oly módon dolgozta fel, hogy az egyes szakmák tárgyalásánál párhuzamba állította a hazai viszonyokat a németországi viszonyokkal és kiemelte ama tapasztalatokat, melyek hazai viszonyaink közé is átültathatók. A munkát ennél fogva haszonnal olvashatják mindazok, akik a külföldi viszonyok és az ott elért gazdasági haladás iránt érdeklődnek. A 151 oldalra terjedő munkát szerző a földmiv. miniszter anyagi támogatásával 2 K. árban hozta forgalomba. Megrendelhető szerzőnél: Debreczen, Gazdasági Akadémia, vagy bármely könyvkereskedő utján.

Vadász Naptár 1909. évre. V. évfolyam. Szerkeszti remetei *Kováry János* vadászati író. 117. Nagel Ottó kiadása Budapest Ára 3 korona. A gyakorlati vadászéletet szolgálja ez a zsebnaptár immár ötödik éve. Azert nem unalmas, nem száraz ismertetés vagy adatfelsorolás, hanem a szerző a szeretetreméltó csevegő hangon mond el minden tudnivalót; komolyan és adattal vegyesen, ahol kell, de melegen és szórakoztatóan ott, ahol alkalom kínálkozik. Olyan ez a naptár, mintha az ember egy esztendőn át egy tapasztalt, jószemű és épkezdvi vadászárságban járná az erdőt, mezőt; a komoly vadász munkáiraiban rövid, helyes,

találó utbaigazítást és magyarázatot hall tőle, a pihenőidejét viszont érdekes társalgásával élénkíti meg, vagy pedig vele együtt mélyed el a természet szépségén való gyönyörködésbe. A vadászati és fegyveradó törvényeinek közlése zárja be a sok hasznos és czélszerű utmutatásokkal telt kis kézikönyvet, melyet a vadászat kedvelőinek ajánlhatunk.

Folyóiratok. A *Hadsereg* képes folyóirat ezévi 10. száma is a szokott gazdag tartalommal jelent meg. Huszonnyolcz kép és számos czikk van ez utóbbi füzetben. A folyóirat Aradon jelen meg *Hehs Aladár* szerkesztésében, előfizetési ára félévre 4 K. — *Uránia* népszerű tudományos havi folyóirat, az „Uránia Magyar Tudományos Egyesület” közlönye, szerkeszti *Molnár Viktor* közreműködésével *Klapathy Jenő* és legifj. *Szász Károly*, IX. évfolyam. Legutóbbi számának értékes tartalma a következő: Rudolf-szobor. (Kép.) Beltenyészítés és keresztelés. Sajtó Karolytól. Reuter, Gálos Rezsőtől. A teleautographia újabb eredményei. *Selényi Páltól*. Széljegyzetek a Bankbárhoz. *Szeremley Barnától*. A Wright testvérek repülőgépe. A magyar és német közpiskola a múlt században. *Endrei Gerzson dr.-tól*. Kétezeréves intimitások. *Kallós Ede dr.-tól*. Az ázsiai kolera. *Dósszlágyi Sámuel dr.-tól*. Az 1908. évi január 3-iki teljes napfogyatkozás. Az iga-gyöngy. Krónika. Es 36 kép díszíti e czikkeket. Az *Uránia* szerkesztősége Bpest, VII., Izsó-utca 4. Előfizetési ára egy évre 8 K.

Az ezen rovatban ismertetett könyvek megrendelhetők: *Patria r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében*, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelemek.)

LEVÉLSZEKRÉNY.

700 holdas birtok berendezése. 588. kérdés. 700 m. holdas birtokomat, melyből 550 m. h. szántó, december 1-én veszem házi kezelésbe. A birtok Szatmár megye fehérgyarmati járásában fekszik és jó vályogtalaj, mely könnyen mívelhető. Elegendő lesz-e 8 pár ökör- és 4 pár lóiga? Ezenkívül 2 pár parádés 16, 20 kocza, 1 kan, ennek szaporulata és jövőre beszerzendő 20 drb 4—12 hónapos szimmenthálú üsző fogja képezni az állatállományt egyelőre. Sziveskedjék értesíteni, hogy ezen állatállomány részére mennyi répát termeljek jövőre (illetve hány m. ho don) és mily és mennyi takarmánynövényeket még? Mintegy 100 hold jó legelőm és 50 hold kaszálom is van. Mily vetésforgót volna tanácsos követni? Megjegyzem, dohánytermesztésem 40 kat. holdon van és burgonyát is szeretnék termeszteni. Talajomon a lóher és repeze is szépen diszlik.

Felelet az 588. sz. kérdésre. Már több ízben tudattuk ezen rovat alatt, hogy valamely birtok okszerű berendezésénél első feltétel, hogy az illető a birtok helyi viszonyait ismerje, különben végzetes hibákat követhet el a tanácsadó. Mint-hogy pedig kérdéstevő birtokának helyi viszonyai iránt kellőképpen nem tájékozta, kérdéseire kielégítő választ nem is adhatunk. A tervezett igásállományt csekélynek találom, mert egy erős kettősfogattal csak mintegy 40 m. hold szántó-földet lehet kellőképpen megművelni, miszerint tehát alkalmasint 14 pár igásállatra lesz szükség. Felette csekélynek találom a haszonállat-állományt, mert a szükséges trágya biztosítása

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták” len- és heremagtisztító-gépek

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszert 15-féle nagyságban, különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításhoz berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi- vagy hajtórőre alkalmazva. — Ezévi újdonságainkról sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefonja 69. szám.

1905. évben Nagy-Enyeden aranyéremmel kitüntetve.

Sürgönczim: Kalmár-rostagyár.

végett mintegy 140 drb számos állatra lenne szükség, holott egyelőre csak mintegy 50 számos állatnak megfelelő állomány tartatnék. De hogy a haszonállattartás a jövedelem szempontjából miként lenne szervezendő, a helyi viszonyok ismerete nélkül meg nem mondható, szintegy az sem, hogy minő területen minő takarmány növények természetendők és mily vetésforgó követendő. Ehhez okvetlenül szükséges, hogy a természetendő növények, szintegy a rétek s legelő átlagtermései ismeretesebb legyenek.

Mint hogy pedig ily nagyobb terjedelmű választások nem a lapba valók, azt javasoljuk kérdéstevőnek, hogy ez ügyben részletesebb birtokleírás kapasan forduljon a gazd. akadémiákon fennálló gazdasági tanácsadó bizottságok valamelyikéhez, megjegyeztetvén, hogy az onnét nyert szakvélemények díjmentesek.

Hensch Árpád.

Luczernás műtrágyázása. 589. kérdés. Trágyázatlan földbe szeretnék luczernát vetni, minő és mennyi műtrágyát használnak? Ajánlatos lenne-e azt 1—2 év múlva felültrágyázni? Remélhető-e, hogy ily módon eljárva, jó luczernához jutunk?

Cs. L.

Felelet az 589. sz. kérdésre. A luczerna alá rendszerint csak foszforavitrágyát szokás adni és pedig, hogy a hatás több évig tartson, a lassabban ható Thomas-salakot, melyből több adandó, mint más növények alá, hogy hatása minél több ideig tartson. Legezészerűbb ezért, ha lehet, még e héten, ha nem lehet, kora tavasszal négy q. Thomas-salakot hinteni el hat. holdanként és azt aláboronálni, vagy ha tavasszal szánt a luczerna alá, alászántani. Ez esetben felültrágyázásra nem lesz szükség. Azt azonban, hogy ez esetben lesz-e jó luczernása, előre megmondani nem lehet. Mert ez nemcsak a trágyától, hanem a talajtól is függ. Ha a talaj nem elég mély rétegű, ha luczerna gyökerei nem hatolhatnak évről-évre mélyebbre, akkor minden trágyázás dacára csak rövid ideig fog a luczernás kitartani.

Cs. S.

Fekete ugar visszaszolgáltatása. 590. kérdés. Uraságom a bérlet kezdetével bár semmi ugart nem vett át, mégis szerződésileg kötelezte magát a bérlet lejártával és pedig október 31-én, 500 hold fekete ugart visszahagyni: a szerződésben más kikötés nem lévén, kérdem, hogy az ugarterület szántva vagy szántatlanul állítandó-e vissza?

Sz. M.

Felelet az 590. sz. kérdésre. Ha a haszonbéri szerződés 500 hold fekete ugar átszolgáltatását előírja, önként következzék, hogy ez az ugar szántva átadandó, mivel a fekete ugar alatt oly szántóföldterület értendő, amely egy évig vetetlenül marad, de ezen idő alatt a szokásos ugar-művelésben részesítetik. Hogyha pedig az ugarterület október 31-én átadandó, akkor az átvevő teljessen előkészített, tehát esetleg háromszor megszántott ugar átadását is követelheti, mivel az őszi vetésnek ez okszerűen kezelt gazdaságokban az utolsó terminusa. Különben pedig nagyon esodálkozunk azon, hogy a bérlő rá nézve oly terhes feltételt elfogadott.

Hensch Árpád.

Kainittrágyázás csillagfürt alá. 591. kérdés. Homokföldemet kainittal akarnám megtrágyázni, jövő tavaszkor vetendő csillagfürt

alá. Mikor hintsem el a kainitot: most, vagy tavasszal? Elegendő-e 250 kg. magyar holdanként?

B. Zs.

Felelet az 591. sz. kérdésre. Homokon a kainitot célszerűbb lesz tavasszal elszórni, mert az ősszel elszórtat a csapadék esetleg nagyon mélyen moshatja, miután a homoknak tápszerkötő képessége nagyon csekély. 250 kg. egy magyar holdra bőven elegendő, megjegyzendő azonban, hogy nálunk a káli kg.-ja kevesebbe kerül, ha kainit helyett 40%-os kálit használunk. 75 kg. 40%-os káliban annyi kálit juttatunk a talajnak, mint 250 kg. kainitban.

Cs. S.

Takarmány értékesítése. 592. sz. kérdés. Szatmár megyei 700 kis holdas bérletemen jelenleg kb. 700—750 q. jöminőségű zabosbüköny, réti széna, sarju és kevés mennyiségű lóherszénám termelt. Egy kazal bezombolyázott csalamádém, amelynek területe kvadrátban 5 öl, magassága 2 hónapi ülepedés után 130 cm., 400—500 q. takarmányárpám és 20 kis hold csutkatermés. Az állatállomány 12 drb igásökör, 6 drb ló és 10 drb heverő marha. A bérleti szerződés szerint a takarmányt eladni nem szabad, pénzem pedig nincs, hogy állatot vegyek: kérdem, mitévő legyek, hogy takarmányomat ezen szűk esztendőben a legjobban értékesíthessem. Hallottam, hogy a földművelésügyi miniszter a takarmánnyal rendelkező gazdáknak ad 3 évi visszafizetéssel olesó kölcsönt, hogy azon növédekmarhát vegyenek olyan vidéken, ahol a takarmánytermés gyenge volt. Hogyan lehetne ezt igénybe venni? S ezen takarmánykészletre mennyi marhát fogadhatnék, illetve vehetnék? Vetteim még korai tavaszi takarmánynak 4 hold keszthelyi keveréket is, továbbá a közeli községben 6, esetleg 6-50 frtért kaphatok paraszt olajmalomban üttött napraforgópogácsát és a 20 kis hold tengeri termést szintén ráfordíthatom az állatok nevelésére. Vasutólunk legközelebb 8 km. homokon. A hízalás jobb piac hiányában ki van zárva. Inkább csak a növédekállattartás jöhét nálunk számításba és mivel ezen a vidéken is kezdenek lassankint és helyenkint áttérni a tarkamarhatenyésztésre, azt hiszem, hogy ha alkalmam lenne a megfelelő növédek-tarkamarhát beszerezni, ugy nemcsak bérgazdaságom termőerejét fokozhatnám, hanem az okszerű állattenyésztést is a vidéken nagyban előmozdítanám.

H. J.

Felelet az 592. sz. kérdésre. Ha egy 700 kis holdas birtokon csak 6 drb ló, 12 drb igásökör és 10 drb heverő marha tartható, ezen állomány bizony semmi arányban nem áll a birtok területével. De ezen a bajon a m. kir. földművelésügyi miniszter sem segíthet, mivel 1908. évi szeptember hó 17-én 350. elnöki sz. a. k. rendelete csak arra vonatkozik, hogy bizonyos vármegyékben gazdálkodó kisgazdák tenyészűzők beszerzésére kamatmentes kölcsönt kaphatnak, azonkívül az állatok vasuti szállítása díjmentes, de nagyobb bérlő tinók beszerzésére aligha veheti igénybe ezt a kölcsönt, minél fogva az érdekelt félnek ez ügyben vagy közvetlenül, vagy esetleg az illetékes állattenyésztési felügyelő útján kellene a miniszteriumhoz fordulni. Azonkívül megjegyezzük, hogy a rendelkezésre

álló takarmányon a jelenleginél jóval nagyobb állatállomány nem lesz eltartható, hogyha nagyobb mennyiségű takarmányszalma nem áll rendelkezésre és abraktakarmányfélék nem vásárolhatók. A napraforgó pogácsa megéri a 13 koronát.

Hensch Árpád.

Almaczefreértékesítés. 593. kérdés. Almaczefre, részben érett, részben éretlen almából, 3000 liter szedeteit a nyár folyamán gazdaságomban, érdemes-e ezt kifőzetni pálinkának, vagy feltakarmányozható és mily állatokkal? Az alma erjedt.

S. Zs.

Felelet az 593. sz. kérdésre. Azon kérdésre, hogy az almaczefrét érdemes-e szeszszé kifőzni, vagy hogy helyesebb azt feltakarmányozni? látatlanban nem lehet érdemleges választ adni. Az almaczefre, még ha érett almából készült is, csak kevés szeszt ad, ha pedig éretlen alma is van közte, akkor a remélhető szesznyeredék még kevesebb lesz: továbbá fontos azon kérdés, jól volt-e a czefre konzerválva, mert ha megpenészedett, megecsetesedett, akkor a belőle előállított kevés szesz sem sokat ér, mert esetleg ihatatlanná válik.

Miután czefréjében mindenesre van szesz is, azt közvetlenül semmiféle állattal fel nem etetheti, de hogy egyáltalán etethető-e, az attól függ, mennyi annak a savtartalma, nem-e dohos, penészes? Legjobb volna ez okból abból egy mintát küldeni valamely kísérleti állomáshoz, amely annak szesz- és savtartalmát meghatározzván, a szesz értékesítésére nézve felvilágosítást adhatna. Az etetést a szeszfőzéssel igen jól lehetre kombinálni s tudtommal az ilyen moslókot a sertések szivesen fogyasztják.

Kosztány Tamás.

Bolgár kertészek szerzése. 594. kérdés. Van a birtokomban 80 hold olyan föld, amely bolgár kertészetre alkalmas volna, közel víz és vasút is. Kérdem, hol kaphatnék rá bolgár kertészeket és mily magas bért fizetnek azok 1 kat. holdért?

H. J.

Felelet az 594. sz. kérdésre. Hogy a bolgár kertészeknek van-e külön közvetítő hivataluk, nem tudom, de egyszerűen úgy oldható meg a kérdés, hogy közelfekvő bolgár kertésztelepekkel személyes érintkezésbe lépünk, amelyek vezetői vállalkozókat ajánlanak. Kat. holdanként fizetnek 80—160 korona haszonbért, ami különösen a zöldség értékesítésére alkalmas piac távolságától függ, de nagyobb városok közelében a fentieknél nagyobb haszonbért is fizetnek.

Hensch Árpád.

Magyar komló a berlini nemzetközi árpa- és komlókiállításán.

A berlini „Versuchs- und Lehranstalt für Brauerei” jubilaris kiállításán 77 komlómintával felvettük a versenyt Németország 182, Ausztria 186 és Belgium 61 mintájával szemben, figyelmen kívül hagyva, hogy Franciaország és Oroszország is 6—6 mintával versenyzett. A mintákat német szakemberek bírálták el, kizárólag szubjektív vizsgálati szempontok alapján, mely az alábbi tulajdonságok, illetve állapotra terjeszkedett ki:

Arankamentes		kisarankás		Lóheré-	és	Luczerna-	magot	vásárol	a legmagasabb áron	Haldek	magnagykereskedése	József főherceg 5 cs. és kir. fensége udvari szállítója,	Budapest, V., Bálvány-utca 6.

szedés, va
szárazsági
toboz, szin
toboznövé
lupulintart
illat

Ezen ma
betegségek
kezelés kö
lupulin, füs
két esetbe
számításba

Hazánk,
felfogásána
III. díjat r
csak akkor
magyar mi
az osztrák
és a belgá

De még i
a magyar
hiszen mint
holott az o
a németek

Ezen val
esetre rácz
általában l
hiba volna,
nagyon elb
nálunk a há
kívül nagy
vonní; azo
pedig helye
lyekről tud
szamba me
még egy er
a legdurváb
alkalommal
„Zöld hara
mintáiban.
Verte” és
ottani zöld
tevé mintá
küldött szé
ból, a bogr
val 44 érté

Legfeltün
bauverein f
elért és be
közvetlenül
milyen durv
sziki. A rap
(aki német n
a bűnét), a
bongó négy
komlókerlek
mai strissel
emlékeztve,
is messze fe

Erre voná
kértém mag
met speciál
telen eredm
kiállításokor
elszászi kom
Azt a kijel
tanulnak, va
hette, hogy
más teremt
a kiállítás
strassen vol
Berlin határ
ban is volt
a sörgyári a

az 19
uj m
Egyda
Teljes

szedés, válogatás mikéntje	1-3 értékszám
szárazsági állapot	1-5
toboz, szín és fény	1-10
toboznövény (nagyság, alak, zártság stb.)	1-15
lupulintartalom	1-15
illat	1-15

Ezen maximumban 63 értékszámú növényi betegségekre, állati kártevőkre, valamint hibás kezelés következtében előállott hibákra (harmult lupulin, füstszag, szétfolyt tobozok stb.) mindkét esetben 0-15 értékszám juthatott le-számításba.

Hazánk, hála a bíráló-bizottság méltányos felfogásának, négy I., kilencz II. és tizenkilencz III. díjat nyert, amely eredményt kellőképpen csak akkor értékelhetjük, ha tudjuk, hogy a magyar minták 41'55%-a díjaztatott, szemben az osztrák minták 37'95%-a, a német 36'81%-a és a belgák 31'14%-ával.

De még ha az I. díjakat vesszük is tekintetbe, a magyar komló nagy eredményt ért, mert hiszen mintáinknak 5'19%-a részesült I. díjban, holott az osztrákok csak 4'81%-ig vitték; csak a németek érték el az 5'49%-ot.

Ezen valóban örvendetes eredmény minden-esetre ráczáfol azokra, akik a magyar komlót általában lekicsinylik, de másrészt végzetes hiba volna, hogyha az okon magyar termelőink nagyon elbizakodnának, amire, sajnos megvan nálunk a hajlandóság. Hogy e téren is kétségen kívül nagyot haladtunk, nem lehet kétségbe vonni; azonban másutt is haladnak ám! Még pedig helyenkint oly rohamos lépésekkel, amelyekről tudomást nem venni strucczpolitika számba menne. Ott van mindjárt Belgium, ahol még egy emberöltő előtt Alos-Brabantban csak a legdurvább komló típusait láttuk, holott ez alkalommal valóságos gyönyörködhettünk a „Zöld harang” és a Coigneau-komló sikerült mintáiban. De a poperinghei régió is a „Tige Verte” és „Tige Blanche de Poperinghe”, az ottani zöld és fehér komlóból is több számottevő mintát mutatott be. Még Oroszország is küldött szép komlót: p. Mitin T. P. Starowá-ból, a bogorodszki járásból, rogatinski komlójával 44 értékszámú I. díjat nyert.

Legfeltűnőbb volt azonban, amit a „Hopfenbauverein für Elsas-Lothringen” e tekintetben elért és bemutatott. Éljenek emlékszem, hogy közvetlenül a nagy német-francia háború után milyen durva komlóval büszkélkedtek a jó elszászok. A rapport-weileri polgármester, Ostermann (aki német neve dacára gyűlölte a németet, mint a bűnét), amely kedvesen fogadott és vitt csengő-bongó négyesfogaton körül a legjobbnak vélt komlókertekben, aligha ismerne reá ezekre! A mai strisselspalti és spalti komlókról meg sem emlékezve, még a közönséges elszász komló is messze felül áll a mi komlóinkon.

Erre vonatkozólag egy német szakembertől kértem magyarázatot. Azzal felelt, hogy a német speciális kiállításoknak az is egy kétség-telen eredménye, mert a berlini első komló-kiállításokon még szakasztott olyan volt az elszász komló, mint az emlékemben megmaradt. Azt a kijelentést, hogy a németek a látásból tanulnak, valóban csak az értheti, aki szemlél-hette, hogy a német kiállítási látogató egészen más teremtmény, mint amilyenül mi ismerjük a kiállítások bummlerjeit. A kiállítás a See-strassen volt, messze a központtól, az északi Berlin határszélen. De már a kora reggeli órákban is voltak látogatói és vasárnaponként, mikor a sörgyári alkalmazottak és munkások lepték

el a kiállítást, csak amultam-bámultam, hogy egyszerű munkásemberek is milyen érdeklődéssel nézik az egyes tárgyakat és mily szakavatottsággal nyilatkoznak a látottakról. Annak az unatkozó bummlizásnak, amelyet mi a vasár-napi közönségnél megszoktunk, még ezen minden külső attrakciót nélkülöző kiállításnál sem észleltem nyomát. Itt a gyakorlat tiszteli a tudományt és megfordítva. Magyar ember egyenesen komikusnak találja, hogy azok a kiállítási kapuk előtt lézengő szociálista munkások is, kik arra vártak, hogy a ki- és berakodásnál segédkezzenek, akiknek az urféle per absolute nem imponál, milyen előzékenyek, ha professzorféle embernek állhatnak szolgálatra és a professzor-ítulást ugy hangsúlyozzák, akár nálunk egy kérvényező a „Kegyelmas Uram”-at.

A bíráló-bizottság ítélete alapján kiállítóink közül első díjakat nyertek: saazi komlóval Zichy János gróf nagyláng-csözi komlóskertje, Imreh Lajos illyefalvai spalti komlója, Ábrahám Lajos gross-seienthali gazdaságának saazi dugványok után származó erdélyi komlója és Kollár József kizsácsi, bácskai komlója.

Nem lesz érdektelen az egyes bírálati eredményeket itt összehasonlítva bemutatni.

	Zichy J. gr.	Imreh L.	Ábrahám L.	Kollár J.
Szedés	3	3	2.5	3
Szárazsági állapot	5	5	5	5
Szín és fény	10	9	9	7
Toboznövény	10	10	10	12
Lupulin	13	12	11	10
Aróma	11	12	11	9
Összesen	52	51	48.5	46

Látnivaló, hogy a dunántúli és háromszéki komló lupulintartalom és illatra nézve egyformán 24 értékszámot nyertek. A segesvári 22-öt, az alföldi 19-et. Meg kell még jegyezni, hogy Imreh Lajos és Zichy János gróf (az első korai spalti, a másik auschali komlóért) II. díjat, Ábrahám Lajos és Imreh Lajos gróf (stájer dugványokból nevelt golding-komlóért).

Második díjat nyertek továbbá Bürger Albert Marosvásárhelyi erdélyi komlóért, Bálint Dániel Székelykereszturon hévízi komlóért, Zichy Aladár gróf szentmiklósi saazi komlóért (azon-kivül egy III. díjat is), Kemény Pál báró szintosi spalti komlóért, Chotek Rezső gróf futtaki auschali komlóért, a kolozsvári gazdasági akadémia spalti és osztrák-magyar államvasut-társaság románbogsáni saazi komlóért.

Kétséget nem szenved, hogyha az I. komló-aránydíj juthatott volna kiosztásra, Kemény Pál báró spalti komlójáért 45 értékszámú még I. díjat nyer (ki különben württembergi komlójáért is díjaztatott).

Egyáltalán az I. régió nyerte aránylag — mint az különben előrelátható volt — a legjobb minőségű. A kiállítások közül felémli-tendő Beldi László Réten saazi komlóval, Vaeth Rudolf Segesvárt württembergi komlóval, Fried Lipót és Armin Mihályfalván saazi komlóért stb. Megjegyzendő, hogy a segesvári komló-szövetkezet egy gyűjteményes komlókiállítással szerepelt, melynek azonban, sajnosan, nem érkezett be minden bejelentett mintája; a fejtér-egyházi telepesek is küldtek 14 minta golding-komlót.

Több szakértő, kivel komlóinkról szót váltottam, nagyon dicsérték — és azt méltán — a segesvári komlókat, mindazáltal sajnálattal kell konstatálnom, hogy a nevezett gyűjteményes kiállítás, bár az alárendelt komlók óvatosan a háttérben helyezték el, nem mutatta a kívá-

natos egyöntetűséget sem színre, sem növéstre nézve és osztrák szomszédaink kritikai szeme természetesen hamar meglátta a némely mustrák tobozaiban tulsok magvakat.

A szövetkezetnek, amely eddig is elismerésre méltó tevékenységet fejtett ki, bár nehéz, de egyben hálás feladata volna, hogyha megküzdve kistermelőink vis inertiae-jával, a minőségi termelést minden irányban propagálja, mert ez a jobb értékesítés kulcsa. Követésre méltó példát nyújt nekünk e tekintetben különösen Csehország, melynek hatalmas komlótermesztéséhez képest a miénk bizony csak elűnő csekélység. A csehországi 17,575 hektárnyi komlóterület-hez képest a miénk 1907-ben u. i. csak mintegy 1118 hektár volt és míg nálunk 1907-ben 9785 q. komló termelt, Csehországnak 105,000 q. termése volt, amelynek tulnyomó része kiviteli áru, mert világszerte, ahol finomabb söröket főznek, cseh komlót keresnek. Mindazáltal nem extravagálnak; 1. oda vitték, hogy csak két komlóféleséget kultiválnak: a cseh piros és a cseh zöld komlót és 2. koncentrálják a termést. Nem oly régen a csehországi komlóskertek kiterjeszkedtek Falkenau, Klattau, Leitomischlig, ma már ezen kényes kereskedelmi növényvel csak oly vidékeken foglalkoznak, amelyek a legkedvezőbb természetési viszonyokkal dicsekednek.

Komlótermesztésünk kiterjesztésénél a böles mérséklésre, úgy látom, nem vetettek elég ügyet, ami egy olyan, termés és értékesíthetőség tekintetében bizonytalan termékénél, mint a komló, végzetessé válhat, mert minden nem a kellő körültekintéssel létesített komlókertnek kiirtásával járó tökepusztítással a közvagyon is szenved.

Intelműl szolgálhat e tekintetben a fürstenfeldi komlótermesztés hanyatlása, amely a mi vasvármegyei komlótermesztésünk teljes elzúlását vonta maga után. Kerestem a berlini kiállításra a nem oly régen kereskedelmi típusként szerepelt „Fürstenfeldi” komlót és mind-össze egy kiállító két késői komlómintájára akadtam. Kedvezőbb az állapot a cillivideki „Sachsenfeldi” komlóregióban, ahol körülbelül abban az időben, mikor Erdélybe a késői württembergi komlót hozták be, Bilger intéző, mint tettngai születésű ember, hozta be ezt a komlófélét.

Ebben a jegyben folyt eleintén a természet, de a Dél-Stájer komlótermesztők csakhamar meggyőződtek, hogy nekik más irányban kell haladniok és — bár nélkülözték azt a hathatós kormánytámogatást, amelyben a magyar termelőinknek oly bőven része van — egy 1880-ban létesült egyesületük vállvetett működéssel oda-vitte a dolgot, hogy ma már kései komlóval a területnek alig egyharmadrésze van beültetve, a többi kizárólag a Golding-komló természetének szolgálatáért. Pedig a Dél-Stájer komlótermesztés — mely Gili, Franz, Oberburg és Schönstein kerületekre terjeszkedik ki — körülbelül 1200 hektárról mintegy 18,000 q. termést szolgáltat, mely igaz, hogy ma a világpiacon mint „cseh keverékkomló” szerepel, de Párisban 1900-ban egy grand prix-t vívott ki magának és most Berlinben is becsülettel megállta a helyét.

Ha komlótermesztőink ilyen és hasonló példák-ból tovább tanulni és a haladás zászlóját kellő kitartással lobogtatni fogják, bizony várhatjuk, hogy az a nem remélt siker, amelyet komló-termesztésünk Berlinben elért, nem lesz muló esemény, hanem hathatós lépés az eddiginél szélesebb körben való érvényesülésre.

Rodiczky Jenő dr.

A legerősebb konkurencziának is ki kell térni

az 1908. évi **Perfekt Separatoraink** elől.

uj modellű **Egydarabból sajtolt Perfekt tejszállító-kannák.**

Teljes tejgazdasági berendezések.

Tessék árjegyzéket kérni.

BURMEISTER ÉS WAIN

gép- és hajógyár részv.-társaság

Budapest, V., Kálmán-utca 3. sz.

Egyről-másról.

(A mezőgazdaság helyzete. — Gabonapiaczi szemle. — Szerb búzaimport? — Az amerikai válság és a kivándorlás. — A kivándorlási törvényjavaslat. — A szeptember havi külkereskedelmi forgalom.)

Három havi szárazság után tulságosan sokra becsültük azt a csapadékot, amely e héten részben hó, részben pedig csendes eső alakjában jelentkezett országunkra. Arra ugyan alkalmas volt, hogy valamit javítson a helyzeten, de viszont e dörtebe nyomult az a veszedelem, hogy, ha az időjárás továbbra is nem lesz ily enyhe, hanem erősebb éjeli fagyok váltják föl a nap-pali szelidebb hőmérsékletet, a vetések könnyen ki lesznek téve a felfagyásnak. A sziklakemény-ségből engedett talajon különben serényen folynak a vetési munkálatok. A gazdák iparkodnak fölhasználni a jelenlegi kedvező időjárást, annál is inkább, mivel veszténivalójuk már ugy sem igen lehet. Silány vizsgálatát szolgálhat — ha ugyan az egyáltalában vizsgálatás lehet — hogy máshol sincsen kedvezőbb körülmények között a mezőgazdaság. Különösen Németország-ból érkeznek kedvezőtlen hírek. A német gazdák közül sokan felhagytak az őszi vetéssel, ami azt jelenti, hogy jövőre Németország nagyobb buza- és rozsbevételre lesz utalva, mivel a tavaszi vetés ott rendszerint igen bizonytalan.

A hazai gabonapiac a lefolyt héten továbbra is megtörtént szilárd irányzatát, sőt áremelkedés is volt tapasztalható. A készáru-piaczon a búzáért 60 fillér, a rozsnál 20 fillér volt az áremelkedés. A magasabb árjegyzések dacára is a malmok elég erős vételkedvet tanúsítottak, mintegy 200,000 métermáza búzát vásároltak. Julius óta nem fordult elő az, hogy egy tételben oly nagy mennyiségű buza kelt volna el a budapesti gabonapiaczon, mint ezen a héten. A fokozódó kereslettel szemben a kínálat nem tulságos, amely körülmény alkalmas arra, hogy a készáru-piacz jegyzései továbbra is szilárd irányban mozogjanak, annál is inkább, mivel a készáru jegyzése még eléggé távol áll attól a ponttól, amidőn a külföldi gabona versenyeről is már lehet gondolkodni.

A nemzetközi gabonapiac ugyanazt a képet nyújtja, mint hazai gabonapiacunk. A gabonaközponatok árjegyzései mind arról tesznek tanúságot, hogy az idén az egyes gabonafélések belértéke jóval nagyobb, mint volt más esztendőben, vagy a múlt évben. New-Yorkban 80 filleres áremelkedés volt tapasztalható a múlt héten a készáru búzáért. Hasonlóan szilárd a Liverpooli gabonapiac is. A kontinensen figyelemre méltó Németország gabonapiaczi helyzete, amely állam búzabevétele augusztus elsejétől november elsejéig 615 ezer q.-val volt kevesebb, mint a múlt esztendő hasonló időszakában, kivétel ellenben — amely főképpen Olaszország felé irányul — 989 ezer q.-val volt több. Mithogy búzából ezidén nem igen volt több termése Németországnak, ez a különös külforgalmi viszonylat azt jelenti, hogy Németország a tavasszal erős importra fog szorulni. Ha pedig az argentinai termés nem lesz valami kitűnő, amihez a legutóbbi jelentések után kevés a remény, úgy Németország alighanem ráfizet erős buzaexportjára.

A budapesti malmok kellemetlen helyzetbe kerültek azáltal, hogy korábban nagyobb lisztüzleteket kötöttek és pedig oly körülmények között, hogy gabonaraktaikra meglehetősen üresen állottak. Kellemetlenné vált rájuk nézve a helyzet azáltal, hogy nem számoltak a mai

magasabb gabonaárjegyzésekkel, mivel pedig tartaléknyersanyaggal nem rendelkeznek, kénytelenek azt naponta magasabb árak mellett beszerezni. Mivel a tavasszal sikerült az üzemkörülatkozás révén nyomást gyakorolni a gabonapiacra, újból elővették az üzemkörülatkozás eszméjét és ezzel indultak hadba felfelé törekvő gabonaárakkal szemben. Csak hogy ami sikerült tavasszal, nem sikerült ma és pedig nemcsak azért, mivel az üzemkörülatkozás csak eszme maradt és nem tudták még eddig tényleg keresztülhajtani, hanem főképpen azért, mivel a gabonapiac egyáltalában nem reagált erre a taktikára. E héten azután egy újabb módszerhez folyamodtak. 3000 q. 75 kg.-os szerb búzát vásároltak Budapestre szállítva 24-80 K.-ás áron, ezzel akarván bizonyítani azt, hogy a buza mai árjegyzése elérte már az importparitást. A tőzsdén a kötés híre az emberek elcsodálkozta és pedig annyira, hogy a malmoknak sikerült 50,000 q. jó hazai búzát két fillérral olcsóbb áron megvásárolni. Ekkor lett azután világossá, hogy miért volt szükség a 3000 q.-ás szerb búzaimportra, mert ha mindjárt drágán is vették azt a malmok, ennek ellenében azonban sikerült 50,000 q. magyar búzához olcsó áron jutni. Ma azután már szó sincsen az import lehetőségéről, mindaddig, míg a malmok ismét egy nagyobb tételt akarván vásárolni, talán Odesszából hozatnak 2000—3000 q. búzát, hogy nyombar reá egy 60,000 q.-s hazai búzát is vásárolhassanak feltűnés nélkül, ha ugyan másodsor is fel lehet ültetni a tőzsdét. Ez a szerb búzaimport-taktika is csak azért sikerült, mivel az emberek nem számoltak, nem tudták meglepetésükben kikalkulálni azt, hogy az importtól még egyelőre nincsen mit tartanunk.

A vármegyékbeli érkező jelentések ismét arról a sajnálatos tényről tanuskodnak, hogy az amerikai utlevélért folyamodók, tehát jövőre kivándorolni szándékozók száma napról-napra gyarapszik. E jelenséggel karöltve jár az annak idején nagy örömmel és részünkről már kezdetben tulzottnak tartott optimizmussal fogadott visszavándorlás szembetűnő csökkenése, ami már most is észrevehető, úgy hogy a közel jövőben — sajnos — ismét számolnunk kell a munkáskezek exportjának fenyegető emelkedésével.

Ez előrelátható veszedelmet korlátozni fogja az új kivándorlási törvényjavaslat, melyet már rövid napok alatt letárgyal a képviselőház. Ha a tervezett törvényhozási intézkedésekkel még mindig nem érjük is el a célt, de legalább a kivándorlási mozgalom beteges tulhajtásait szoríthatjuk vissza, ami pedig kétségtelenül nemzeti közérdek. Most pedig egyúttal a kivándorolni készülőök érdeke is.

A kivándorlók számának ideai megapadása tudvalevőleg az északamerikai gazdasági válság folyamán volt, amely válság élességét nagymértékben fokozta az országunkra megindult és minden érdeklődést maga részére lefoglaló elnökválasztási mozgalom. De tapasztalati tény, hogy az elnökválasztás megtörténtével mindaz a sok izgalom és vihar, ami ezzel az aktussal együtt jár, jóformán magától elcsendesül s általános gazdasági fellendülés váltja fel a megelőző depressziót. Ilyen fejlődést remélnék, ilyen gyökeres irányváltozásban bizakodnak most is az amerikaiak, de mivel az ideai válság sokkal általánosabb jellegű, sokkal mélyebb eredetű és sokkal súlyosabb természetű volt, mint az elnökválasztási mozgalmakkal kapcsolatos gazdasági zavarok lenni szoktak, az eddigi jelekből ítélve még hosszú tartamot jósolunk

az amerikai krízisnek. Eppen ezért hazafias kötelességet teljesít mindenki, aki saját hatáskörében a népet erről felvilágosítja s így a kivándorlástól, esetleg a koláusbotra jutástól megmenti. Az Unió sokkal súlyosabb válságon ment át, sem hogy annak utóhatásai a Taft-párti elektorok megválasztásával egy csapásra megszűnhetnének: óva kell tehát inteni minden az új ígért földjére igyekvő vértünket a hazug reklámoktól.

A szövetséges vámterületi külkereskedelmi statisztikai havi füzetek most megjelent szeptemberi száma a szerződéses magyar-osztrák vámterület külkereskedelmi mérlegének egyre fokozódó passzivitásáról ad számot. Behozatalunk szeptember havában 195'68 millió korona volt, szemben az előző év szeptember havának 188'99 millió korona behozatalával, ellenben kivitelünk 207'32 millióra csökkent a múlt év ugyane havának 215'63 millió koronányi kivitelével szemben. Szeptember havában tehát, mint látjuk, mezőgazdasági termékeink fokozódó exportja folytán a szerződéses vámterületi külkereskedelmi mérlege aktív ugyan, de ez az aktívum a tavalyi szeptemberi 26'64 millióról éppen 15 millióval csökkent 11'64 millióra. Ellenben a júni—szeptember havi összes külkereskedelmi forgalom mérlege a következőképpen alakul: behozatal 1,833'87 millió (a múlt év első kilenc hónapjában 1,779'52 millió), kivitel 1,705'60 millió korona (tavaly 1,730'70 millió), míg tehát tavaly szeptember hó végén 48'82 millió korona volt a passziv-egyenlegünk, az idén ez már 128'27 millióra rugott, ami 80 milliónyi növekedést jelent a magyar-osztrák monarchia terhére. A behozatal terén a múlt évvel szemben csökkenés mutatkozik élőállatok és állati termékek, fonó- és szövőipari nyersanyagok és bőrárak behozatalánál, noha ez a csökkenés inkább az értékek, mint a behozatali mennyiségek nagyobb arányu hanyatlásában leli magyarázatát. Kivitelünk csakis ezukorból, továbbá élőállatokból és állati termékekből mutat lényegesebb emelkedést, amivel szemben gabona- és őrléstermék-exportunk, gyümölcs-, fa-, szén-, ipari félgymarány- és csaknem minden készgyártmány-kivitelünk hanyatlott a múlt évvel szemben. Noha távol állunk tőle, hogy a külkereskedelmi mérleg mikénti alakulásának tulzot jelentőséget tulajdonítsunk, annyi kétségtelen, hogy elégtelenül jelentékeny passzivitása igen nagy mértékben adózóivá tesz bennünket a külföldnek, a mi nemzetközi fizetési mérlegünk alakulását mindenesetre kedvezőtlenül befolyásolja.

VEGYESEK.

Hai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei	2486
A bortörvény	2486
Magyar komló a berlini nemzetközi árpa-és komló-hiálitáson	2484
Egyről-másról	2486
Növénytermesztés.	
Buzavetőmag-nemesség	2487
Gazdasági vegytan.	
A buza értékének meghatározásához	2488
Gazdasági gépészet.	
A magas nyomású gazdasági lokomobilokról	2489
Gazdasági építészet.	
Kettős működésű iszálószellőző kúrtók	2482
Irodalom	2483
Levélzsokrény	2483

Vegyesek —
Cselédünnepe
díjazás
a budap
tanfolya
donosoz
hírek
Kereskedelm
Szerkesztői

Cselédün
Géza báró
8-an gazdas
megjelentek
Géza gróf,
Podma
beli gazdas
sági cseléd
tetett is volt
sági cseléd
művelésügyi
diszoklevelet
viselőtestül
jegyző lend
A jubiláns
kitüntetés.
nagyhatásu
őket tovább
buzdította;
Ignác földm
politikájáról,
gazdasági cs
ban. A jubil
czal egybek
közöntő h
Daranyi min
köszönték m
Gazda vá

lakon. A
Egyesülete
községben
egybeötött
ünnepeleyn
genecia és a
ban vett ré
mann János
leti titkár
rendezése k
Ferenc közs
12 községbe
nál is több
pénzdíj, 600
került kioszt
és egy 150
bankettel ny

Trágyaelá
hidon. Buda
városi marh
összegyűlő
1-től 1911.
át leendő el
Az írásbeli
25-én délelő
nok vagy he
városháza l
tani. Az aj
nevezett hel
vonatkozó a
tétéleket, va
a fent jelze
közvágóhida
sári-ut 7. sz
Szeszfűző
szeszgyártu
gazdasági al
főzői tanfoly
szeszgyártul
megismertet

TELEFON, CSENGŐ, VILLÁMHÁRÍTÓ

kastélyok, lakóházak stb. számára.

DECKERT és HOMOLKA elektrotechnikai gyár BUDAPEST.

HAZAI GYÁRTMÁNY.

Több mint ezer berendezés üzemben. — Kérjen referenziajegyzéket.

430 MUNKÁS.

Takar
Gözek
S Z

	Oldal
Vegyesek	2466
Cselédünnepély. — Gazda vándorgyűlés és állatdijazás Zádoriakon. — Trágya-elárverezés a budapesti közbvágóhídon. — Szeszfőzői tanfolyam gazdatisztek és szeszgyártulajdonosoknak. — Gözhajzási hírek. — Apró hírek	2467
Kereskedelem, tőzsde	2468
Szerkesztői üzenetek	2471

Cselédünnepély. Kiskartalon Podmaniczky Géza báró v. b. t. t. nagybirtokosnál f. hó 8-án gazdasági cselédünnepély volt, melyen megjelentek a földesurakon kívül Podmaniczky Géza gróf, Degenfeld Schomburg Imre gróf, Podmaniczky Levente báró és környékbeli gazdatisztek, helybeli és környékbeli gazdasági cselédek, kik között több előzőleg kitüntetett is volt és amelyen Kovács Gabor gazdasági cselédnek 40 évi hű szolgálataiért a földmivelésügyi miniszter 100 K. jutalmát és elismerő diszoklevélét Verseg községi előjáróság és képviselőtestület elén Ocsay Vilmos községi főjegyző lendülettel beszéd kíséretében adta át. A jubiláns könnyezve köszönte meg a magas kitüntetést. Aztán a földesur mondott szép és nagyhatású beszédet a cselédséghez, melyben őket további hű és ernyedetlen szolgálatra buzdította; továbbá megemlékezett Darányi Ignác földmivelési miniszter kiváló gazdasági politikájáról, melyben nagy fontosságot lát a gazdasági cselédek ilyképpen való jutalmazásában. A jubileumot még mulatság követte táncszal egybeköve. Az ebéd alkalmával több felkötött hangzott egy a földesurra, mint Darányi miniszterre. A miniszternek táviratilag köszönték meg a kitüntetést.

Gazda vándorgyűlés és állatdijazás Zádoriakon. A Délvidéki Földmivélők Gazdasági Egyesülete e hó 8-án Zádoriak temesmegyei községben tenyész szarvasmarha díjazással egybekötött vándorgyűlést tartott, mely gazdasági ünnepélyen a hatóság, a környékbeli intelligencia és a vidék gazdaközönsége nagy számban vett részt. Az egyesület vezetősége Wittmann János egyetemi elnök és Dold István egyetemi titkár által volt képviselve. Az ünnepély rendezése körül nagy érdemet szerzett Bürger Ferenc községi jegyző. A kiállított tenyészanyag 12 községből származott, összesen 200 darabnál is több volt felhajva. Ez alkalommal 45 pénzdíj, 600 K. értékben és számos oklevél került kiosztásra. Az ünnepély fényesen sikerült és egy 150 terítékű, lelkes hangulatban lefolyt bankettel nyert befejezést.

Trágyaelárverezés a budapesti közbvágóhídon. Budapest székes-főváros tanácsa a fővárosi marhaközbvágóhídon és marhavásártéren összegyűlő trágyamennyiségnek 1909. évi jan. 1-től 1911. évi december 31-ig terjedő 3 éven át leendő eladására nyilvános árverést hirdet. Az írásbeli ajánlatokat 1908. évi november hó 25-én délután 11 óráig Melly Béla dr. tanácsnok vagy helyettese kezébe (IV. ker., központi városháza II. em. 211. sz. ajtó) kell benyújtani. Az ajánlatok felbontása ugyanakkor a nevezett helyen történik. A versenytárgyalásra vonatkozó ajánlati és vállalati (szerződési) feltételeket, valamint egyéb felvilágosításokat úgy a fent jelzett helyen, mint az állatvásárok és közbvágóhídnak igazgatóságánál (IX. ker., Soroksári-ut 7. sz. a.) díjmentesen lehet kapni.

Szeszfőzői tanfolyam gazdatisztek és szeszgyártulajdonosoknak. A kassai m. kir. gazdasági akadémián január 5-től 20-ig szeszfőzői tanfolyamot rendeznek gazdatisztek és szeszgyártulajdonosoknak. Ezen tanfolyam célja megismertetni a résztvevőkkel a szeszgyártás

elméletét és a szeszgyártás terén felmerült újabb vívmányokat, az ellenőrző vizsgálatok végrehajtását és a moslek értékesítését. A gyártulajdonos, aki legkésőbb folyó évi december 25-ig, a kassai m. kir. gazdasági akadémia igazgatóságánál ebbeli szándékát levélben bejelenti, avagy ugyanezen idő g jelentkező gazdatisztek lehetnek a tanfolyam hallgatói. Ezenkívül a kassai m. kir. gazdasági akadémián 10 hétre terjedő szeszfőzői tanfolyamot rendeznek. A tanfolyam 1909 február 1-én veszi kezdetét és április 15-ig tart. A tanfolyam célja: mezőgazdasági szeszgyárak részére gyárvezeiüket gyakorlatilag és elméletileg kiképezni. A tanfolyamra felvételt azok, akik 18-ik életévüket már betöltötték, hatósági bizonyítvánnyal beigazolni tudják, hogy legkevesebb egy szeszfőzőnél szeszgyárban mint gyakornokok alkalmazva voltak és felvételi vizsgával igazolják, hogy a szeszgyártás gyakorlatában kellő jártassággal bírnak. Tandíj 44 K. laboratóriumi díj 10 K. A jelentkezők élelmézésükről maguk tartoznak gondoskodni.

Gözhajzási hírek. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajzási r.-t. igazgatósága közhírré teszi, hogy Zimnicza állomást — tekintettel a kikötőben javult mederviszonyokra — a személyszállító gőzösök újlag érinik. Továbbá, hogy tekintettel az előrehaladt évadra, a Vokovár—Ujvidéki vonalon f. évi november hó 21-től kezdve a Bácsujlak—Opatovác és Bánostori ladikálomásokat megszünteti.

Apró hírek. Lótenyésztési díjazás. A Pestvármegyei Gazdasági Egyesület e hó 9-én Kiskunfélegyházán lótenyésztési díjazást rendezett, amelyre 65 db anvakanezát és kanzoacsikót vezettek elő és ezek közül 18 db kapott díjat 520 K. értékben és három oklevelet. Délután pedig a Jurenák-féle ekét mutatta be az egyesület szantás közben.

Gazdasági gépészek közzetése. Az Országos Gépész Szövetség (Budapest, IX., Ferencz-körút, II. em.), mely eddig is a legjobb munkaerőt közvetítette a mezőgazdasági géptulajdonosok részére, elhatározta, hogy Szombathelyen, Makón, Meczenzefén, Aradon, Szabadkán, Kispesten, Marosvásárhelyen, Pécsen, Borosjenőn és Győrött fiókokat létesít, amelyek megbízható gépészeket és tütöket díjtalanul fognak ajánlani a géptulajdonosoknak.

Kitüntetett gazdasági alkalmazottak. Vodicska Venczel szentantali uradalmi erdővédet 50 évi hű szolgálataért a királyi szolgálati érdemmel tüntette ki. Ugyanekas szolgálati dícsérmét kapott Sándor György szuhányi gazdasági cseléd, aki egy gazdánál 45 évig szolgált hűségesen és odaadással.

„A göbé a gazdaságban”. Humoros gazdasági tárczák. Második olcsó kiadás. Ára füzve 1 kor. Utalványon megrendelhető Péterfy Tamás írónál. Budapest, IX. ker., Köztelek.

Parcellázások jutányos és gyors keresztülvitele. A Kisbirtokosok Országos Földhitelezési Intézete* üzletmüködési köre kiterjed a parcellázások lebonyolítására és az e célra szóló kölcsönök adására is. Az intézet rendelkezése kizár minden nyereszkezdést, miért is maga parcellázási célokra birtokot nem vásárol, hanem kívánatra elvállalja méltányos munkadíj ellenében a parcellázások teljes (jogi, telekkönyvi és mérnöki) lebonyolítását s e célra megbízottját a helyszínére kiküldi, aki az összes teendőket ellátásáról a helyi kívánalmaknak megfelelően gondoskodik. Parcellázási célokra az intézet előnyös feltételű kölcsönöket engedélyez, melyekre vonatkozólag az igazgatóság (Budapest, V., Géza-utca 2. szám) kívánatra minden felvilágosítást megad. Az intézet működésének előnyei: 1. A lebonyolítás olcsósága. 2. Az intézet nyereszkezdést nem igényelvén, a vevők ugyanazon az áron kapják a földet, ahogy az

eladó eladja. 3. A vevők s az eladók a parcellázás minden gondjától megszabadulnak. 4. Az eladó egyszerre egy összegben megkapja a vételárat. 5. Egyetemleges felelősség nincsen. 6. Az összes költségek előlegeztetnek. Az intézet által engedélyezett kölcsönök főbb előnyei: 1. A járadék utólag fizetendő. 2. Kölcsönök már 300 koronától kezdve adatnak. 3. Az egyik módozatú kölcsön teljes készpénzzel fizetetik ki. 4. Közjegyzői okirat nem szükséges, csupán az olcsó közjegyzői hitelesítés. 5. A kölcsön az intézet által fel nem mondható.

NYILTTÉR.

A növényeknek egyik legfontosabb tápanyaga

A KALI

amelynek hiánya teljes termések elérését lehetlenné teszi. Különösen sok kálira van szükségük a kapásnövényeknek, heréféleknek és réteknek, úgy az árpanak és szőlőknek. Különösen szegények káliban a homok és tőzegtalajok és feltétlen szükséges azoknak a káli pótlásáról gondoskodni, miután azoknál a foszforosav és nitrogénnel való trágyázás semmi körülmények közt sem biztosítja a lehetőleg legnagyobb termés elérését. A mi viszonyaink között leginkább a 40%-os kálisó bir jelentőséggel, miután abban a szállítási költség miatt legolcsóbban vásárolhatjuk.

A kálitragyak alkalmazásáról a

Kelisyndiktátus mezőgazdasági tájékoztató irodja

Budapest, VIII., Üllői-ut 38. I. emelet (József-körút sarok) díjtalanul és kötelezettség nélkül nyújt felvilágosítást és érdeklődőknek az erre vonatkozó szakmunkákat díjtalanul rendelkezésükre bocsájtja.

Megjelent!

RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN
az O. M. G. E. igazgatója a G. E. O. Sz. titkára
szerkesztésében a

Köztelek Zsebnaptár

1909. évi folyama.

A „Köztelek Zsebnaptár” füzettodik évfolyama teljesen átdolgozva két kötetben jelent meg. Az első kötet a tulajdonké, eni Zsebnaptár, amely a naptári részt, a jegyzéknaplót és a vásárok jegyzékét tartalmazza; a második kötet, amely szakközleményeket tartalmaz. — A „Köztelek Zsebnaptár” két kötetének ára O. M. G. E. tagoknak és a „Köztelek” előfizetőinek bérmentes küldéssel 4 korona.

Megrendelhető a

„KÖZTELEK”

kiadóhivatalában
Budapest, IX., Üllői-ut 25.

* E rovatban foglaltakért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

GANZ ÉS TÁRSA, HOFHERR ÉS SCHRANTZ FELSŐMAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELŐI.

Takarománykamra berendezések járgány-, gőz- és motorhajtásra; szecskavágók, repavágók, daráló stb.

Gőzekealkatrészek, gőzekevasak, kormányok, acél- és fémalkatrészek, gőzesodronykötelek.

Kazánkovács munkák, új tüszek-rőnyek.

Malom berendezések!

Diesel-, szivógáz-, benzín-motorok.

SZILÁGYI ÉS DISKANT GÉPGYÁRA, MISKOLCZ.

Pontos kiszámlálás!

Felhívjuk a I. cz. gazdaközönség figyelmét a

BUDAPESTI

GYAPJUAUKCZIÓKRA,

melyek a jövő év folyamán két sorozatban, nevezetesen július és okt. hónapokban tartatnak meg

Az aukciókra felkötött és „Gyapjárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjúküldemények MÁV. összes vonalán tetemes díjkezelvényben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bjelentéseket elfogad és mindenemű felvilágosítással szolgál

Magyar Általános Hitelbank
Áruosztály-Gyapjárverések
V. ker., Nádor-utca 12. sz.

Mezőgazdasági helyzet.

Arad. A várva várt eső végre megjött s ezt megelőzőleg egy nap és egy éjjel havazott is, a hó azonban az enyhe idő folytán már elolvadt. Az őszi vetések ennek folytán valószínűleg javulni fognak, ami pedig még nincs kikelve, az szintén ki fog kelni.

Baja. Tegnap és ma folyton havaz; a vetéseknél jól jött ez az idő, többnyire mind kikelt, sok helyen elfogyott a répa a multheti száraz fagyoktól.

Debrecen. A vetés általában a száraz időjárás miatt hiányosan kelt, részben hetek óta fekszik az elvetett mag a földben. A november 9-iki havazás 40-50 cm. vastagságban fedte földjeinket.

Győr. A hét kezdetén erősebb havazás volt. Ugylátszik, a hó állandónak ígérkezik, mert ma megint havazás van, így tehát nincs kilátás arra, hogy az elmaradt őszi vetéseket befejezhessék. A mezeti munkálatok szünetelnek.

Kassa. Itt a vidéken 5-6 fok száraz hideg van; hó nem esett s a nagy száraz hidegtől a vetések nagyon szenvedtek.

Léva. Az időjárás hideg és havas, nagyon jó a száraz szántóföldre, de még nagyon korai a hideg téli idő és sok mezeti munka maradt még hátra.

Losoncz. Az időjárás hideg, havaz, éjjelenként erősen fagy.

N.-Beeskerek. Az egész heti száraz és enyhe időjárás tegnap egészen téli idő váltotta fel.

N.-Kánizsa. Mult napokban hó esett és téli idő állt be. A mezeti munkálatok szünetelnek.

N.-Szentmiklós. Az őszi vetésekkel megvagyunk, a korán vetett buza gyengén ki is bujt, a többiek, t. i. őszi rozs és árpa idáig jól állanak, ámbar sok helyen ezen vetések is foltosak. Az éjjeli zuhogó, több óras, még most is tartó átható esők volt, mely kétségen kívül az őszi vetésekre áldásos hatású lesz.

N.-Váradi. Több napi száraz hideg után — mely a hőmérőt a 0-on alul 7 fokra süllyesztette — hétfőn, e hó 9-én Nagyváradon jó eső volt, melyet este egy kis havazás váltott fel. A vármegye északi és nyugati részén azonban egész nap havazott, ugyanarra, hogy a hó ércmihályfalván 20 centiméter magasságot ért el. Ezen kedvezőtlen időjárás a gazdak körében aggodalmat okoz, mert az őszi munkálatok befejezetlenül állnak, szedetlen szőlő még mindig fordul elő a vármegyében, ezeknek beszürése most már nagy nehézségekbe ütközik. Tartós enyhe időre még nagy szükség van.

Nyiregyháza. 10-11-ike közötti éjjel körülbelül 15 centiméteres hótakarót kaptunk, utána két napig hideg száraz szelet. Szőlők részben takaratlanul, néhol a répa, főként cukorrépa szedetlenül maradt. Vetési bagoly-pille őszi vetésekben eddig nem ismert nagy károkat okozott. Őszi külső munkák szünetelnek.

Nyitra. Az időjárás vasárnap óta egészen téli. Erősen fagy. Hétfőn reggel havazott. Most mindent hó borít. A gazdaságokban minden munka szünetel. A marháállomány is az istállóba szorult. A gazdák helyzete kétségbeesztő.

Pancsova. A buzavetések majdnem készen vannak. A bevetett területen a szárazság folytán kevés kelt ki,

ami nem baj, mert egerek nincsenek, melyek kárt okozhatnának.

Sopron. A mezőket nagy hóréteg borítja, minden mezeti munka szünetel.

Szatmár. F. hó 9-én egész nap havazott s azóta erősen fagy, ennél fogva minden külső gazdasági munka szünetel, a legelőjóság is végleg beszorult. Több gazdaságban, ahol nem siettek eléggé, nagyobb mennyiségű takarmány és cukorrépa még a táblán van.

Temesvár. A hideg időjárás vasárnap este felé hirtelen esőre fordult és esett egész hétfő éjfélig, mely után erős hóesés állt be. Az idő most nagyon enyhe és ugylátszik, hogy tovább fog havazni.

Versez. Két napig tartó eső és hó a vetésekre nagyon kedvező. A buzavetésnél még nem készültünk el. **Zalaegerszeg.** A tegnap esett hó az egész mezőt 30-40 centiméter magasságban borítja. Az 53 éves szántóföldi munkák szünetelnek. A hótakaró jótékony hatással van a későn vetett s részben még ki nem kelt őszi veteményekre.

Zenta. Két nap óta esik a hó, ami igen jó hatással lesz az őszi vetésekre, az idő enyhe.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Napijelentés a gabonátözsdeéről.

1908. november 13.

Tartott árak mellett ma elkelt 25,000 q. buza. Rozs változatlan. Árpa forgalom nélkül. Tengeriben jó kereslet jelentkezik. Zab csendes és árváltozás nélkül.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 2000 mm. 80 k. 26 K. 20 f., 200 mm. 80 k. 26 K. 15 f., 100 mm. 80 k. 26 K. — f., 300 mm. 80 k. 26 K. — f., 300 mm. 80 k. 26 K. — f., 600 mm. 80 k. 25 K. 70 f. felső, 1000 mm. 78.5 k. 25 K. 80 f. felső, 150 mm. 79 k. 25 K. 80 f., 300 mm. 79 k. 25 K. 70 f. felső, 400 mm. 78.5 k. 25 K. 80 f., 100 mm. 78.5 k. 25 K. 60 f. felső, 100 mm. 78 k. 25 K. 60 f. felső, 300 mm. 77 k. 25 K. 60 f. Bihari: 100 mm. 77 k. 25 K. 40 f. Erdélyi: 400 mm. 77 k. 25 K. — f.

Pestvidéki: 1500 mm. 79 k. 25 K. 70 f., 300 mm. 78.5 k. 25 K. 50 f., 200 mm. 78 k. 25 K. 40 f., 400 mm. 78 k. 25 K. 70 f., 300 mm. 78 k. 25 K. 70 f., 100 mm. 77 k. 25 K. 20 f., 200 mm. 76 k. 25 K. 15 f. sárga 150 mm. 74.5 k. 24 K. 60 f.

Fehérmegyei: 400 mm. 78.5 k. 25 K. 70 f., 500 mm. 77.5 k. 25 K. 40 f., 100 mm. 77.5 k. 25 K. 60 f. nov. 12., 250 mm. 77.5 k. 25 K. 60 f. nov. 12., 600 mm. 78.5 k. 25 K. 60 f. nov. 12., 500 mm. 78.5 k. 25 K. 60 f. nov. 12., 500 mm. 77 k. 25 K. 40 f. nov. 12., 500 mm. 77 k. 25 K. 40 f. nov. 12., 1900 mm. 77 k. 25 K. 45 f. nov. 12., 400 mm. 76.5 k. 25 K. 30 f. nov. 12.

Raktár: 2700 mm. 79 k. 25 K. 60 f. nov. 12., 1700 mm. 78.4 k. 25 K. 60 f. nov. 12., 300 mm. 78.4 k. 25 K. 60 f. nov. 12., 2000 mm. 76.5 k. 25 K. 60 f. nov. 12., 1000 mm. 78.5 k. 25 K. 60 f. nov. 12., 1000 mm. 77 k. 25 K. 60 f. nov. 12.

Bánsági: 250 mm. 80 k. 26 K. — f., 100 mm. 78 k. 25 K. — f. rozsos.

Törökhecei: 1850 mm. 79.8 k. 25 K. 95 f., 170 mm. 78 k. 25 K. 15 f. üszkös.

Ross: 200 mm. 20 K. 20 f. kpf., 300 mm. 20 K. 60 f. 3 hó, kpf., 303 mm. 20 K. 60 f. kpf., 200 mm. 20 K. 35 f. kpf., 100 mm. 19 K. 95 f. kpf., 200 mm. 20 K. 20 f. 3 hó.

Zab: 100 mm. 16 K. 90 f. kpf., 100 mm. 16 K. 50 f. kpf., 100 mm. 16 K. 95 f. kpf., 100 mm. 16 K. 70 f. kpf., 100 mm. 16 K. 50 f. kpf.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza 1908. áprilisra	25.46 K.
„ 1909. októberre	21.56 „
Rozs 1909. áprilisra	21.08 „
„ 1909. októberre	18.56 „
Zab 1909. áprilisra	17.04 „
Tengeri 1909. májusra	15.04 „

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1908. november hó 13. án. A székesiővárosi vásár-igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekől 185 szekér réti széna, 38 szekér muhar, 23 szekér zsupszalma, 21 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 11 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, — zabosbüköny, köles stb.), 300 zsák szecska. A forgalom élénk.

Árak fillérekben q.-ként a következők: réti széna 800—1080, muhar 900—1030, zsupszalma 660—760, alomszalma 560—540, takarmányszalma —, — kéve tengeriszár —, — egyéb takarmány 640—760, zabosbüköny 980—1000, lóhere —, zöld luczerna 980—1000, köles —, sarju —, szalmaszecska 780—780. Összes kocsiszám 231. Összes súly 3 37 200 kg.

Vetőmagvak.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vetőmagosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Lóheremag. Franciaország nagyobb mérvű áremelkedést jelentett, amit főleg az osztrák és magyar kereskedők nagyméretű bevásárlásai idéztek elő. Több, mint száz vagonra becsülik a már eddig behozatalra megvett mennyiséget, ami, sajnos, igen alkalmas eszköz a belföldi minden tekintetben jóval értékesebb mag árának leszorítására.

Luczernamag. Szép áru iránt állandóan élénk érdeklődés mutatkozik s ennek árai emelkedtek. Barnás színű mag nem részeseül figyelemben, az eladók azonban árendelményre nem voltak hajlandók s így az ára változatlan maradt.

Nyersáruért az árak 100 kg.-ként a következők:

	korona
Lóheremag természetlő arankamentes	144—154
„ nagyaránkás	106—120
„ arankamentesítésre alkalmas	130—142
Luczernamag szép sárga színű	128—140
„ kereskedelmi áru	106—120
Biborheremag	38—40
Muharmag	17—18
Vörös köles	14—15
Baltaczim mag	40—42
Büköny	20.25—20.50

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e héten a forgalom nem volt kielégítő és miután a bécsi olcsóbb kontingens nyersszesz-jegyzések folytán nálunk is olcsóbb árajánlatok vannak, az á a múlt heti zárlatárhoz képest 1 koronával olcsóbban zárulnak.

Elkelt finomított szesz adózva nagyban 180—180.50 K., adózatlanul 61—61.50 K. Vidéki finomítottok részéről —50—1 K. olcsóbban.

Élesztőszesz nagyban adózva 179—179.50 K., adóza lanul 60—60.50 K. kelt el kicsinyben 1 K. drágábban.

Denaturált szesz hordóval együtt nagyban 50—51 K. kelt el kötélessen.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről élénkebben lesz kontingens nyersszesz ajánlva, de miután a vételkudv gyerebb, csak jegyzésen alul 2—2.50 K. történtenk eladások.

Budapestben a kontingens nyersszesz ára 58.50—59.50 K.

Budapesti jegyzés

	nagyban	koronákban
Finomított szesz adózva	180—180.50	
„ adózatlan	61—61.50	
Élesztőszesz adózva	179—179.50	
„ adózatlan	60—60.50	
Nyersszesz adózva	178—178.50	
Denaturált szesz	50—51	

(Az adózott szesz a 20 korona pótdadóval együtt értendő.)

Chilisalétrom.

Egyelőre változás nem állott be és az áralakulás attól függ, milyen lesz a fogyasztás. Az árak a következők:

1908.	folyó év nov. szállításra	9.22 1/2 amárka
	„ „ decz. szállításra	9.30 „
	jövő évi jan. szállításra	9.40 „
	„ „ febr.—márcz. száll.	9.52 1/2 „
1909.	„ „ márcz. szállításra	9.60 „
	„ „ ápr. szállításra	9.55 „
	„ „ máj. szállításra	9.45 „
1910.	február—márcz. szállításra	9.85 „

A MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG

ingyen közreműködik fogyasztási és értékesítő szövetkezetek, valamint földművelő társaságok létesítésénél és tanácsot ad általában minden szövetkezeti kérdésben. Falusi gazdaszövetségeket vagy gazdaszövetkezeteket alakít. Abból a célból, hogy a földműveseknek a földvásárlásnál utbaigazítással szolgálhasson, nyilvántartja a földvétel és eladási szándékokat. Aki tehát földet venni vagy eladni szándékozik, az

jelentse be ezen szándékát a Magyar Gazdaszövetségnek, Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 40., melynek tagjalehet minden magyar honpolgár és a köz javáért dolgozó minden testület, ha magát évi 12 kor. fizetésére kötelezi. Ezen tagság fejében jár a havonta megjelenő „Magyar Gazdák Szemléje” vagy a „Szövetkezés” című hetenkint kétszer megjelenő folyóirat. Évdíjas tagok évi 2 koronával is be- léphetnek, melyért számos hasznos tájékoztató könyvet, füzetet kapnak.

Arad
Baja
Balassa
Debrec
Eszék
Győr
Kaposv
Kassa
Léva
Losonc
Miskolc
Nagyb
Nagyka
Nagysz
Nagyvá
Nyiregy
Nyitra
Pancso
Pápa
S.-A.-U
Sopron
Szatmá
Szomb
Szolnok
Temesv
Uj-Arad
Versez
Zalaeg
Zenta

Ne
Buza
Rozs
Zab
Tenger
Árpa

Magyar vidéki piacok árjegyzései.

1908 november 13-án.

Piacz	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Burgonya		Vaj		Tojás	Husárak												
						sárga	rózsa	I.	II.		Vágott hus kilogramm fillérekben					Élősúly mm. koronákban							
											marha-hus	borjúhus	sertéshus	birkahus	marha-hus	borjúhus	sertéshus						
						100 kilogrammonként										I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Arad	23.40	18.00	14.60	14.20	12.20	6.00	6.50	320	—	5.50	144	136	180	140	166	152	112	55	45	65	50	85	70
Baja	24.00	19.00	15.40	15.00	12.20	6.00	6.00	260	220	5.00	116	103	124	116	116	108	84	52	48	80	74	94	90
Balassa-Gyarmat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Debreczen	24.00	17.80	15.60	16.00	14.00	7.00	8.00	400	280	6.20	128	120	160	140	188	160	80	70	60	86	72	104	96
Eszék	24.00	19.00	—	15.00	14.60	11.00	12.00	260	220	7.00	136	104	160	152	140	128	104	60	48	74	64	94	80
Győr	24.60	20.00	16.00	16.80	15.60	7.00	5.50	260	240	8.00	144	120	160	144	144	132	80	76	68	94	88	100	92
Kaposvár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kassa	23.00	18.80	16.00	15.00	15.00	4.80	5.60	300	—	8.00	130	120	132	120	120	110	72	60	56	78	72	72	68
Léva	23.40	19.80	17.20	16.40	16.20	6.00	7.00	280	220	8.00	120	112	144	130	140	130	96	72	60	76	64	100	92
Losonc	23.40	19.00	16.60	16.20	15.80	5.50	6.50	200	160	7.00	112	104	144	135	135	—	64	72	58	90	80	120	110
Miskolc	24.40	18.00	15.00	17.40	14.00	4.80	5.30	240	200	8.50	120	112	160	152	140	136	80	60	52	92	88	124	116
Nagybecskerek	23.50	19.50	14.40	15.00	12.00	8.00	7.80	304	250	6.80	120	112	144	136	144	136	68	56	52	70	66	88	80
Nagykanizsa	23.60	18.70	16.10	16.00	14.80	7.20	7.60	280	250	5.90	150	123	160	138	152	136	80	80	58	84	74	104	98
Nagyszeben	22.00	17.00	13.00	13.60	13.00	4.50	5.00	320	200	7.00	140	100	100	80	140	120	88	60	50	40	32	92	84
Nagyszentmiklós	23.60	17.00	15.00	14.00	12.60	8.50	9.00	240	200	5.80	112	103	136	—	120	—	48	70	65	79	70	100	—
Nagyvárad	24.00	18.40	15.00	15.00	12.40	6.50	6.50	320	200	8.00	104	96	160	140	152	136	72	80	56	—	—	106	102
Nyiregyháza	22.00	19.00	14.60	16.10	13.50	6.60	6.40	200	—	8.00	136	120	136	120	144	136	96	64	56	80	60	120	112
Nyitra	23.40	19.30	15.80	16.00	15.60	8.00	7.00	280	200	10.00	112	96	128	120	136	124	88	80	56	80	70	120	100
Pancsova	23.80	—	14.40	15.20	12.20	10.00	11.00	280	250	6.00	120	112	130	140	136	120	68	66	58	100	96	90	82
Pápa	24.00	19.20	16.60	16.80	16.80	6.00	5.40	200	190	10.00	136	120	130	160	144	136	110	90	74	100	84	104	88
S.-A.-Ujhely	22.90	19.00	15.00	15.40	14.80	5.00	5.60	280	230	8.00	120	112	144	136	144	104	96	—	—	92	88	94	80
Sopron	23.60	19.70	17.70	17.50	17.40	8.00	8.00	230	230	8.00	160	140	220	160	200	160	—	88	68	90	88	94	86
Szatmár	22.60	18.00	14.20	13.60	15.20	5.20	5.40	230	220	6.00	120	112	152	144	132	128	—	—	—	—	—	—	—
Szombathely	24.10	20.00	16.80	17.00	—	6.00	6.50	380	260	1.05	140	120	180	160	142	136	—	80	72	80	76	82	78
Szolnok	23.80	—	14.50	15.60	14.40	6.00	7.00	220	200	7.00	98	—	104	—	120	—	120	56	—	62	—	102	—
Temesvár	24.30	19.00	14.70	14.80	12.40	—	7.00	—	—	5.00	128	—	180	—	148	—	—	80	—	90	—	86	—
Uj-Arad	23.20	17.90	14.50	14.50	12.10	5.50	6.00	300	—	5.00	104	96	144	120	136	120	100	50	40	60	45	80	65
Verecz	24.00	18.50	14.50	15.00	12.40	8.00	7.00	300	—	10.00	83	—	160	—	136	—	85	66	60	110	—	108	—
Zalaegerszeg	23.80	19.20	17.00	16.40	16.00	7.00	6.00	300	250	10.00	140	104	160	120	140	120	—	76	60	80	70	108	100
Zenta	24.00	19.50	15.20	15.60	13.20	9.00	9.00	300	230	7.00	100	96	120	116	120	116	80	58	54	90	86	110	106

Nemzetközi gabonapiacz 1908. nov. 11-től 1908. november 13-ig.

	Kelet	Effektív árak										Határidő	Határidős árak				
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odessa		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
Buza	13	25.65	20.66 ¹	27.00	25.20	25.27	21.80	21.08	19.10	19.34	20.38	Decz.	—	22.47 ²	24.38	22.04	19.10
	10	25.45	20.51 ¹	27.10	25.20	25.27	21.70	20.80	18.74	19.23	20.04	Április	25.16	20.65 ³	25.14 ³	22.54 ^{1b}	19.48 ³
Rozs	13	20.30	—	20.90	21.30	20.65	16.62	—	—	—	16.65	Decz.	—	—	20.60	16.66	—
	10	20.20	—	21.10	21.30	20.65	16.66	—	—	—	16.65	Április	21.04	—	21.62 ³	16.76 ^{1b}	—
Zab	13	17.00	—	18.20	16.80	20.35	—	—	—	—	—	Decz.	—	—	19.42	—	—
	10	17.00	—	18.30	16.60	20.35	—	—	—	—	—	Április	17.02	—	19.76 ³	—	—
Tengeri	13	14.40	15.63	19.10	18.60	20.90	—	14.22	12.30	12.56	—	Decz.	—	14.52	19.02	—	12.30
	10	—	15.27	19.10	17.50	20.90	—	14.03	12.63	12.56	—	Április	14.92 ³	15.12 ^{1a}	17.62 ³	—	—
Árpa	13	16.20	—	20.20	20.50	24.78	—	—	—	—	—	Decz.	—	14.30	18.84	—	—
	10	16.20	—	20.20	20.50	24.78	—	—	—	—	—	Április	14.98 ³	14.68 ^{1a}	17.63 ³	—	—

Jegyzet: 1) Red winter II.
 2) jan. 1b) jan.—Ápr.
 3) márcz. 3) május.

RELLA N. és unokaöccse
 Budapest, IX. Csúsz-ut 25.
 Telefon 69-77.

Isztálló, Magtár
 mindenemű
 Gazdasági épületfödémét
 a legelőcsébb
Tűzbiztos
 és brókás tartó
Vasbetonból
 építünk.
 Terveit, költségvétőit
 ingyen készítjük.

RELLA N. és unokaöccse
 Budapest, IX. Csúsz-ut 25.
 Telefon 69-77.

Drágán lehet vásárolni
 szén szénbrikett és tarkó
 szén, vasbeton
 árucikket

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete áruszállítójának jelentése a „Köztelek” részére.)

Zsiradékok. A zsiradéküzlet nem változott lényegesen. Szalonnában a forgalom változatlan árak mellett valamivel kisebb volt, ebbe téiben a disznózsirhoz, melyben a nagyobb sertésfelhajtások dacára is, tartott árak mellett élénk forgalom fejlődött ki, mivel a szükséglet elég jó.

Jegyzések:

I. r. fehér forrázott táblaszalonna, friss áru, nagyobb, kocsiakományok vételénél, nehéz minőségű 103-109 K. Könnyebb minőségű 105-103 „ I. r. perzselt (paraszt) szalonna 112-113 „ I. r. pestvárosi disznózsir, nagy hordókban 136-137 „ 100 kg.-ként minden levonás nélkül.

Lulza gőzmalom r.-t. jelentése a „Köztelek” részére. Budapest, 1908 november 12-én. Netto-árak 50 kg.-kint Budapestben, elegysúly tisztasulyként, zsakostul. Kötellezettség nélkül.

Table with 7 columns (Szám: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7) and rows for different flour types and prices.

Table with 4 columns (0, 0/1, I, WR, II, II/b, III, IV) and rows for different flour types and prices.

Liszt, őrlemény és abrakakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erőtakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A fővárosi malmok általános buzaliszt jegyzései 100 kg.-ként Budapestben, elegysúly tisztasulyként, zsakostul. Szám: 0 1 2 3 4 5 6 7

Table with 7 columns (Szám: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7) and rows for different flour types and prices.

Table with 4 columns (0, 0/1, I, WR, II, II/b, III) and rows for different flour types and prices.

A főbbi abrakakarmánycikkek árai a következők voltak Budapestben zsakkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-ként.

Table with 2 columns (Item name, Price) listing various types of flour and their prices.

Élelmiszerek nagybani árai a központi vásárosarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908 november 13 án.

Változatlan irányzat mellett a forgalom kielégítő. Vágott átlatok, leölt baromfi, vad, szép gyümölcs, dió, hagyma, burgonya, tojás felszállítását ajánljuk, mely cikkekben jó kereslet mutatkozik. Vaj némileg szilárdabb.

Mai árak:

Husneműek: vidéki marzahas hátulja 120-140 K., aleje 96-108 K., vizeki borjú bérben, hosszan mérve, súlylevonás nélkül 104-112 K., helybeli borjúhús 120-132 K., sertészsir szalonnával 120-124 K., lehozott sertés 120-128 K., szalonna friss 116-120 K., szalonna sózott 124-128 K., szalonna füstölt 144-148 K., olvasztani való 138-140 K., háj 140-144 K., sertészsir 144-148 K. kg.-ként. Füstöltus (vidéki) kg.-ja 140-160 K., hazai sonka 180-200 K., szalámi magyar 320-360 K., szalámi nyári 120-140 K., bárány párja K.-ig.

Vad: 8x 140-160 K., szarvas 080-090 K., vaddisznó 80-100 K. kg.-ként egészben, nyul nagy 280-300 K., nyul süléd 120-160 K., fogoly 100-120 K., fácán 280-300 K., erdei szalonna 0-0-0 K., dáravad 090-100 K. kg.-kint. Fenyvesmadár kötegye 0-0-0 K. Baromfi-félék: élő rántani való csirke 120-180 K., stútni való 200-260 K., liba fiatal 0-0-0 K., kacsa sovány 260-360 K., kacsa hizott 500-600 K., lud hizott 100-140 K., tyúk 300-360 K., pulyka 500-700 K., élő sovány liba K. páronként. Vágott szőpen tisztított baromfi, hizott lud 120-132 K., hizott ruca 130-140 K., hizott pulyka 140-150 K., levestyúk 130-140 K., pulyka sovány 0-0-0 K. kg.-ként. Poulard 180-200 K., gyöngytyúk K. darabonként.

Tejtermékek: teavaj (centrifugált) I. 220-240 K., II. 200-220 K., főzővaj (köpült) 170-180 K., tehén-túró 18-20 fill. kg.-ként. Valódi erdélyi juhtúrót és munkastúrót igen jutányosan szállítunk. Zöldségfélék: burgonya (vagonár) sárga 680-720 K., rózsá 700-800 K., fehér 460-520 K., kivi 100-120 K., sárgarépa 100 db 8-10 K., petrezselyem 8-12 K., vöröshagyma makói 18-20 K., vöröshagyma közönséges hazai 10-12 K., fokhagyma 30-40 K., káposzta 5-7 K. 100 fej. Burgonya, új 0-0-0 K. Kalarábé 0-0-0 K. 100 db, spargula 0-0-0 K., közép 0-0-0 K., levestpárja 0-0-0 K. kg.-ként. Zoldbab, hüvelyes 0-0-0 K., kifejtett 0-0-0 K., zöldborsó, hüvelyes 0-0-0 K., kifejtett 0-0-0 K., paradicsom 12-16 K. 100 kg.-ként. Uborka salátának való 0-0-0 K., ezetbe 0-0-0 K., savanyítási 0-0-0 K. 100 db-ként. Paraj 0-0-0 K. kg.-ja.

Gyümölcsfélék: Szőlő madelaina 40-60 fillér, érett chasselas fillér kg.-ként. Alma: elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathan, Törökbalint, batul stb.) 030-050, másodrendű 16-24, harmadrendű apró áru 10-20 K., körte elsőrendű 080-100 K., másodrendű 30-50 K. q.-ként. Dió I. 40-60, II. 30-40 K. 100 kg.-ként. Görög dinnye K., kantanp K., turkesztan K. 100 kg.-ként. Veres szilva K., száritott belföldi szilva K., belföldi szilvaiz K., ringló K. 100 kg.-ként. Vegyesárak: Bor és szesz italok minőség szerint különféle áron értékesítünk. Méz 80-100 K. kg.-ként. (A szövetkezet - mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezérképviselője - minden mézértékesítési ügyben is ad felvilágosítást.) Gyümölcsíz 0-0-0 fillér kg.-ként. Gomba száritott 250-300 K., szappan - fill., lenese (erdélyi) K., bab apró K., nagyszemű K., lenese K. 100 kg.-ként.

Hideghus-vásár az Orczi-uti élelmi piacon 1908. év november hó 13. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 30 árus 7 drb sertést, 1 árus 8 drb sülédöt, 4600 kg. friss húst, 450 kg. füstölt húst, 440 kg. szalonnát, 560 kg. hájat.

Videkről és pedig 17 drb sertést. Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 120-200, sülédhús 1 kg. 140-140, füstölt sertés-hus 1 kg. 144-144, szalonna zsirnak 1 kg. 128-128, füstölt szalonna 1 kg. 152-152, háj 1 kg. 140-140, disznózsir 1 kg. 144-150, kocsonyahús 84-92, füstölt sonka 1 kg. 180-184 fillérig.

Hideghus-vásár a Garai-tér élelmi piacon 1908. év november hó 13. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 70 árus 50 drb sertést, 4 árus 10 drb sülédöt, 3800 kg. friss húst, 1800 kg. füstölt húst, 900 kg. szalonnát, 700 kg. hájat.

Videkről és pedig összesen 251 drb sertést, 50 sülédöt. Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 128-200, 1 q 114-118 K., sülédhús 1 kg. 140-200, füstölt sertés-hus 1 kg. 160-180, szalonna zsirnak 1 kg. 132-134, füstölt szalonna 1 kg. 160-180, háj 1 kg. 138-144, disznózsir 1 kg. 152-156, kocsonyahús 1 kg. 48-80, füstölt sonka 1 kg. 160-200 fillérig.

Budapesti országos lóvásár.

1908 november 8-9.

Table with 2 columns (Főlhajtatott, Árak) listing horse auction results and prices.

Budapesti lóvásár. (Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.) 1908 november 12

Table with 2 columns (Főlhajtatott, Árak) listing horse auction results and prices.

Budapesti juhvásár. (Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.) 1908 november 9.

Table with 2 columns (Főlhajtatott, Árak) listing sheep auction results and prices.

Á R A K (kilogrammonként élőszuliban, korona értékben).

Table with 2 columns (Item name, Price) listing various goods and their prices.

Irányzat: lanyha volt, az árak elsőrendű mi-össégek-nél 1-2 fill., gyengébb minőségeknél 3-4 fill. hanyatlottak kilogrammonként.

Budapesti szurómarhavásár. (Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.) 1908 november 12.

Table with 2 columns (Főlhajtatott, Árak) listing pig auction results and prices.

Eladatlan maradt 1 db élő borjú, - db rugott borjú. Irányzat: élénk volt, az árak 2-4 fillérrel emelkedtek kg.-ként.

Budapest ferencvárosi zárt sertésvásár. 1908 november 12

Table with 2 columns (Heti felhajtás Összege, Árak) listing pig auction results and prices.

Table with 2 columns (N a p, Napi árak fillérben) listing daily market prices.

Advertisement for BENYÓ KÁLMÁN Budapest, IX., Ullői-ut 61a. Includes text: 'Vas- és acél-árak, mindenemű kocsi-részek, gépek, szerszámok, gazdasági eszközök nagy raktára', 'Kivánatra képes nagy árjegyzékkel szívesen szolgál.', and 'Telefon 66-20.' with images of tools and a scale.

Budapesti vágómarhavásár.
(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908 november 12.

Főlhajtás összege:	Minőség szerint:
Új felhajtás... 2222 drb	Elsőrendű hizott 24 drb
Múlt vasárról visszamaradt... 237 "	Másodrendű " 228 "
Vesztéglőből szerb... "	Alárendelt minőség... 71 "
Összeg... 2469 drb	Növendékmárha 24 "
Eladatlan maradt 30 "	Bivaly... 122 "
Összeg... 2469 drb	Összeg... 2469 drb
Származási hely szerint:	Nem szerint:
Magyar eredetű 1178 drb	Bika... 160 drb
Magyar tarka... 108 "	Ökör... 1671 "
Magyar bivaly... 122 "	Tehén... 638 "
Horvátországi marhák... 29 "	Növendék-bivaly... "
Bozsniai marhák... 82 "	Összeg... 2469 drb
Összeg... 2469 "	Összeg... 2469 drb

Árak

100 kilogr.-kint élőszuliban minden levonás nélkül fillérekben.)

1908. november 12.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör... 70-82	58-68	48-53	
Tarka hizott ökör... 76-92	64-74	50-62	
Szerbiai ökör... 56-62	50-55	44-49	
Tehén... 58-64	52-57	46-51	
Bika... 40-52			
Növendékmárha... 34			
Bivaly... 40			

Irányzat: élénkebb, az árak általában 2 koronával, több esetben 4 koronával emelkedtek mm.-ként.

Kimutatás a ragadós állatbetegségek elterjedéséről.

1908 november 11-én.

A betegség neve	Fertőzve volt		Múlt het:		Múlt évi	
	K	U	K	U	K	U.
Lépfene	127	205	224	240	225	248
Vesztétség	399	316	310	330	129	129
Takonykór	47	48	46	47	42	47
Száj- és körömfájás	39	471	35	440	3-9	2828
Juhhimlő	59	94	49	95	48	195
Ivarsz. hóly. kiütés	12	45	13	46	12	33
Tenyészbenáság						
Rühkór	101	189	108	210	133	235
Sertésorbáncz	320	1070	367	1244	3-7	1095
Bivalyvész	16	42	17	43	13	15
Sertésvész	713	3132	763	3435	871	3651

Ausztriában 1908. év október hó 28-án fertőzve volt: vesztétséggel 28 k 35 u, takonykórral 8 k 9 u, rag. száj- és körömfájással 39 k 578 u, sertésvészszel 125 k 273 u.

Németországban 1908. év okt. 15-én fertőzve volt: takonykórral 38 k 47 u, rag. száj- és körömfájással 33 k 69 u, sertésv. 1210 k 1558 u, rag. tüdőlobbal 1 k 1 u.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4%o levonással vevő javára értendő.)

Óreg nehéz (páronként 400 kg. felett)	fillérig
Óreg közép " 300-400	"
Fiatal nehéz " 320 kg. feletti súly	114-116 "
" közép " 250-300 kg.	116-117 "
Fiatal könnyű " 250 kg.-ig	117-118 fillérig
" " 251-300 kg.-ig	"
Szerbiai nehéz " 260 kg. felett	"
" könnyű " 240 kg. terjedő súlyban	"
" közép " 240-260 kg.	"

Árak élőszuliban kilogrammonként 4%o engedmény
Irányzat: csendes.

Soványsertés-árak.

(Eredeti tudósítás Uri Rezső sertésbizományos VIII. ker., Nepszínház-utca 22., a „Köztelek” részére.)

1908 november 11	kilogrammig	fillér
Sertésvészszon átment	60-100	110-108
" " " " " "	100-120	108-106
" " " " " "	120-160	06-104
" " " " " "	180-200	04-100
Sertésvészszon át nem ment	60-100	70-80
" " " " " "	100-120	80-88
" " " " " "	120-160	88-90
" " " " " "	180-200	90-90

Irányzat: lanyha.

Bécsi szurómarhavásár.
(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908 november 12

Főlhajtás:	Árak (kilogrammonként élőszuliban I. oszt. II. oszt.)
Magyarországból élő borjú	245 " 130-140 114 1:8
Ausztriából élő borjú	6 " " " " "
Magyarországból leölt bárány	3922 " 130-140 114-128
Ausztriából leölt " "	23 " 20-38 K. párja
Magyarországból leölt sertés	488 " 110-120 zsirsert.
Ausztriából " "	1394 " 112-132 hussert.
Magyarországból leölt juh	230 " 52-90
Ausztriából " "	412 " 52-90

Összesen: 6974 drb
Irányzat: szállár, prima borjú 8 fillér, többi minőség 10-12 fillérrel drágább. Többi változatlan, kivéve leölt juh, ami múlt héthez viszonyítva valamivel olcsóbb.

Bécsi juhvásár.
(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908. november 12.

Főlhajtás	Árak:
Magyarországból drb	fillér
Magyarországból 3497	Angol husos ürök 44-51
Galicziából " " "	Elsőr. hiz. ürök 44-51
Osztrák tartományokból " " "	Gyapjas " " "
Összesen 3497	Közepm. hizott ürök 34-42
	Nyírott juh " " "

(Az árak kg.-ként fillérekben, élőszuliban fogyasztási adó nélkül értendő.)
Irányzat: lanyha, múlt heti árak változatlanok.

Bécsi sertésvásár.
(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908. november 10.

Főlhajtás	Származás szerint:
Minőség szerint:	Magyarországból drb
Hussertés 6430	Magyarországból 2000
Zsirsertés 9022	Galicziából 8573
Összesen 15452	Osztr. tartományokból 4822
	Olaszországból 57
Eladatlan maradt 2502	Összesen 15452

Arak: (kilogrammonként élőszuliban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.)
Elsőrendű magyar zsirsertés 102-105 kiv. —
Középsertés 97-101
Óreg sertés 94-98
Könnyű és szedett sertés 88-96
Szárd (bengyel, erdélyi) 84-112 kiv. —
Irányzat: szállár, zsirsertés 1-2 fill., hussertés 4 fillérrel drágább.

Ingtatlanok árverése (40,000 korona becsértéken felül).

Kivonat a hivatalos lapból.			
Nov. 16.	Budapesti kir. tsvszék	a tkvi hatóság	Kulesár Bélané 91586
Nov. 18.	Kolozsvári kir. tsvszék	a tkvi hatóság	Gál Simonné 90100
Nov. 19.	Ó-becsei kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Gavanszki Miáden 79141
Nov. 19.	Budapesti kir. tsvszék	a tkvi hatóság	Pollák Manó 189888
Nov. 20.	Németbánsági kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Prikmayer Károly 56919
Nov. 21.	Budapesti kir. tsvszék	a tkvi hatóság	Dr. Hegedűs Atadarné 92917
Nov. 26.	Szécsényi kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Neugebauer Sándor 124000
Nov. 27.	Hódmezővárosi kir. jbi.óság	a tkvi hatóság	Szalók Mihály 76959
Nov. 28.	Győri kir. tsvszék	a tkvi hatóság	Várnay Antal 44008
Nov. 30.	Tamádi kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Narai Géza 47157
Decz. 3.	Topolyai kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Kriszthaber Adolf 57396
Decz. 7.	Kassai kir. tsvszék	a tkvi hatóság	Tűr-zt Vendel 103800
Decz. 22.	Dévai kir. tsvszék	a tkvi hatóság	Lázár Adám 74815
Decz. 23.	Kaposvári kir. tsvszék	a tkvi hatóság	Tabak Pál 13022
Decz. 28.	Zombori kir. tsvszék	a tkvi hatóság	Dr. Kronits István 132096
Decz. 29.	Kaposvári kir. tsvszék	a tkvi hatóság	Weisz Márkus 73600

Szerkesztői üzenetek.

K. J. Zsarnó. A minőségi súly, illetőleg a szokványos súly buzánál, mustra szerinti eladás esetét kivéve, hektolitereként 76 kg. Oly buza, melynek minőségi sulya 76 kg.-nál kisebb ugyan, de azért a 75.5 kilogrammot eléri vagy meghaladja, átveendő, illetve szállítható, de a szállító megtérítéssel tartozik, mely 15 deka-gramm hányig 1/2 százalékot, 25 deka-grammnál nagyobb hány esetén pedig egy százalékot tesz. Oly buza, melynek minőségi sulya a 75.5 kg.-ot el nem éri, nem szállítható, kivéve, ha a kötelevényben a 75.5 kg.-nál kisebb sulyu buza szállítása ki volt kötve. E szabályok azonban nem vonatkoznak a mustra szerinti eladásra, vagyis midőn a vevő előre megtekintette az árut és annak minősége felől az ügylet megkötése előtt tájékozva van már. F. E.

H. B. Lélér. Kat. holdanként 20-30 q. a megfelelő mennyiség. Meszezni bármely növény alá lehet. Mielőtt a meszeshez fogna, ajánljuk va amely növénytermelői vagy trágyázási munka idevonatkozó részének elolvasását. Cs. S.

Dr. K. Gy. Temesvári. Kérdésére a választ a levél-szekrényben nem adhatjuk meg, mert azok oly elemi dolgok, hogy ilyeneket levél-szekrényben köze nem adhatunk. Akármelyik általános növénytermelési munkában megkapja rá a feleletet. Cs. S.

W-n A-r. Olvassa el a levél-szekrényben a luczerna trágyázására vonatkozó választ, ez önként is szól. Ha máskor kérdést intéz hozzánk, sziveskedjék olvashatóbban írni. Cs. S.

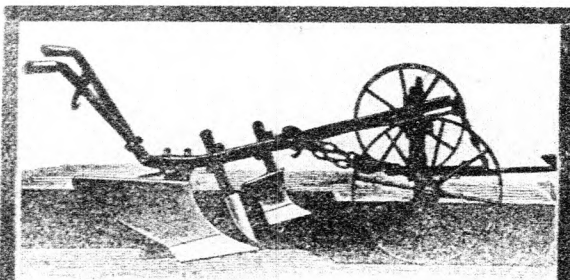
K. E. Ugyanebben a dologban már a harmadik kérdést intézik hozzánk. Mindegyikre kellő világossággal adtuk meg a választ, de ha Ön még mindig bizonytalanul megelégedve, ezáltal talán még világosabban meggyőződésük: Az Önök szerződése fából vaskarika. Egy jog abszurdum, mert vagy egyévi próbaidőre szól a szerződésük és akkor nincs felmondásnak helye, vagy bizonytalan időre szól és felmondáshoz van kötve s akkor az egyévi próbaidő kikötése ek nincsen semmi értelme. Ön jogosan ragaszkodhatik az Öre névre kedvezőbb 1 évi próbaidőhöz, mint amelynek tartamára a szerződés kötött. Két heti felmondást a törvény úgy sem enged meg és nyilvánvaló, hogy ez a szerződés egyéb részével merőben ellenkező kikötés itt csak a törvény kijátszását célozta. Ön tehát jogosan foglaltatja el azt az álláspontot, hogy ez a kikötés Önre nem kötelező és jogosan ragaszkodhatik ahhoz, hogy szolgálata legább a kikötött próbaidő végéig tart. Sz. F.

M. E. Budapest. A cég-igényezés elsősorban iparjegy szükséges. A területi előjárósnál 8 K.-s bélyegű kérvényen születési bizonyít anyának csatolásával jelentse be, hogy bizományi és ügynöki ipart akar üzni. A kérvény beadásával egyidejűleg 20 K. ipardíjat kell lefektetnie. Az iparhatóságtól kérvénye folytán nyert iparjegy alapján a budapesti kereskedelmi és váltótörvény-széknek cégének bejegyzését kérheti. A kérvény bélyege 20 K. A kérészt indokolni nem kell. Leghelyesebben jár el különben, ha a cégbejegyzést ilyenekben gyakorlott ügyvédre bizza. A cégre keresete után III. oszt. kereseti adót vetnek ki. A kivételt május hó táján az adó-kivető-bizottságok eszközlik s az adó összegét szabad mérlegelés szerint állapítják meg. Ennél részletesebb felvilágosítást helyszűke miatt nem adhatunk. Sz. F.

RAJNAVIDÉKI MOTORGYÁR
SCHEBEN & KRUEWIG K. F. HENNEP.

„OTTO”
Világ-hírű rendszerű motorok koks, antracit v. faszéntüzelésre.
Szivógáztelepek.
Barnaszén tüzelésű telepek.
Nyersolajmotorok.
A jelenkor legolcsóbb üzeme.
Tanulságos árjegyzékkel és minden levelemben megkeresésre szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgál a magyarországi vezérképviselő.
KELLNER ANTAL, Budapest, Váci-ut 2.
1022

Egyetemes- és mélyművelő-ekék

acélöntvény-tekével, páncéllemezekkel
 acél gerendalyiel

állítható szarvakkal, önvezetéssel.

Többvasú ekék.

Finom-, szántás-, csukló-, rét-boronák.
 Háromtagu és egytagu hengerek.
 Superior sorvetőgépek, triörök.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

üzemeltetőszettek 12 HP.-ig. Ipari mozgonyok 200 HP.-ig.

Pinczék: **Budafok.**

MAGYAR GAZDÁK ÉRTÉKESÍTŐ SZÖVETKEZETE

Kirendeltség: **Közp. Vásárcsarnok.**

Baromfi-hizlalda: **Budafok.**

Értékesít husféléket, baromfit, vadifélet, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és mindennemű élelmiszert. Hordóbor-értékesítő osztály. — Égetett szeszes italok értékesítése.

A szövetséget taglal kedvezményben részesülnek. Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

:: BUDAPEST ::
 — Igazgatóság és központi iroda: —
IV., Veres-Pálné-utca 40. sz.

A MAGYAR ORSZÁGOS MÉHÉSZETI EGYESÜLET VEZÉRKÉPVISELŐI.

Élelmiszer-áruház (IV., Várház-körút 8. sz.) hús-, csemege-, fűszer-, bor- és nagybani osztályai. — A maga nemében egyedül álló élelmiszeri intézet.

Fiókák: Marosvásárhely, Sepsiszentgyörgy, Székelyudvarhely, Fiume, Erdélyi birtokok ottani fiókjainknál mindennemű gazdasági gépeket és eszközöket a legjuttányosabban vételezhetnek.

BÉRLEVELEK

(Szegődségi levelek) az új cselédtörvény alapján összeállítva. Darabja 5 fillér.

Szegődségi könyvecskék Darabja 10 fillér.

Szegődségi főkönyv

25 ives 2 k. 50 f.
 50 ives 4 kor.
 100 ives 7 kor.

Kaphatók a "PÁTRIA" irod. vállalat és nyomdai r.-t.-nál, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Eladó birtok

Fejér megyében, gyorsvasútállomás, 1500 magyar hold **kitünő prima sík gazdaság**, házi kezelés alatt, **új modern épületekkel**, kedvező fizetési feltételek mellett. Ára 840.000 korona.

Beyer Károly, Budapest, V., Báthory-u. 5.

Telefon 12-85.

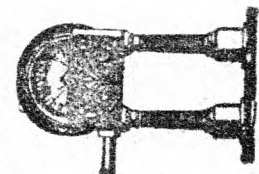
272

Telefon 12-85.

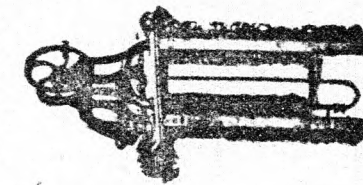
LÁNCZKUTAK

a legmodernebb javított szerkezettel, csövek rúzból, láncz cszalozatt acézből. Summi könnyen kicsorélható

Minden mélységre alkalmas

Nagy munkaképesség, könnyű járás

"DIANA" nyílt láncok. "KUNSZÁR" nyílt láncok.

MAGYAR LÁNCZKUT- ÉS GÉPGYÁR

RACK G. ÉS TÁRSA

BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-UT 133/a. SZ.

Sárgyeczim: Lánckutgyár Budapesti Tszékiyál. Tel.: 88-87.

Gazdasági munkás- és cselédlakások. Összeállította a m. kir. földművelésügyi miniszterium gazd. műszaki hivatala az OMGE. közreműködésével. Tartalmaz 50 építtervet, költségvetéseket és építőanyag előírányzatot. Ára 10 K. Megrendelhető a "Pátria" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

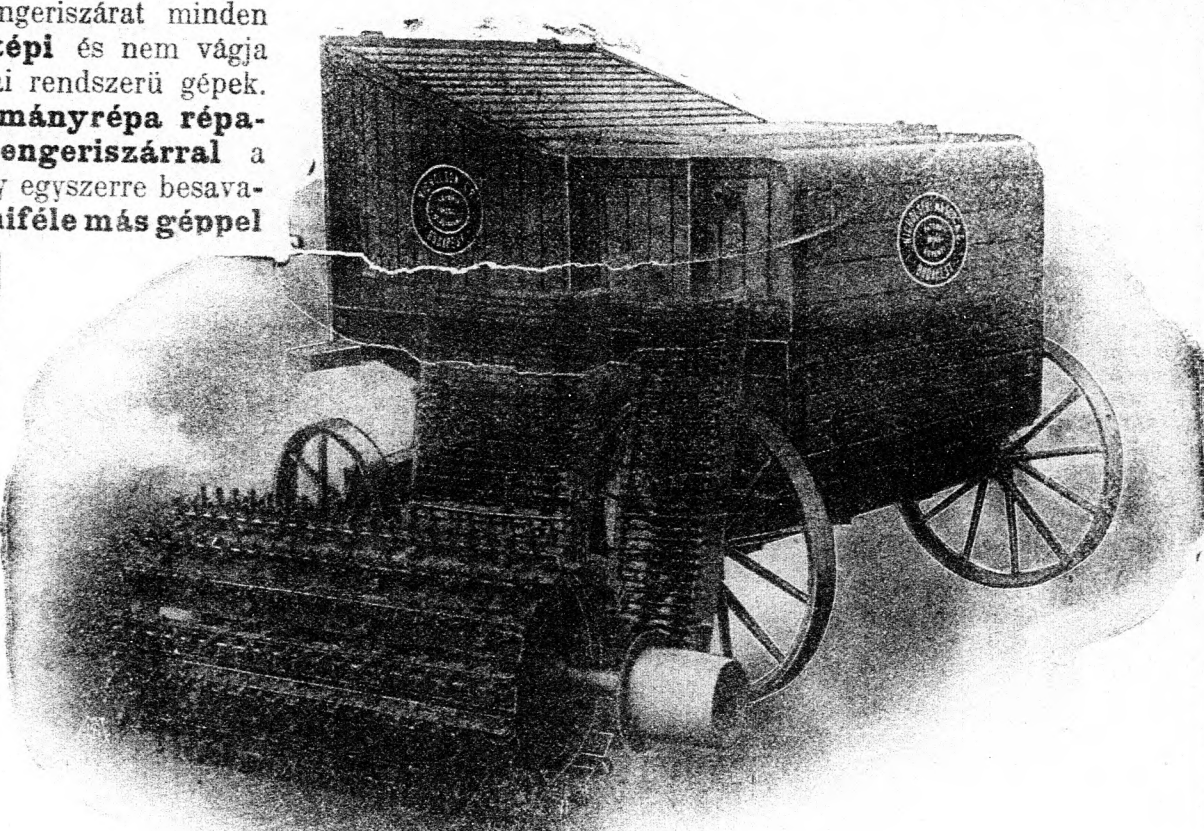
A sertésvész gyógyítható! Erre megtanít Brun-mer Gyula könyve: **A sertésvész gyógyítása** orvosok, sertésenyészők és hizlalók használatára. Ára 3 korona, melynek előleges beküldése ellenében bérmentve küldi meg a "Pátria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

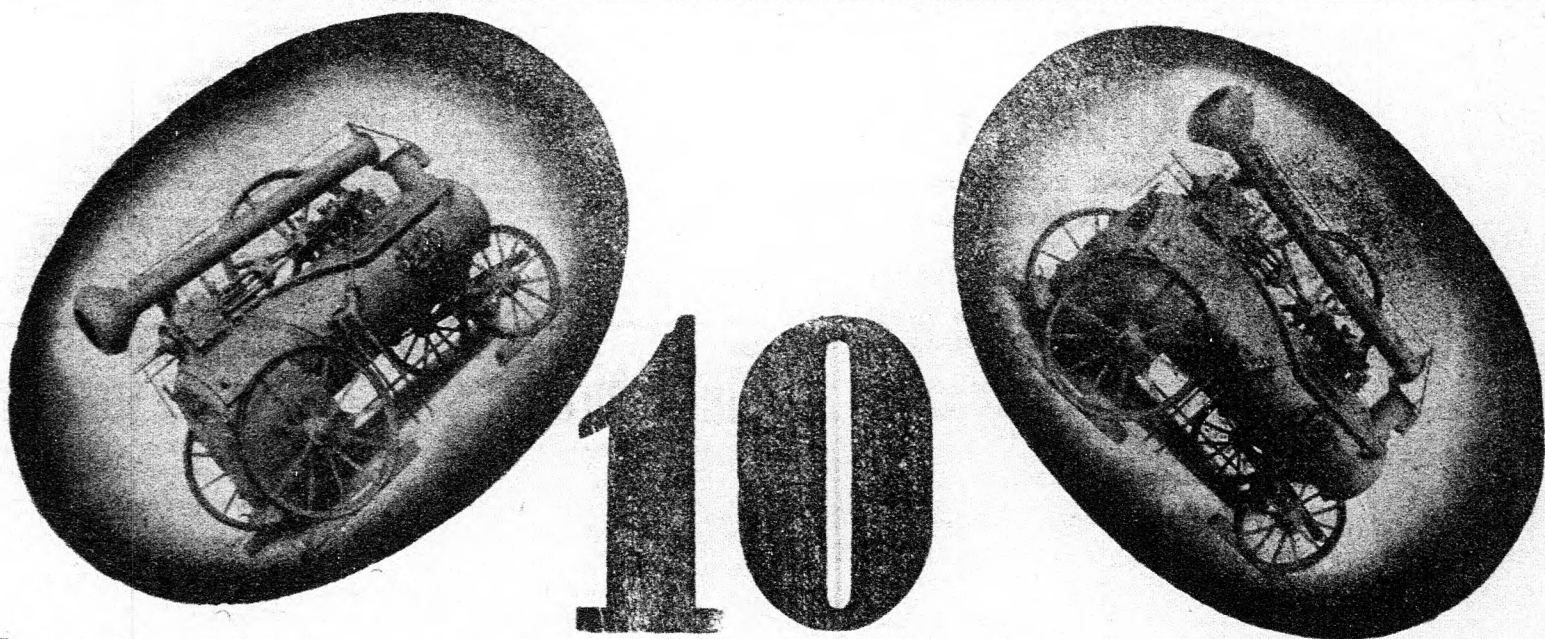
AZ ÁSVÁNYI-FÉLE SZABADALMAZOTT TENGERSZÁRTÉPŐGÉP

az **egyedüli** szerkezet, mely a tengerszárát minden részeiben a **legtökéletesebben feltépi** és nem vágja dugószerű darabokra, mint az amerikai rendszerű gépek. **Az egyedüli gép**, melylyel **takarmányrépa répafejek levéllel, egyidejűleg a tengerszárral** a legtökéletesebben **felapríthatók** és így egyszerre besavanyíthatók. Ezen **kettős művelet semmiféle más géppel nem végezhető** mint az „Ásványi féle tengerszártepőgéppel. 1908. évi tökéletesített kivitelben gyártja a szabadalomtulajdonos

„Nicholson”
 GÉPGYÁR RÉSZV.-TÁRS.
 BUDAPEST, VI.,
 VÁCZI-UT 17. SZ.

Arjegyzék és ismertetés ingyen és bérmentve, ...

légkörnyomásra vannak berendezve
**a Magyar Kir. Államvasutak
 gépgyárának lokomobiljai.**

Az új szerkezetű lokomobilok az elavult szerkezetű gyártmányokkal szemben

**20% tüzelőanyagot
 takarítanak meg.**

Az állami gépgyár új szerkezetű lokomobiljai

könnyűek, nagy erő kifejtésűek és gazdaságos üzeműek.

✂ Tulszárnyalnak minden más gyártmányt. ✂

Az elavult gépszerkezetek kicserélése ajánlatos, a beszerzési ár bőven térül meg az olcsóbb üzemköltség által.

Sziveskedjék árajánlatot kérni.

**A Magyar Kir. Államvasutak
 Gépgyárának Vezérügynöksége,
 Budapest, V., Váci-körút 32.**

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, szóval az összes házi állatok erősítésére, edzésére, azok egészségének építésben tartására

Brázay Kincsem-Fluid.

Kincsem szesz
minden gazdaságban és állattenyésztésben **nélkülözhetetlen.**

Felfilmuja a hasonló célra szolgáló külföldi szereket, mert a leghatásosabb s legjobb minőségű kipróbált anyagokból készül.

Használatban van minden jelentékenyebb gazdaságban, állami és magánmészesben, katonai, polgári, és versenystállókban.

Kapható: gyógytár, drogéria- és fűszerüzletekben vagy közvetlenül a készítő:

BRÁZAY KÁLMÁN özögnél, **BUDAPESTEN**
1 üveg ára **K 2.50.** 12 üveg ingyen kiszállítás és bérmentes szállítással **24 korona.**

EREDETI „HAUPTNER“ LÓ- és MARHA- NYIRÓGÉPEK

76 koronától kezdve.

Főraktár:

GEITNER és RAUSCH
özögnél Budapest, Andrassy-ut 8.

Állattenyésztés, ápolási eszközök, gepék, aszkallók a nagy raktárban. Sziveskedjék árjegyzéket kérni.

Gazdasági könyvviteli nyomtatványokat, levél-papírokat, borítékokat raktáron tart és egyéb

NYOMDAI MUNKÁKAT

jutányosan és csinos ki-
vitelben készít

“PÁTRIA”

irod. váll. és nyomdai r.-t.
**BUDAPEST, IX.,
Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).**

Árjegyzékkel valamint költségvetéssel is készséggel szolgálunk.

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatát tűzi ki a belterjesebb és az eddiginél hasznosabb gazdalkodás előmozdítását a gyakorlati szakmunkások számára.

Kidolgozza az oktatási gazdasági berendezés alapjait szolgáló üzemi tervet. Elvállalja a gazdasági könyvek allandó felülvizsgálatát és ezek üzemének ellenőrzését. Tanácsot ad a gazdasági számvitelnek berendezéséről, vezetéséről és azok lezárásáról. Elvállalja a gazdasági számvitelnek felülvizsgálását vagy allandó ellenőrzését. Elvégzi a gazdasági számvitelnek a könyvelés, időszakos jelentések alapján. Evi zárlatokat és jövedelmekről számviteli adatokat készít. Tanácsot ad birtokbérbeadásnál, valamint mezőgazdasági pénz- és hitelügyleteket készít. Tanácsot ad ügyekben jogi tanácsot szolgál és vitás ügyekben a választott szakbírói tisztviselő elvállalja. Birtok és mindennemű mezőgazdasági értékekbecsléseket végeztet. A bejelentett eladó és bérbeadó birtokok-törzskönyvtel nyilvántartja.

Gazdasági ügyekben az OMGE. tagjainak szakvéleményeket ad. az adókönyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kivételét és túlfizetés esetén az összeg visszatérítését kieszakoztatja. Adófelengedések ügyében utabiztosítással szolgál. Hasonlóan igénybe vehetik az üzemi osztály irányu műtagjait az Országos Központi Hitelszövetkezet és a Hanyga fogyasztási és értékesítő szövetkezet tagjai is, ha tagságukat igazolják.

Nyilvántartásra bejelentett:

Eladó birtok: 543 m. hold Zalaiban, vasutállomása a birtokon szeszgyárral, téglavetéssel, cementgyárral, iparvágány s mérleggel, urilakkal bármikor átvehető. Esztéig bérbeadó. Tulajdonos: Zalaúrszky, Tírje.

197 m. hold pütszabai vonalon. fővárostól 39 km.-re. közút között, orvos, gyógytár Nyergesfalván, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csárókkel magtárakkal, 2 nagy pincével, 5 szobás lakás üveges, zárt verandával.

200 m. hold sík fekvésű l. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő épületekkel.

370 m. hold Sáros megyében, melyből 310 hold erdő, urilakkal és 5 hold díszkerttel, köves ut mentén.

100 kat. hold körül l. o. bacska föld, 15 percznyire a vasutállomástól, jó úttal, a Ferenczcsanakról 8 percznyire, urilak és gyümölcsösökkel.

500 m. hold Szatmár megyében, vasutállomástól 2 km.-re, kényelmes urilakkal, egy részben avagy csakis egy körülbéli 500 holdas része, gazdasági épületekkel.

1018 kat. hold Torontálban a Tisza és vasút mentén, köves úttal, egészben avagy csakis egy körülbéli 500 holdas része, gazdasági épületekkel.

800 kat. hold Erdélyben, vasutól 7 kilométerre, épülő vasút helyben, 40 kat. hold dohányengedéllyel, kelő lak- és gazdasági épületekkel.

Tombócva határában, a vasutól 2 kilométernyire, 211 m. h. kiterjedésű birtok, szép épületekkel, 10 szobás lakással, cselédházakkal, 150 darab marhára való istállóval, nagy kukorica-gerjével, eladó. A birtok tulajosa a legjobb minőségű föld, az egész **próvinciára kiterjedő kertel talaj,** egy s legmenőbbre művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vételt megkönnyíti a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös förteltes kölcsön.

280 m. hold Budapesttől fővonalon gyorsra 1/2 óra, vasutállomástól mentő 4 km.-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékkel, csinos kis parkban urilakkal, 60 m. h. erdővel, 12 szobás lakással, 2 szobás lakással, 40 h. rét, 5 h. szőlő, 2 1/2 a. szőlő, 20 h. legelő, 400,000 korona. Esztéig bérbe is kivethető.

384 hold szőlővel való, egyenes felületű, vasút közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó.

1000 m. hold Hont megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő és 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemes gyümölcsös. A birtok egy darabban fekszik, jó és eleendő épületek felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esztéig bérbeadó.

2482 hold, 50 hold termőgyümölcsös Erdélyben, saját kezelés alatt levő birtok, megfelelő számú kúttal, kőből épült épületekkel, 10 szobás kastélyal, szeszgyár és finomított, jó munkaszivonyok. Árs felszerelés nélkül 500,000 K. Amortizációs teher 200,000 K. Esztéig bérbe adó. 16 kaszáló. Dohánytermelési engedéllyel. Kereskedelmi növények termesztésre és telentezre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek.

200 hold, vasutállomástól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákkal, egy-együtt az egész terület eladó.

Emlekes kertés 25 hold földdel a Balaton mellett szép park. Ára 75.000 K.

613 m. h. Borsod megyében vasutállomástól 6 1/2, épülő vasutól 3 km.-re. Eleendő gazdasági épületekkel és külön belsőleg, melyben az urilak áll, 40 hold dohányengedéllyel. Az egész birtok prima buza-termő szántó. Ára m. holdanként 650 korona.

2400 m. hold sík fekvésű dunántúli birtok, 1600 h. szántó, 350 legelő, 250 erdő, 40 kaszálóval, 2 jól elhelyezett majornak kelő gazd. épületekkel. Uri lak 10 holdas parkban. Három vasuti vonal mentén. Ára 700,000 kor. Teher 400,000 kor., mely rajt maradhat.

101 m. hold Pest megyében, ebből 5 hold termőszőlő, 60 hold szántó, 34 hold kaszáló, 2 hold akáczerdő épületekkel.

184 hold Pest megyében vasutállomás mellett, melyből 17 hold prima termőszőlő, 95 hold szántó, 12 hold kaszáló, 53 hold legelő, 6 hold ki nem apadó 10 urilakkal és kelő gazdasági épületekkel, kedvező fizetési feltételek mellett.

139 m. hold Pest megyében vasutállomástól 1/2 órányira, ebből 12 hold fiatal szőlő, 2 hold kaszáló, 30 hold szántó, 95 hold feltérhető legelő tanyával együtt 48.000 koronáért.

Birtokvétel: 200 m. hold birtok 30-40 km.-nyire a fővárostól. 455

400-500 m. holdas jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasutól nem távol, családunk való tágas és egészséges lakással. Árnyas kerttel.

Riszló birtok, szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasutállomások közelében, lehetőleg fővonalon.

400-1000 h. birtok, melynek nagy része vágható erdő. 2516

1000 holdig cserébe fővárosi házáért, egy tulajdonos-erdőből álló, Hont, Nógrád, Gömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok.

2-300 hold birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasút közelében. 367

300 holdas birtok urilakkal, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3280

10-15000 hold erdőbirtok az ország északnyugati részén. 3982

2000 hold elsőrendű talaj birtok, cukorrépa vidéken, vasutállomás közelében, szép kastélyal és parkkal, Bécsből legteljebb 6 órányira. 6

800-1200 m. hold birtok, kelő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lakóházzal. 5215

2000 hold jó talajú birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasúthoz. 456

250-300 m. hold főváros vagy vidéki nagyobb városok közel épületekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizációs kölcsönrel. 3216

3-400 hold egytagban legalább 5 szobás lakással, vasutól legteljebb 1 1/2 órányira jó tón. Lehet az egész birtok erdő. 12/3

800-1000 holdig jó földet és épületekkel, hasznosított. A lakóház faluban vagy város közelében legyen. 12

500-1000 m. hold lehetőleg egy tagban, előnyben részesül sík fekvés, vasutállomás közelében. 79

23

Bérbeadó birtok:

400 m. hold Abony megyében 7 km. a vasutól, országot mellett, 7 szobás udvarházzal, kelő gazdasági épületekkel. 5003

1150 m. hold Nógrádmegyében jó gazdasági épületekkel, épülő vasút mentén, október 1-től, esetleg január 1-től 6 vagy 12 évre. 15

Birtokbérlet kerestetik:

180-200 m. h., amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzemel. 2330

800-1500 h. Erdélyben vasúthoz közel, jó urilakkal és gazdasági épületekkel, rét és legelővel. 490

2-3000 holdat tavaszi vagy őszi átvételre, lehetőleg a Dunán túl vagy kedvező feltételekkel másutt is, hol a tehenészet üzemel. Uriak legalább 6 szobás legyen. 1868

1000-1500 m. hold lehetőleg síkfekvésű, előnyben részesül erdőnélküli birtok és síkfekvésű vasutállomás közelében levő.

Ezekon kívül nyilvántartjuk a visszavándorlók teleptesere alkalmas birtokokat és bérlelőszövetkezetek alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdaszövetségnek.

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket

AZ OMGE. ÜZEMOSZTÁLYA.

Felhívás a gazdákhöz. Mindama tisztelt földbirtokos és haszonbérlet urakat, akiknek okleveles gazdaszövetkezet, vagy más gazdasági alkalmazottakra szükségük van, felkérjük, hogy a náluk irésedésben levő állásokról az OMGE. üzemi osztályát illetőbb értesítéssel sziveskedjenek. Ugyanis ama helyzetben vagyunk, hogy kiváló minőségű állást kereső gazdaszövetkezetek és egyéb gazdasági alkalmazottakat ajánlatunk hozzánk forduló egyesületi tagjainknak teljesen díjmentesen.

GRAEPEL HUGÓ betéti társaság

Budapest, V., Váczi-ut 40-46.

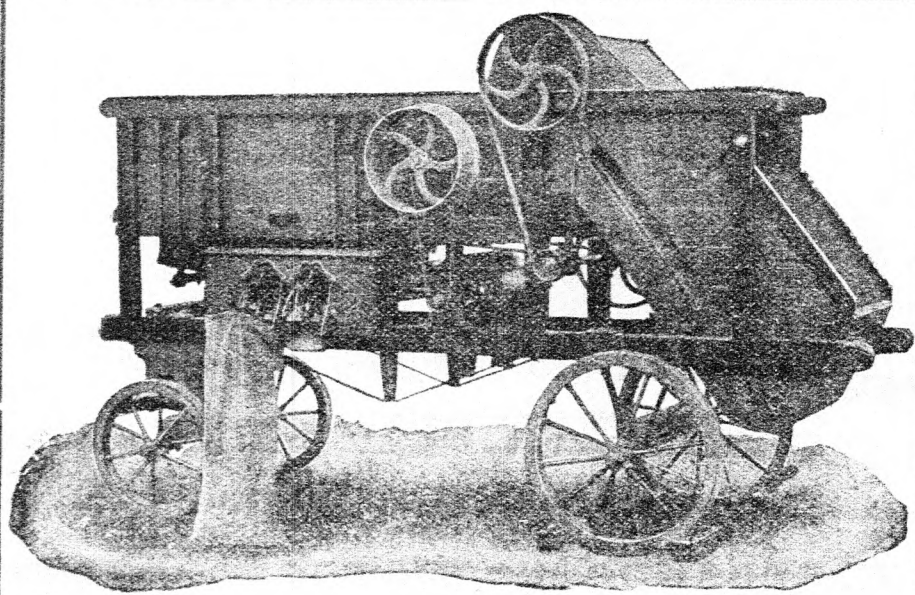
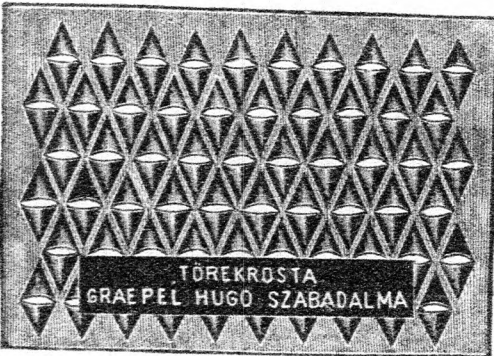
Malomépítéset, gép- és rostalemez-gyár.

Szabadalmazott lemez-törekrosták

minden rendszerű cséplőhöz. Jobb minden más törekrostánál.

Minden magvesztességet kizár.

20.000 darabnál több kifogástalan üzemben.

HOFHERR ÉS SCHRANTZ

Budapest, VI., Váczi-körut 57. szám.

Magyar Gépgyári művek r.-t. Kispesten.

Ajánlja legújabb „Casali” kukoriczamorzsolóit

gőzhajtásra. Az I. számú napi munkaképessége 6-10 waggon, a II. számú napi munkaképessége 10-15 waggon kukoricza. Ezen „Casali” kukoriczamorzsolók nagy munkaképesség, kifogástalan munka, könnyű kezelhetőség és csekély hajtószükséglet által tűnnek ki.

Terjedelmes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

TÖRÖK SZERENCSEJE ÖRÖK!

Rend lje meg a neve me'lett álló szerencseszámot!

Adám 93495	Boriska 38134	Elek 20618	Hermann 55184	Katalin 109540	Margit 98595	Pál 40451	Teréz 112295
Adél 2728	Sela 101403	Elemér 93495	Hugó 38134	Klára 206118	Marcel 55184	Pepi 109540	Tibor 98595
Adolf 121800	3 igitta 91424	Eugenia 2728	Ibolyka 101403	Kálmán 93 95	Maria 381 4	Pista 20618	Terka 55184
Ade heid 72205	3enedek 51383	Emil 121800	Ida 91424	Klotild 2728	Márton 101403	Piroska 93495	Thamér 38134
Aladár 95175	Barnát 109545	Etel 72205	Ilka 95175	Károly 121800	Máriska 91424	Rafael 2728	Terus 101403
Agnes 22963	Sodog 18864	Endre 22043	Ignác 109545	Kornélia 18864	Máté 51383	Rebeka 121800	Tivadar 91424
Albert 11816	Boldizsár 106919	Florea 118160	Hona 96642	K. nrad 106919	Mária 22043	Rezső 72205	Tirka 51383
Amália 96642	Cecilia 5648	Felix 118160	Iren 96642	K. nrad 106919	Mária 22043	Regina 18864	Tirka 51383
Akos 32417	Cecilia 119874	Frida 96642	Iren 96642	K. nrad 106919	Mária 22043	Richard 106919	Tirka 51383
Anna 106919	Dora 35827	F. nrad 112417	Iren 96642	K. nrad 106919	Mária 22043	Richard 106919	Tirka 51383
András 35827	Dora 35827	F. nrad 112417	Iren 96642	K. nrad 106919	Mária 22043	Richard 106919	Tirka 51383
Anna 106919	Dora 35827	F. nrad 112417	Iren 96642	K. nrad 106919	Mária 22043	Richard 106919	Tirka 51383
Antal 92709	Daniel 103783	F. nrad 112417	Iren 96642	K. nrad 106919	Mária 22043	Richard 106919	Tirka 51383
Aranka 56678	David 68752	Gabriella 35587	Inez 109545	Lea 109545	Lenke 32417	Miezi 5648	Róza 118160
Armin 109345	Dénes 41959	Gábor 100905	István 92709	Izabella 63752	Lajos 35587	Milán 109782	Róbert 32417
Augusta 17720	Dezso 108306	Gertrud 56678	Iván 56678	Iván 56678	Leontin 109905	Mór 68752	Rozina 35587
Arnold 106134	Domokos 119853	Gedeon 109335	Izidor 109335	Izidor 109335	László 109335	Nareziusz 92709	Rozsika 109905
Aurélia 4019	Domotör 105043	Gergely 17720	Johanna 119853	Lázár 109335	Lina 109335	Natalia 109335	Salamon 92709
Arad 120612	Elvira 24002	Geza 106134	Jolan 105043	Lina 109335	Leó 17720	Nándor 109335	Salmuel 56678
Arthur 66370	Emma 109883	György 4019	Judith 66370	Juliska 120612	Jakab 66370	Netti 105043	Sándor 17720
Atilla 9578	Ernestin 108316	Gyula 120612	Jakab 66370	Jakab 66370	János 9578	Orbán 10983	Sarolta 106134
Beatrix 26889	Eva 52522	Hedvig 66370	János 9578	János 9578	József 26889	Ottó 108316	Simon 4019
Berta 112 95	Erzsi 51383	Henriette 26889	József 26889	József 26889	Karolin 98595	Ottília 52522	Szeréna 120612
Blanka 98595	Ede 40451	Hilda 112295	József 26889	József 26889	Karolin 98595	Ódón 109653	Tamás 66370
Bálint 55184	Eszter 109540	Henrik 98595	Karolin 98595	Karolin 98595	Manó 40451	Paula 112295	Teodora 95278
							Teofil 26889

A véletlen nagy szerepet játszik az életben és éppen a szerencsés véletlen folytán könnyű megőrizhetik, hogy az őnt érdeklő név mellett álló számban megtalálják azt a sorsjegyet, melyre nagy nyaromésy jut.

Egész sorsjegy 12 kor., fél sorsjegy 6 kor., negyed sorsjegy 3 kor., nyolczad sorsjegy 1.50 kor.

TÖRÖKA. és TÁRSA

bankház R.-T. Budapestben.
Legnagyobb osztálysorsjegy-üzlet.
Központ: IV., Szervitatér 3/t. (saját pa otánkban).
Fiókok: Teréz-körut 46. Váczi-körut 4.

IV., SZERVITA-TÉR 3/t.
TÖRÖK PALOTA.

Takarmány!

Megvételre kerestetik körülbelől **2000 q**
egészséges, **széna,** **500 q**
jó minőségű **széna,** jó minőségű **mozar** is lehet. — Ajánlatok az ár megjelölésével, az uradalmi jószágigazgató-sághoz, Érd, Fehér megye kéretnek. 1093

„STRUBES“ tavaszi vetőbuza

Ő Exc. báró Stummer Ágoston tavarnoki uradalmában eladó, a míg a készlet tart, métermázsanként **30 koronáért,** a nagytapolcsányi állomásra szállítva. 1089

Takarmányfüllesztőket,

nagy munkabírásu
répavágókat
a fagyos
répa
gyors
feldol-
gozására

elsőrendű kivitelben szállít:

„KÜHNE“ mezőgazdasági gépgyár r.-t. :: **Moson**

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57a.

Fiókraktárak:

Debreczen és Temesvár.

Legelő-birtok!

!! Kitünő üzlet !!

4000 magyar holdas birtok, melyből mintegy **1000 hold szántóföld, többi kaszáló és erdei legelő,** esetleg az egész birtok legelőnek használható, Bihar megyében 6—12 évi időtartamra rendkívül kedvező bérösszeg ellenében **kiadó!**

Megjegyzendő, hogy az erdőség egy része igen dúz bukkmakkos, hol évente 1000 db sertés telettelhető. Ez évben 30 vagon széna termelt a birtokon és legeltetésből, felületes értékelésnél, mintegy 5000 korona folyt be. A birtok a mezőtelegdi vasuti állomástól 12 kilométer távolságra fekszik, jó kocsiuton. Bérleti jog telekkönyvileg is biztosítható.

Érdeklődőknek felvilágosítást nyújt és a bérletet kiadja

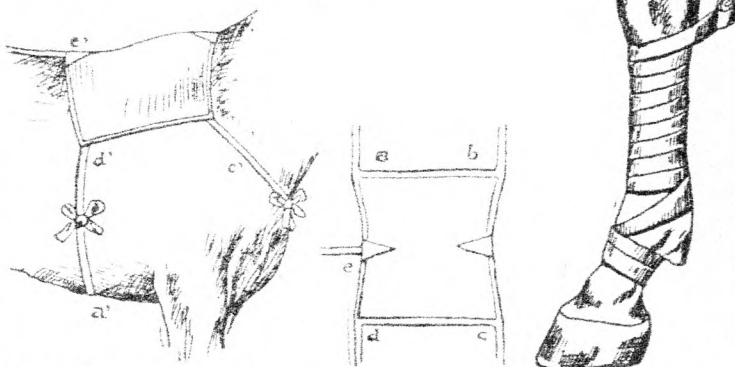
KLÁR ANDOR irodája
DEBRECZEN, Miklós-u. 23. sz.
Megyei és helyközi telefon 445.

Most jelent meg
LUX CS ALADAR

az „Állatorvosi Közlöny“ szerkesztője tollából

AZ ÁLLATORVOSI ELSŐ SEGÉLY

ezímen egy népszerű, ismeretterjesztő munka, melynek előszavában szerző következőket mondja: „Igyekeztem az első segély tanát lehetőleg teljes egészében és népszerűen előadni s kiterjeszkedtem könyvemben egyes közismert tévhitekre is, hogy azokat a tudomány erejével szétoszlassam.“

E szakkönyv hézagot pótol s csakhamar nélkülözhetetlenné fog válni a gazdaközönség körében.
Ára bérmentes küldéssel 3 korona 10 fillér.
33 magyarító képpel.

Megrendelhető a „Patria“ r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Lópokrócz-előyarájamat. Legkisebb szükségletnél is gyári áron! Hogy sikerrel küzdhesünk a külföldi verseny ellen, közvetlen a fogszatókkal óhajunk összeköttetésbe lépni. Áramk még kisebb vételnél nem létezett a lacsonysága és árunk elsőrendű kiváló jósága, reménytelen engedi, hogy a hazafias gazdák önmagukat állandó verőáramk számára már két db. próbamagrendelést nyerjék meg. Hogy ezt elérhessük, bármely posta- vagy vasútállomásra már két db. próbamagrendelést is bérmentve szállítunk. 1. sz. legjobb minőségű, 175 cm. hosszú, 155 cm. széles, ára 4.60. frt. — 2. sz. legjobb minőségű, 170 cm. hosszú, 135 cm. széles, ára 3.50. frt. — 3. sz. jó minőségű 165 cm. hosszú, 130 cm. széles, ára 3. frt.; különösen erős sörháztakarok 220 cm. hosszú, 165 cm. sz. les, dbként 5 frt minden kívánt szármalában. A megrendelések a beérkezés napján el lesznek intézve.

Kiváló tisztelettel
Távíratcím: „Sohr” Magyar Lópokrócz Szétküldési Telep, Somogyzili 92. szám.
Pokrócztelep Somogyzili, 953

ELADÓ

12 db valódi telivér **berni tehén**, orsz. törzk. bevezetve. Hat darab 1 1/4 éves igen szép **mangalicza tenyészk.** Egy db 2 éves **yorkshire kan.** 16 db egyéves **berni-szimmentháli t. nóborju.** 5309

Kralovánszky Kálmán Seprős, Arad megye.

Magyar levelezés. **JELENTÉS.** Magyar levelezés.

A n. é. gyapjatermelők b. tudomására hozni van szerencsém, hogy 1800 óta fennálló **gyapjubizományi üzletemet** gyárosaimmal való szakadatlan és szorosabb összeköttetés céljából Bécsbe helyeztem át s **WERMER F. WIEN, III/2., Löwengasse 36. (Telefon).** cégem alatt folytatom, mint eddig, ezentúl is, gyapjút csakis közvetlen gyárosoknak való eladás által legelőnyösebben, az uradalmon átvéve és fizetve értékesíthetem.

Magyar levelezés. 920 Állandó képvislet Budapesten.

Tejkannák, tejgazdasági eszközök
legjutányosabban beszerezhetők
GEITNER és RAUSCH
CEGNÉL
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 8.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

PROPPER SAMU
mezőgazdasági gépraktára
Budapest, V., Váci-körút 52.

Ajánlja mérsékelt áron legjobbnak elismert amerikai OHIO kukoricaszártépőgépeit, melyek szecskavágásra is kitűnően alkalmasak, továbbá REFORM takarmányfűllesztő, répavágó, burgonyaosztályozó és szalmakötélfonó gépeit és fedett biztonsági járgányait.

SACK RUDOLF elismert legkitűnőbb ekéinek, vetőgépeinek stb., továbbá a valódi WESTFALIA műtrágyaszórógépeknek kizárólagos képviselése.

Gazdaközönség figyelmébe

ajánlom mint **erdélyi alkusz** legelőnyösebb és legolcsóbb bevásárlásokat eszközölhetem **fármos és beállítani való ökrökben**, ugyszintén **1-2 éves ökr-tínókban** és mindenféle súlyú sovány **sertésekben** mindig a legnagyobb előjegyzéseim vannak. Kiterjedt ismerettségemnél fogva **ugy vásárolkra**, mint azonnali eladásra a legelőnyösebb ügyleteket közvetíthetem.

5018 Kiváló tisztelettel
Sárgány és levéloxim: Vermes Lipót, Kolozsvár

Akt.-Ges. für Industrielle Sandverwertung Basel (Schweiz).
Gépek és berendezések mészhomoktégla gyártására.

Fali téglák 94% homok- és 6% égetett mészből. Jobb és olcsóbb, mint a közönséges égetett téglák.

Egyedüli képviselő Ausztria, Magyarország és a Balkán államok részére:
Komáromvidéki takarékpénztár r.-t. Komárom. 1085

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR R.-T.
BUDAPEST, V., GIZELLA-TÉR 1. (Hans-palota)
(Azalótt: Feresz József-tér.)

Ajánl gazdaságok részére legjutányosabb árban ablakokhoz és melegágyakhoz való **üvegtáblákat**

eredeti gvari ládákban. Üvegvágó gyémántok legelőnyösebben kaphatók. Mézes-üvegek különféle kivitelben, fémmárral és anélkül. Kristályüveg asztali készletek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

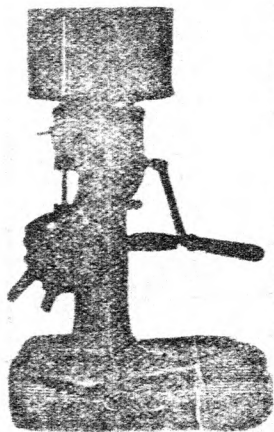
Bérszántás.

Bérlőnkön 10 éven keresztül évenként 300 hold sik talajt óhajunk felszántani. Tüzelőanyagot, vizet mi adunk.

Ájánlatokat kérünk.

NEUSCHLOSZ TESTVÉREK
Szatmár.

1087

Eredeti „Melotte“ tejcentrifugák a világ legrégebbi és legjobb tejfölözögépei!

Játszi könnyű kezelés. Legcsekélyebb kopás. Legélesebb lefőlés. Legnagyobb munkaképesség. Gyorsan és igen könnyen tisztítható. Nincs javítás. Több mint 200.000 db van napi használatban az egész világon. Óránti munkaképesség 50—600 l. kézihajtásra. Magyarországi képviselő **GEITTNER és RAUSCH BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 8.**

Párisi világiállítás „Grand Prix“ 1900.

KWIZDA-féle RESTITUTIONS-FLUID = mosóvíz lovak számára =

Egy üveg ára K 280. Az udvari istállóban, továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóban több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapás előtt és után való erősítésre és gyógyításra, az inak merevségénél stb. k. peitli a lovat a legnagyobb munkabírásra a trainingban.

KWIZDA-féle restitutions-fluid

elnevezés, vignetta és csomagolás védve, csak a mellékelt védjeggyel valódi. Főraktár: Török József gyógyszerész, Bpest, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26.

A ki földet

bérbe adni vagy bérbe venni, eladni vagy venni akar, forduljon bizalommal a

Földbérleti és parcellázó bank részvénytársasághoz
Temesvár—Belváros, Losonczy-tér, (Wimmer-féle ház).

A bank különösen foglalkozik **telepítések és parcellázások keresztülvitelével** és e célból **megvesz vagy bizományban átvesz nagybirtokokat** s ezeket kedvező feltételek mellett kigazdálnak a tulajdonos közreműködése nélkül eladja. Mindennemű szóbeli vagy írásbeli felvilágosítással díjmentesen szolgál.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. KER., BAROSS-UTCZA 10. SZÁM.

Alakult 1900. BIZTOSÍTÉKI ALAP: Alakult 1900.

Alapítványok a kormány hozzájárulásával	1.970.340— kor.
Tartalékok	764.780-16 "
Összesen:	2.735.104-16 kor.
1901. évi felesleg	90.349— kor.
1902. " "	59.782-26 "
1903. " "	108.331-73 "
1904. " "	72.438-23 "
1905. " "	61.730-60 "
1906. " "	39.243-65 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1902. évi üzletfelesleg közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújtására közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készségesen szolgál. Az igazgatóság.

Jégbiztosításnál 1907. évtől kezdődőleg újabb jelentékeny kedvezményekben részesíti a gazdákat, melyekből kívánatra felvilágosítást nyújt.

Szőlőoltvány! Szőlővessző!

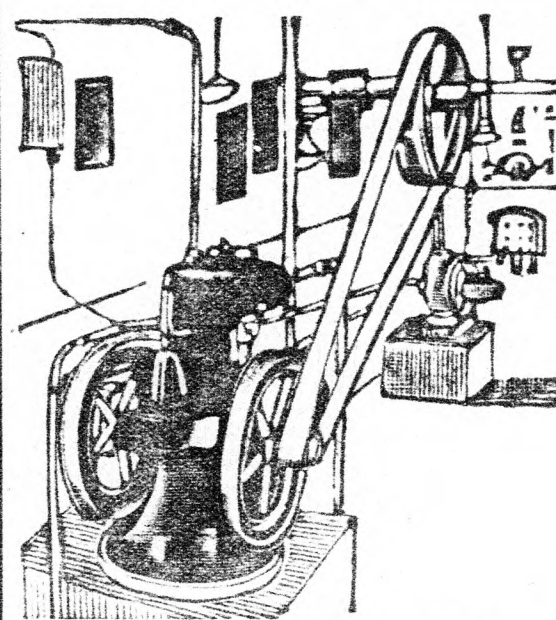
A világhírű **DELAWARE** adja a legjobb bort; oltani, permetezni nem kell! Gyökeres 1000 darab 100 korona; s ma 50 korona. Szőlőoltványok ezere: 140 korona, a legnemesebb fajokból. — Arjegyzék ingyen. — Rendelési cím:

SZIGYÁRTÓ NAGY MIHÁLY, Felsőseged, (Somogy m.)

Haszonbérbe adatik

a fővároshoz igen közel fekvő **635 (1200 □-öles) hold terjedelmű elsőminőségű mezőgazdasági birtok**, 10 esedleg 12 évre. — Ügynökök kizártnak. Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos megbízottja: **Dr. PICK JENŐ ügyvéd, Budapest, V., Arany-János-utca 16. sz.**

Kastélyok, gazdasági épületek villanyvilágítása

saját rendszerű önálló gépteleppel.

A telep egyidejűleg szivattyút és gazdasági gépeket is elhajt, tehát a villagi áram kívül a vizellátást és takarmánykészítést is végzi.

Referenciák:

Mélt. új. gróf Csáky Gyula ur, Szendrő.
Nagys. lovag dr. Foch-R-yhersberg Alfréd ur, Sződrákos.
Nagys. Bezeredy Andor ur, Ménfő.
Nagyságos Segesváry Odön ur, Domony.
Nagys. rójtöki Bauer Antal ur, Bóly.
Nagys. Nadányi Miklós ur, Feketegyőrös.
Nagys. Nadányi Pál ur, Pusztakovácsi.
Nagyságos Szomjas Gusztáv ur, Kislásföldház.
Nagym. bányavölgyi Tost Gyula ur, Göd.
Mélt. Fáy Halász Gida ur, Alag stb.

Utolsó rendelés k:

Nagym. gróf Tisza István ur, Geiszt.
Mélt. gróf Dassewffy Miklós ur, Vencsellő.
Mélt. gróf Bethlen Aladár ur, Élesd.

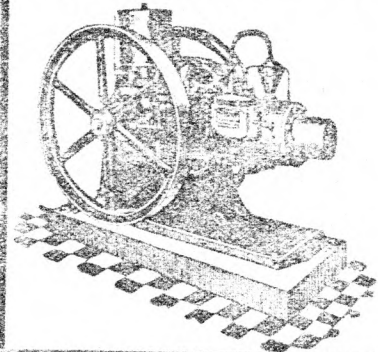
Prospektussal és árajánlattal szolgál.

Signer F. és R. mérnöki és elektrotechnikai vállalat,
Budapest, V., Kálmán-utca 9. Telefon 63—01.

CLIMAX és ECLIPSE

NYERSOLAJ-MOTOROK és LOKOMOBILOK

Legjobb és legolcsóbb hajtóerő mezőgazdasági és ipari célokra.

Nincs robbanási veszély, se pénzügyi ellenőrzés. Előrangú referenciák.

BACHRICH ÉS TARSA MOTORGYÁR

Budapest, Szabadság-tér, Tőzsde-palota.

NAGYENYED: forduljon minden érdeklődő, ki sulyt fektet l. faj-tiszta anyagra.

Gyümölcsfák
dísz- és heritánövénnyek stb. Nemes szilvacemetékekben nagy készlet.

Szőlőoltványok:
európai, amerikai alma és gyökerez vasszók. Árjegyzék ingyen küldi.

FISCHER és Társai
faiskolák és szőlőoltványtelepek

A baromfi-tenyésztés
Összes eszközei nagy választékban a legolcsóbb árakon.

Állandóan újonságok.
Kérje a 177. számú ingyen katalógust.

KRÁSA RUDOLF, WIEN, VII., Kirchengasse 29.

A küsszántói volt báró Königsarter-féle uradalom parcellázása folytán az összes élőállomány: 180 dbból álló tisztavérű szimentáli tehenészet, tisztavérű törzskönyvezett, tuberkulinra nem reagált.

tenyész bikák,
üszök, tinók, jármos és beállítani való ökrök.

130 dbból álló loállomány:
elsőrendű luxus kocsilovak, félvér tenyészkancczák, igáslovak, ménes, csikók, továbbá a holtfelszerelés: gőzeke, cséplő-, arató-, vető- és kaszalógépek, stabil gőzgépek, dynamók, teljes malomberendezés, motorok, ekék, szekerek stb.

folyó hó 18. és 19-én
önkéntes árverésen fog eladatni.

Küsszántói uradalom
u. p. Bors, Bihar megye.
Kis-Szántó Nagyváradtól bérkocsin 35 perc alatt érhető el. 1087

Mérnöki iroda
FEKETE BÉLA, okl. mérnök
BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 30. sz.
Telefon 37-35. Telefon 37-35.

Parcellázások teljes (műszaki, jogi és pénzügyi) lebonyolítása, birtokrendezések, földmérések, gazdasági vasutak, csatornázások, belvízvezetés, öntözés, vasuti nyomjelzés, kisajátítások keresztülvittele, mindennemű mérnöki munkálatok. 6114

BENZINCSÉPLŐKÉSZLETEK

BUDAPESTI MALOMÉPÍTÉSZET-ÉS GÉPGYÁR
PODVINECZ és HEISLER
Budapest, Gyár: VI. Váci-ut 141.
ÁRJEJYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Préselő- és csiszológépeket
cement-, mozaik-, granitdoit-, terrazzo- és járdalapok gyártására,
ugysintén az összes formák műkövek, betoncsövek, gömbölyű és tojásalakúak, betonsúlyesztő ládák stb.
részére szállit a legújabb szerkezettel és szolid kivitelben

Eisengiesserei und Maschinenfabrik Niederburg
Georg Wittmer, Karlsruhe, Baden.

Alapítottat 1874.
A bel- és külföld legnagyobb gyárait én rendeztem be.
Katalógusok ingyen és bérmentve. Legjobb referenciák.

Vezérképviselőt Magyarország részére: **Büschitz Mór, Komárom.** 1024

Gőzekék,
gőz utihengerek és uti mozdonyok

cséplőgépek hajtására az osztrák bánya- és kohó-művek társaság vasműveiből.
A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági szaktanácsosai készséggel szolgálnak.
Szíves megkeresésért **Zentral Direction der Oesterreichischen Berg- u. Hüttenwerke Gesellschaft, Teschen, Osztrák-Szilézia, vagy az Osztrák bánya- és kohászati társaság magyarországi képviselőjéhez.**
Mayer Pál főhercegi felügyelő, Budapest, VIII., József-utca 16-18 kértnek. 6287

Minden szőlősgazdának ajánljuk a következő fontos szakmüvek beszerzését:

Szőlőművelés és borgazdaság. Harmadik átdolgozott és lényegesen bővített kiadás. Számos ábrával. Irta: Szilárd Gyula a gróf Esterházy-féle csákvári földművelésközi tanára. Kiadta az OMGE könyvkiadóvállalata. Vászonkötésben K 10.—
Bortermelő Németország. Reflexiók a M. Sz. O. E. által 1907. július havában rendezett tanulmányutról. Irta: Drucker Jenő. Ára K 2.50
A pinczegazdaság melléktermékeinek értékesítése. Irta: Szilárd Gyula. Ára K 1.50
Előadások a szőlészet és borászat köréből. Kiadta a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete. Ára K 2.50
A szőlő trágyázása. Irta: Ballay Jenő. Ára K 2.50
A mi italunk. Irta: Dr. Drucker Jenő. Számos képpel. K 3.—
A szőlőművelés és a borkezelés alapvonalai. Irta: Szilárd Gyula. 2. kiadás. Ára K 3.—
Megfigyelések a meszestalajok és a meszestalajokra alkalmas amerikai szőlőfajtákról. Irta: Szilárd Gyula és Treitz Péter. Ára K 3.—
A szőlő trágyázása. Irta: Ordódy Lajos. Ára K 3.—
Homoki szőlők kincses tárháza. Irta: Szentpétery Sándor. Ára K 1.20
A szőlőtöke helyes metszése és annak okszerű nyári kezelése. Irta: Saary Ákos. Ára K 1.30
A szőlő ellenségei. Irta: Pálnkás Béla. Ára K 30
A homoki szőlők telepítése és művelése. Irta: Petrovics István. Ára K 4.—
Vinczellérvény. Szőlőmunkások és gazdák részére. Irta: Vaday József. Ára K 90
A szőlőművelés. Irta: Rombay Dezső. Ára K 2.—
A szőlő mint kincsesbánya. Irta: Gyürky Antal. K 1.20
A borkezelésről. Irta: Györy Elemér. Ára K 1.—

Megrendelhetők a "Patria" r.-t. gazd. könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Betanított igásökrök, tehének, üszök, tenyész bikák
állandóan kaphatók gróf TEL KI ARVÉD
fehér magyar gulyájából, drassói uradalomban, posta, vasut, távirda: KONCZA. 963

Alapítottat 1847

Rausweller János
ÓRAK, EKSZEREK 10-ÉVI JÓÁLLÁSSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE

Takarmanykamrak és szivattyuk hajtására a legjobb és legolcsóbb gép

a REKORD BENZINMOTOR
2, 3, 4 és 5^{1/2} lóerő nagyságban.
Arjegyekkel és árajánlattal szívesen szolgál

Fehér Miklós Gépgyár R.-T. Budapest, Váci-ut 80.

Száritott répaszeletet melasszét és mútrágyát

jutányos feltételek mellett szállít: 105

Sebők Emil és Társa
Budapest, V., Lipót-körút 2. szám.

SZIVÓ GÁZ BENZIN MOTOROK ÉS LOKOMOBILOK.

BRÜNN-KÖNIGSFELDI MOTOROK

EGYED-ÁRUSÍTÓ **ABELES EMIL** BUDAPEST V. VÁCI-UT 14.
TELEFON 98-32. SÜRGÖNYCIM: BARSEL

Vidéki képviselők kerestetnek. 982
Famegmunkáló gépek, gyári és malomberendezések.

Aranyérem Budapest, 1902. Alapított 1876.

UNZEITIG FERENCZ
osász. és kir. udv. szállító különlegességi gyára teljes növényházak építésére és melegvízfűtések berendezésére.

BUDAPEST = WIEN,
VIII., Gyöngygyök-ut. 7. XIII/2. Reingasse 32-34.
Terv- és költségvetést díjtalanul készítenek. Helyszíni megbeszélés nem lesz felszámítva. 758

DRÓT-KERITÉS
LEGOLCSÓBB AZ 1872. ÉVBEN ALAPÍTOTT

STADLER MIHÁLY
SODORNY-FONAT-SZITAÁRU-ÉS KERITÉS-GYÁRNÁL

BUDAPEST
VI. VÁCI-KÖRÚT 43.
ARJEGYZÉK DIJMENTES
MEGBIZNATÓ PONTOS KISZÖLŐGÁLÁS!

LEGJOBBAN BEVALT
legolcsóbb hajtóerő gazdaságok és iparosok részére

BERNHARDT-féle Petrollo-LOKOMOBILOK és motorok,
felével olcsóbban dolgoznak, mint a gőzgépek és nem kell vizsgázott gépész, engedélymentesen felállíthatók, teljesen üzembiztos, nem csúsznak sem fűsőt, sem kormot sem szagot. Szivógáz-berendezések 5-100 lóerőig. A jelenkor legolcsóbb hajtóerője!

G. Bernhardt's Söhne motor és gépgyárától,
Wien, XII., Schönbrunnerstrasse 173/5.
Vezérképviselő: **RÓNAI GYULA és TÁRSA**
Budapest, VII., Barcsay-utca 11. 942
Arjegysek ingyen és bérmentve.

VILAGÍTÁS! Feltaláltuk a légmentes (teljesen robbanásmentes) **acetylengázfejlesztőt!**

Erdőkoldóknek felvilágosítással és prospektussal szolgálnak:

LAKOS és SZÉKELY mérnökök
Budapest, VII., Aréna-ut 64.
Teljes berendezések szakszerű létesítése!
Acetylén-alkatrészek nagyban raktáron! 1091

"RAPID" kézi mútrágyaszóró-készülék.

Ezen mútrágyaszóró-készüléket Fischl V. gazd. intéző ur szakszerű kísérletezés után találta fel. A régi szokásos kézi szóróval szemben előnye, hogy a munkás kezét és ruháját nem támadja; a használatban levő nagy gépekkel szemben előnye az olcsó ár, egyszerű kezelése s hogy 1 ember naponként 7-8 holdat vetélésben haladva, kényelmesen beszórhat. A beállítható szórókánál által az elszorandó mennyiség pontosan szabályozható.

Ára Budapestben darabonként **60 korona.**
Bővebb felvilágosítással szívesen szolgálok 685

Weisz Jakab
a szabadkai mútrágyagyár képviselője
V., Lipót-körút 7. szám.

41715. számú szabadalom.

Szőlőoltványok!

Szőlőgazdaságomban a folyó 1908. év őszén a következő fajta **dus gyökérzetű** elsőrendű fásoltványok kerülnek eladásra teljesen kifogástalan minőségben:

Ripária Portális amerikai alanyon, **Olasz Rizling, Saszla, Zöld Veltelini, Zöld Szilváni, Muskát Ottonel és burgundi vagy kék Frankos.**

Az oltványok az átvételkor akár melyik szőlészeti vagy borászati felügyelővel, vagy bármely más szakértővel felülvizsgálhatók.

Azoknak kifogástalan elsőrendű minőségéért felelősséget vállalok.

Arjegyeket bérmentve küldök; bővebb felvilágosítást levélben adok.
Zalaegerszeg, 1908 november hava.

Mezriczky Jenő
városi tanácsos.
1092

Az orvosok számai tanúsítják, hogy **REUMA, CSUZ, KÖSZVÉNY, ISHIAS** ellen a legjobb gyógyszer a **HŐFÜRDŐK** használata. Ily hőfürdőket otthon bármely szobában készíthetünk a

"Sanitas" szoba-, gőz- és hőgőzfürdő-készülékkel megtakarítván a költséges nyári fűrdőzést.

A "SANITAS" hatásánál, kényelmes volta, valamint tartósságánál fogva az ideálja minden ilyenű fürdőkészüléknek. Kapható havi részletfizetésre, valamint 8 napi próbahasználatra is.

Ernyeri elismerő és köszönőlevelet tartalmazó ismertető könyvet kerésre ingyen és bérmentve megküldöm.

FÖRSTNER ALADAR "SANITAS" szobagőzfürdő gyára Budapest, VII., Alsó-Erdősor 30/A.
A legrégebb és legnagyobb magyar üzég szakmában. Nevre ügyeljünk! Sok az utáztat. 1018

Árverés.

Nagymegyer nagyközségben fekvő, a nagymegyeri 784. számú telekkönyvi betétben A. I. 4-5. sor, 492., 493. hrsz.; 6. és 7. sor, 663., 664. hrsz.; 8-10. sor, 809/2., 810., 811/2. hrsz.; 11. és 12. sor, 828., 829. hrszám alatt felsorolt és a **komárom-csicsói uradalom tartozékát képező beltelkek** az azokon levő felülépítményekkel f. é. november hó 24-én d. e. 10 órakor Nagymegyer község-házánál nyilvános árverés útján eladatni fognak.

Az árverés egyenként a következő sorrendben történik:

I. 4. és 5. sor, 492., 493. hrsz. ugynevezett „Ispánlak” kikiáltási ár	3000 K.
II. 6. és 7. sor, 663., 664. hrsz. ugynevezett „gazdalak” kikiáltási ár	1800 K.
III. 8-10. sor, 809/2., 810., 811/2. hrsz. ugynevezett „fiszirtóllak” kikiáltási ár	6000 K.
IV. 11. és 12. sor, 828., 829. hrsz. ugynevezett „szamtaróllak” kikiáltási ár	4800 K.

Árverezni szándékozik az árverés megkezdése előtt a kikiáltási árnak 10%-át tartoznak készpénzben bántapénznek letenni.

A további feltételek a csicsói uradalom tisztartóságánál, valamint Nagymegyer község-házánál megtekinthetők és az árverezni szándékozik által az eljárás megkezdése előtt aláírandók.

A komárom-csicsói uradalom tisztartósága.

Elsőrendű magyarfajú

erdélyi jármosökrök,

ugyszintén I éves magyarfajú

erdélyi ökörborjúk

minden időben nagy választékban kaphatók

ALEXA MIKLÓS-nál Szamosújvárt

Szolnok-Debeka megye. 317

FAKULT BÖRKABÁTOK

sötét színekre tartósan festettek 4550

HALTENBERGER BÉLA ruhafestőgyárában, Kassa.

ALAPITTATOTT 1910.

Eladás

Vadászfegyver. Ritka al-... Vadászfegyver. Ritka al-... Több kitérő, finom vándorfegyver potom áron eladó. Közük Topleverkúsi Lancaster 20 fti. Előtekő lakatszerkezeti modern Hammerles 35 fti. Grenerz-áru Búcs-... 4736

Ákác, jubar és szőra... Akác, jubar és szőra... 2-3 méter magas legénygyevar és gl-die-ta-... 5235

Széna prima 1000 méterháza... Széna prima 1000 méterháza... 5236

Gyümölcsfa-eladás. Leg-... Gyümölcsfa-eladás. Leg-... 999

Eladó birtokok!!

Temes megye 500 kat. hold... Temes megye 500 kat. hold... 5321

Eladó jutánvos áron használt... Eladó jutánvos áron használt... 5203

Galambtrágya teljesen... Galambtrágya teljesen... 5356

Budapesthez mintegy egy órai... Budapesthez mintegy egy órai... 5354

Keskenyvágyú hordozható... Keskenyvágyú hordozható... 5264

Szálas takarmánynövények... Szálas takarmánynövények... 5355

Egy 12 holdas nagyon szép... Egy 12 holdas nagyon szép... 5355

Szemese uradalomban eladásra... Szemese uradalomban eladásra... 5357

A ló és tenyésztése. 600... A ló és tenyésztése. 600... 5220

Azonnal átveendő: parcella... Azonnal átveendő: parcella... 5279

Ingyen

Prima, száraz és tengori-mosók... Prima, száraz és tengori-mosók... 343

Levők kehecsége... Levők kehecsége... 785

tejnútók és tejgazdasági eszközök... tejnútók és tejgazdasági eszközök... 5264

Használt FOWLER-féle gyártmányú gőzeke... Használt FOWLER-féle gyártmányú gőzeke... 5220

Szőlőművelés és borgarda... Szőlőművelés és borgarda... 5220

Gazdák figyelmébe!! 50% olcsóbb... Gazdák figyelmébe!! 50% olcsóbb... 905

pyroleum világítása. A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már... több ezer uradalomban bevezetett.

Degen Jakab Budapest, IX. ker., Közraktár-utca 23.

Szénát Szalmát... Szénát Szalmát... 780

Minden gazdának saját maga iránt való kötelessége... Minden gazdának saját maga iránt való kötelessége... 52

A Nép Barátja... A Nép Barátja... 52

Fiedler János lenfonógyára Komárom vesz nyers lenkórót... Fiedler János lenfonógyára Komárom vesz nyers lenkórót... 52

Stádel-Torkos földmérő-taliga... Stádel-Torkos földmérő-taliga... 5340

500 hold elsőrendű birtok... 500 hold elsőrendű birtok... 964

Magyarország gyömnövényei... Magyarország gyömnövényei... 262

KALLAI LAJOS motorgyárában Budapest, VI., Gyár-utca 28. sz. Kézikönyvek kaphatók. Kézikönyvek kaphatók. Kézikönyvek kaphatók.

Kölcsön és vétel új és egyszer használt kartellen kívüli mag-, gabona-, burgonya-, liszt-, gyapju-

zsák behordási, kazal-, repce-, rostaalj-, waggon-

ponyva "HUNGARIA" kettős, kézi, fűvágó, vagy manilla-aratógép kévekörtözk. Szőlőkötőz fonalak, kötelek, szákszinegek, lópokróczok.

NAGEL ADOLF zsák- és ponyvagár, kölcsönintézet. Vétel, eladás és cserélés. BUDAPEST, Arany-János-utca 10. Sürgőnyezim: NAGELA BUDAPEST. Vidéki telefon: 35-92.

MOST JELENT MEG! MÉHÉSZET. Irta: SZILÁRD GYULA. 19 ábrával. TARTALMA: A méheslád, s-rajzról. Méhalkások. A méhész... 1071

Lenmagot minden vidéki állomáson, legmagasabb árak mellett vasárol... Lenmagot minden vidéki állomáson, legmagasabb árak mellett vasárol... 775

Préselt búzaszalmát és zabszalmát

szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla Bajmok (Bácska). 6808 Rét- és legelőművelés. Oyakorló gazdák részére. Irta Károly Rezső. 103 ábrával. 3 kor. 60 fill. előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Száritott répaszeletet október-november-decemberi szállításra, valamint chi.isalétromot tavaszi szállításra ajánl: DUKES és HERZOG Galgóc - Budapest, V., VÁCZI-KÖRUT 74. Telefon sz. 88-09. 730

Vétel Tejet keresek azonnal vagy új-évre Ajánlatok kéreknek alábbi címre: Spitzer Jakab Budapest, VI., Laudon-utca 3. 5366

BIRTOKVÉTEL. Magyarországon vagy Ausztriában 500-1000 hektáros birtok kerestetik nem egészen sík vidéken, erdővel és épületekkel, a főváros közelében. Titoktartás biztosítva. Ajánlatok "W. D. 2171" jel alatt MOSSÉ RUOOLF, WIEN, I. keretnek. 1071

Egészséges, egyenes, hibátlan akác haszonfákban nagyobb és kisebb mennyiségben ajánlatokat kér a Magyar Mezőgazdái Szövetkezete erdészeti és fakeresk. osztálya Budapest, V. Alkotmány-utca 31. 5340

VILÁGREKORD!

A világon a legelső szabadalmazott

Kétgéprendszerű forrógőzeke

VILÁGREKORD!

300 fokot meghaladó gőztulhevitésel. ::::

Schmidt Vilmos mérnök doktor szabad. füstös-gőztulhevitője.
Gőzekékre egyedül jogosított gyártója **Kemna J. gőzekegyára.**
Egyetlen gőztulhevitő, melyről a gőzekegyártásban egyszerűségénél és szoliditásánál fogva — a gép súlyának emelkedése nélkül — egyáltalán szó lehet.

50%-kal nagyobb munkateljesítés, 30% szén- és 40% vizmegtakarítás mellett.

3400-nál több dr. Schmidt-féle szabadalmazott gőztulhevitő van üzemben vasuti mozdonyokon.

E G jegyű gép, mindegyik:
200 lóerő folytonos munkateljesítéssel,
300 lóerő legnagyobb munkateljesítéssel.

E K jegyű gép, mindegyik:
170 lóerő folytonos munkateljesítéssel,
250 lóerő legnagyobb munkateljesítéssel.

Kétgéprendszer, sodronykötélátvitel. Ugy nedves, mint egészen száraz esztendőkből egyedül biztos munkateljesítés.

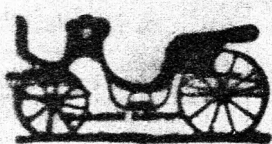
Szakprofesszorok által szántóföldeken végzett kísérletek eredményéről értesítéssel, kimerítő felvilágosítással, prospektusokkal és költségvetéssel érdeklődőknek díjmentesen,

készséggel szolgál **KEMNA J. gőzek gyára magyarországi igazgatósága**

Interurbán telefon 91-21.

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8.

Sürgőnyczim: Kemna Budapest.

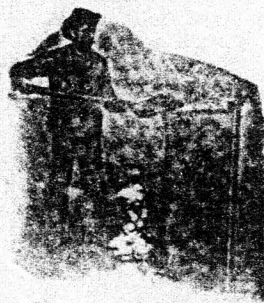

Kocsigyártás

Budapesti kovás- és kocsigyártó-iparostíliet védnöksége alatt álló

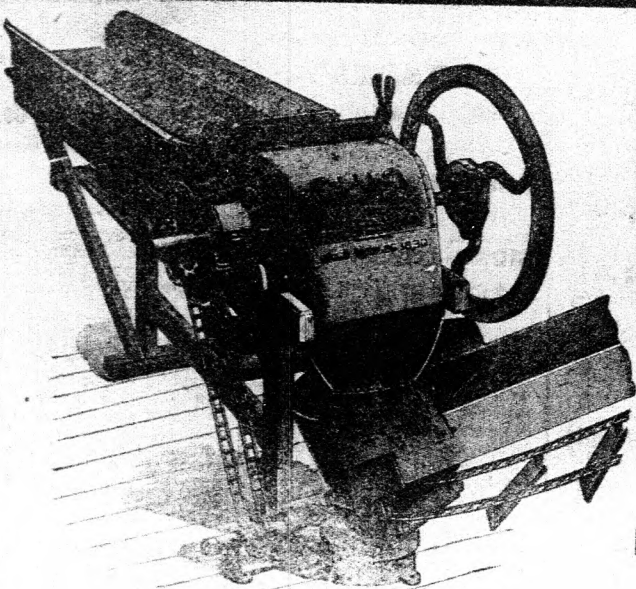
Kocsi Árucsernok Szövetkezet
Budapest, VII., Rákóczy-ut 72. sz.
Magyarország legnagyobb kocsiraktára.

Általános állattenyésztés.
Irtó Tormay Béla. Harmadik kiadás. Ára vászonkötésben 7 kor.
Tartalomjegyzék főbb címekben: Bevezetés. I. A tenyésztés. II. Szótár. III. Jelzők. IV. Az állatok osztályozása. V. Az átörökösítés elmélete. VI. Tenyésztési elvek, állítások, hiedelmek. VII. Tenyésztési cél, a tenyésztés terve és a törzskönyv. VIII. Tenyésztési eljárások. IX. Tenyésztési munkálatok. X. Az ápolás. Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Tessék prospektust kérni!

Szenzációs találmány **"TRIUMF"** a mechanika terén ::::
száktartó gép. A "TRIUMF" egy napszámot pótol, ami által a t. gazdaközönségnek nagy pénzmegtakarítást tesz lehetővé. Ára 15 kor. A "TRIUMF" kizárólag Hellmann H. W. berlini gépgyárában készül és megrendelhető a magyarországi vezérképviseletnél: **SZABOLCSI LAJOS** ur irodájában **BUDAPEST, Erzsébet-körút 7. szám.** 986

"OHIO" EREDETI AMERIKAI tengeriszár-tépő,

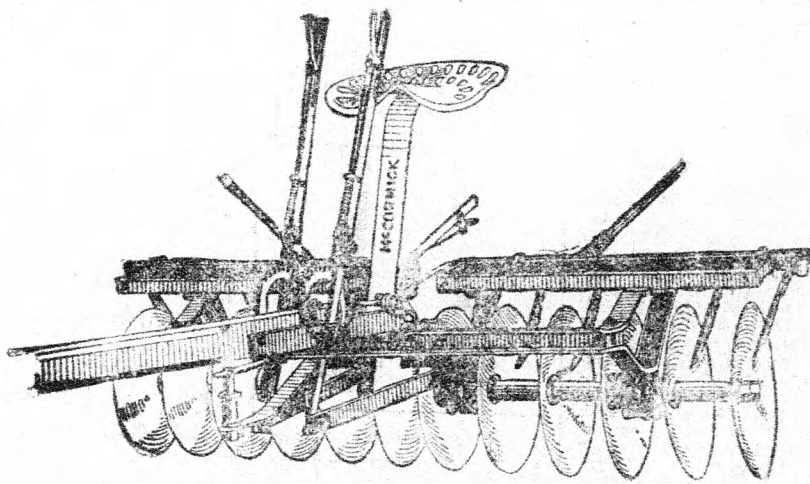
zöldtakarmányapritó- és szalmaszecskázógép a takarmányinség legbiztosabb leküzdője.

Mc CORMICK tárcsásborona

tarlóhántásra, vetőszántásra, rögapritásra stb. stb.

a gazda leghálásabb talajmivelő eszköze.

Mc CORMICK Harvesting Machine Company, Chicago U. S. A.
Igazgatósága és főraktára: Budapest, V., Alkotmány-utca 12. szám.
J. E. KNECHT, igazgató.

Számvevő, számviteli tudományokhoz hasonló állami rón. kath. vallású és jó megjelenésű a számadások könyvelésében, leve sen jártas és kitűnő nyelvtudással rendelkező kedelmi érettségijével magyarul, németül, oroszul, angolul uradalomban nyereségeket "Számvevő" alatt a kiadó.

Egy 19 éves fiatal zonyitánygyóbb földbirtokos, magyar és orosz nyelvtudással rendelkező, a "Számvevő" alatt a kiadó.

Földmívelő 26 éves egyén, 8 évesen magyarul megismerkedett a földműveléssel. Cím: "Számvevő" alatt a kiadó.

Ispán, 4 középiskolát végzett, 40 éves, 20 évesen a "Számvevő" alatt a kiadó.

Gazdatiszti 33 éves, 1907-ben a "Számvevő" alatt a kiadó.

Földmívelő zett, több évi állóan gazdasági életi, mindenki bízható, kitűnő nyelvtudással, románul, minden ágában vallású, 28 éves telen, 1909 januárjában a "Számvevő" alatt a kiadó.

Kezelőtiszt aronali, esztendő egy 36 éves, ró nőlen egyén, gazd. akadémiát végzett és egykor uradalomban a "Számvevő" alatt a kiadó.

Hosszabb 33 éves, 1907-ben a "Számvevő" alatt a kiadó.

Gazdasági akadémiát végzett fiatalember, a "Számvevő" alatt a kiadó.

Könyvelő, 18 éves, keresztény, lombán állású, nyelvtudással rendelkező, a "Számvevő" alatt a kiadó.

Ispáni, gazdatiszti, 33 éves, 1907-ben a "Számvevő" alatt a kiadó.

GŐZEKÉK.

JOHN FOWLER & Co. cégnek

újjonnan szerkesztett **gőzszántó eszközei** főmegteljesítésre egészen sekély mívelésnél, mint tarlohántás és vetőszántás, eszközök sekélyszántásra egyidejű a talajporhanyítással. Külön eszközök répaemelésre és hanttörésre; rigólekék szőlő- és komlóültetvények, faiskolák és erdőtelepítés számára, valamint sok másféle eszköz.

JOHN FOWLER & Co. cégnek
eredeti gőzekekészletei

az országnak több száz kiváló és vezető gazdaságában 38 év óta a legjobb eredménnyel vannak használatban. **John Fowlernek kétgéprendszere** sodronykötéltávitellel az **egyetlen**, amely **ugy a nedves, mint a nagyon száraz években egyaránt teljesen megállja a helyét** és amelynél csaldások és veszteségek ki vannak zárva.

JOHN FOWLER & Co. cégnek
eredeti gőzekekészletei

gyakorlatilag kipróbált szerkezetük és a legjobb anyaguk következtében az üzemben igen tartósak és olcsók.

John Fowler & Co. cég kész olyan gazdákat, kik a gépüzemű talajmívelés iránt érdeklődnek, szakértők által a cég költségére felkerestetni, hogy az érdeklődőkkel azok kívánságait megbeszéljék, valamint a helyi viszonyokat megvizsgálják és aszerint adjanak tanácsot, miáltal a megrendelőknek **a legjobb siker biztosítottatik.**

JOHN FOWLER & Co. Budapest-Kelenföld.

Hirdetési
minden sz
: den
A legkise

Betöl
birtok

Földbirtok

Öljmentes

A Magyar

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

és Erdő

GŐZMIVELÉS.
 Nagyobb területek szántását gőzekével
 hajlandó vagyok elvállalni; épügy
 mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.
 Érdeklődők kéretnek, hogy alanti címemhez forduljanak.
WOLFF ERNŐ, gőzszerelő vállalkozó
 BUDAPEST-KELENFÖLD.

Lenkórót rostnyeréshez bármily mennyiségben, a legmagasabb árban vesz, bejelentéseket
lentermelésre a legkedvezőbb feltételek mellett elfogad a
Magyar Kender- és Lenipar Részv.-Társ.
 Előbb SALZMANN és TSA (Budapest, V., Szabadság-tér 15.) Szeged-Ersakujvár.
 Megkeresések kizárólag fenti címhez intézendők. 820

DEHNE Fr. gőzekagyára, HALBERSTADTBAN. Magyarországi képviselője **TIMÁR EDE** cégénél, BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRUT 28.
 Ajánlja compound szabadalmazott legújabb 20-as gőzeke-készleteit, azonnali szállítás mellett, melyek az eddigiek között felülmúlhatatlan előnyökkel bírnak. Németországban legnagyobb előszeretettel vásárolják, 915

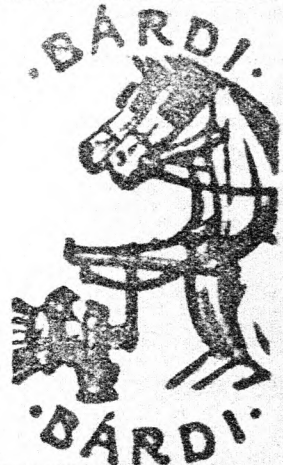
Minden-nemű zsák és ponyva
 a legjobb minőségben **FISCHER**-féle zsák- és ponyvagyár- és legjutányosabban a ban, Budapest, Nádor-u. 31-33. szerezhetőek be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak szállítója. Pontos bármily nagy mennyiségben kaphatók. Arjegyzzék, minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Gőzeke acetylen-lámpák

Éjjeli gőzekre különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak.
 Kézi-, kocsis-, aprítógépek-, pózna-, asztali-, udvari-, kert-, istálló- acetylen-lámpák.

Bárdi József automobil r.-t. Budapest, VI., Mozsár-utca 9. Fővárosi Orfeum melletti.

Telefon 16-28. Sürgőnyezim: Pneumatic. Arjegyzzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Budapest utcáiról összegyűjtött **lóhulladék,** dusan fekáliakkal compostirozva, valamint egyéb minőségű

Csery-féle természetes (szemét) trágya

legolcsóbb és legjobb, nem egyoldalú trágyanem, mely majdnem egyenlő arányban tartalmaz kálit, phosphorsavat és nitrogén t. Részletes felvilágosítással és szakismertetéssel szolgál

Bayerthal és Lévy trágyaosztály Bpest, V., Bálvány-u. 26.

Telefon: 31-79.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR R.-T.

vasöntőde, gép- és rézműgyár. BUDAPEST, V., Csáklya-u. 3.

SPECIÁL-**szeszgyárak és szeszínomítók**
 GÉPGYÁR: **élesztőgyárak** } teljes gépészeti berendezése.
keményítő-syrup- és dextrin-gyárak

Atalakit meglevő gyártelepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is.
 Nemzetközi szeszértékesítő- és erjesztőipar-kiállítás Bécs 1904. Nagy állami érem. Legnagyobb kitüntetés.

"Patria" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. — Az Első Magyar Papír-Ípar r.-t. papírosán.